

Исаева Ф.А., Мӯъминов Ҳ.Қ.

Забони арабӣ

Китоби дарсӣ барои синфи 9

Душанбе 2008

Араб.

Исаева Ф.А., Мӯъминов Ҳ.Қ.

Забони арабӣ барои синфи 9.-

Душанбе: Маориф, 2008.

Китоби дарсӣ дар кафедраи
филологияи араби ДДМТ омода
гардидааст.

Мухаррир: *Сулаймонов С.*

(С) Исаева Ф.А., Мӯъминов Ҳ.Қ. 2008

Замениць рисунок

Дарсҳои 1-2

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед

عِيدُ الْإِسْتِقْلَالِ

عِيدُ الْإِسْتِقْلَالِ النَّاجِيكِيِّ يَكُونُ فِي الْيَوْمِ الْتَّاسِعِ مِنْ شَهْرِ سِبْتَمْبَرِ (9/9) مِنْ كُلِّ عَامٍ. وَقَدْ اسْتَقَلَّتْ جُمْهُورِيَّةُ تَاجِيكِسْتَانِ بِحُكْمِهَا فِي السَّنَةِ 1991 مَ وَالْإِسْتِقْلَالُ مُنَاسِبَةٌ مُهِمَّةٌ وَلَهَا عَطْلَةٌ رَسْمِيَّةٌ فِي كُلِّ مُؤَسَّسَاتِ الدَّوْلَةِ وَتَحْتَفِلُ الْبِلَادُ بِهِ إِحْتِفَالًا كَبِيرًا.

Рисунки: карта, флаг, герб или праздник на стадионе
Машқи 2. Шеъри зеринро аз ёд кунед:

العِيدُ جَاءَ

العِيدُ جَاءَ أَهْلًا بِهِ

كُلُّ الْهَنَاءِ فِي قُرْبِهِ

أَهْلًا بِهِ أَهْلًا بِهِ

عِيدُ السَّعَادَةِ وَالطَّرَبِ

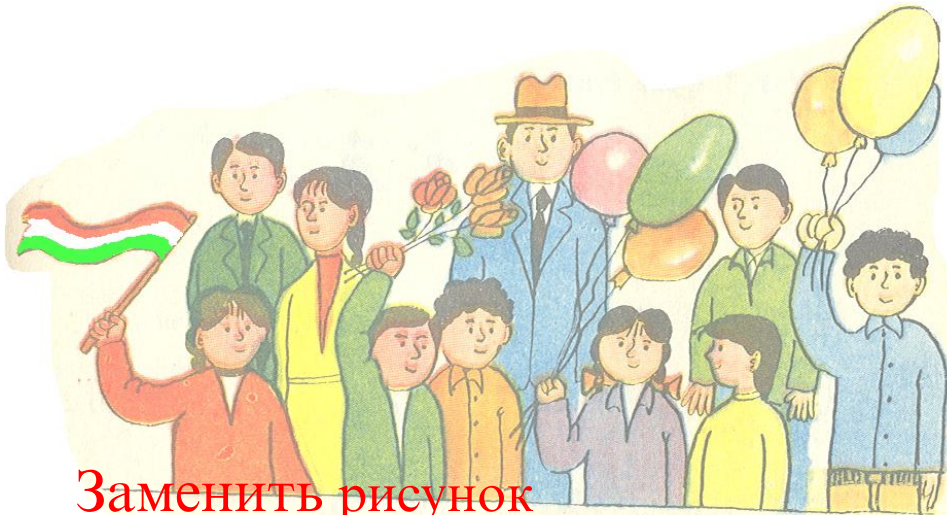
عِيدُ التَّهْنِئَةِ وَاللَّعَبِ

أَهْلًا بِهِ أَهْلًا بِهِ

يَا إِخْوَتِي عِيدٌ سَعِيدٌ

يَا إِخْوَتِي عُمْرٌ مَدِيدٌ

أَهْلًا بِهِ أَهْلًا بِهِ

Заменить рисунок

Машқи 3 .Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

عِيدٌ ид

اِسْتِقْلَالٌ истиқлолият

اِسْتَقْلَالٌ (يَسْتَقِلُّ) соҳибхитиёр шудан

حُكْمٌ ҳокимият

أَهْلًا بِهِ хайра мақдам ба ӯ
 هَنَاءٌ саодат, хушбахтӣ
 عِيدُ السَّعَادَةِ وَالطَّرَبِ иди саодат ва хурсандӣ
 تَهْنِئَةٌ (تَهَانِيٌّ) таҳният
 عُمْرٌ مَدِيدٌ умри дароз
 مَنَاسِبَةٌ مُهِمَّةٌ муносибати муҳим
 مُؤَسَّسَاتٌ (مُؤَسَّسَاتٌ) муассиса
 مُؤَسَّسَاتُ الدَّوْلَةِ муассисаҳои давлатӣ
 اِحْتَفَلٌ (يَحْتَفِلُ) ид (тантана) кардан, чашн
 гирифтан

Дарсҳои 3-4

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума
 кунед:

المَصِيفُ

فِي فَصْلِ الصَّيْفِ يَشْتَدُّ الْحَرُّ فَيَذْهَبُ بَعْضُ النَّاسِ إِلَى
 الْمَصَايِفِ. مِنْهُمْ مَنْ يَذْهَبُ إِلَى الْقَرْيِ حَيْثُ يَتَمَتَّعُونَ بِالْهَوَائِ
 النَّقِيِّ وَالْجَوِّ الْهَادِيِّ وَسَطَ الْمَزَارِعِ الْخَضِرَاءِ.
 وَمِنْهُمْ مَنْ يَذْهَبُ إِلَى الْبَحْرِ، حَيْثُ تَرَى الْأَطْفَالَ يَلْعَبُونَ
 عَلَى الرَّمَالِ وَيَمْرَحُونَ قُرْبَ الشَّاطِئِ أَوْ يَسْبَحُونَ فِي الْمَاءِ أَوْ
 يَرْكَبُونَ السُّفْنَ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба
 дафтаратон кӯчонед ва онҳоро аз ёд кунед:
 مَصَايِفٌ (مَصَايِفٌ) истироҳатгоҳи тобистона
 اِشْتَدَّ (اِشْتَدَّ) ҳарорат баланд мешавад
 يَتَمَتَّعُ (يَتَمَتَّعُ) ҳузур кардан, ҳаловат бурдан
 نَقِيٌّ тоза
 مَزْرَعَةٌ (مَزَارِعٌ) мазраа, замини кишт, киштзор
 الْجَوُّ الْهَادِيُّ ҳавои оромибахш

حَيْثُ дар чое, ки
 رَمْلٌ (رمال) рег
 مَرَحٌ (يمرح) бо шавқу завқ бозӣ кардан
 شاطِئٌ соҳил
 قَضَى (يقضي) гузарондан

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед

لِمَاذَا يُحِبُّ النَّاسُ الصَّيْفَ؟
 إِلَى أَيْنَ يَذْهَبُ النَّاسُ فِي الصَّيْفِ؟
 كَيْفَ يَقْضِي الْأَطْفَالُ أَوْقَاتَهُمْ فِي مَصِيفِ الْجِبَالِ؟
 هَلْ ذَهَبْتَ فِي الصَّيْفِ إِلَى الْبَحْرِ؟
 هَلْ تُحِبُّ السَّبَّاحَةَ؟
 هَلْ رَكِبْتَ السَّفِينَةَ؟
 مَا فَايِدُهُ الْمَصَايِفُ؟

Дарсҳои 5-7

Машқи 1. Шеъри зеринро хонед ва тарҷума кунед. Онро аз ёд кунед.

المَصِيفُ

وَجَوَّهُ اللَّطِيفَا	ما أَجْمَلَ الْمَصِيفَا
لِلنَّاسِ أَجْمَعِينَا	وظِلَّهُ الْخَفِيفَا
وَنَرْتَمِي وَنَفْرَحُ	عَلَى الرَّمَالِ نَمْرَحُ
وَنَرَكِبُ السَّفِينَا	وَفِي الْمِيَاهِ نَسْبَحُ
وَبِالنُّجُوجِ نَلْعَبُ	إِلَى الْجِبَالِ نَذْهَبُ
سَلَسَالَهَا الْمُعِينَا	مِنَ الْعُيُونِ نَشْرَبُ
وَنَجْمَعُ الْبَاقَاتِ	نَجُولُ فِي الْغَابَاتِ
وَنَنْحِتُ الْعُصُونَا	وَنَعْتَلِي الدَّوْحَاتِ
وَالْقَفْرَ وَالسَّبَّاحَةَ	مَا أَحْسَنَ السِّيَاحَةَ
مِنْ عَمَلِ يُضْنِينَا	هَنَّاكَ نَلْقِي الرَّاحَةَ

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

مَا أَجْمَلَ ҷӣ хел зебо аст! аҷаб зебо аст!

ظِلٌّ соя

(إِرْتَمَى) нртми мо дароз мекашем

فَرَحَ (يَفْرَحُ) хурсандӣ кардан

سَفِينَةٌ кишти

تَلْجٌ (تُلُوجٌ) барф

عَيْنٌ (عُيُونٌ) чашма

سَلْسَالٌ оби хуноки чашма

مُعِينٌ ёвар, ёрдамдиҳанда

جَالٌ (يَجُولُ) қадам задан

بَاقَةٌ (بَاقَاتٌ) дастагул

إِعْتَلَى (يَعْتَلِي) боло рафтан

دَوْحَةٌ дараҳти калон

نَحْتٌ (يَنْحِتُ) шикастан

مَا أَحْسَنَ ҷӣ хуб аст! аҷаб хуб аст!

أَضْنَى (يُضْنِي) лоғар кардан

نَلَقَى الرَّاحَةَ (لَقِيَ) роҳат мекунем, ҳаловат мебарем, хузур мекунем

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

أَيْنَ تَقْضِي الصَّيْفَ؟

مَاذَا يَعْمَلُ الْأَطْفَالُ عَلَى شَاطِئِ الْبَحْرِ؟

أَذْكَرُ الْأَشْيَاءِ الَّتِي تُعْجِبُكَ فِي الْمَصِيفِ.

مَاذَا تَعْمَلُ فِي الْغَابَاتِ؟

Машқи 4. Муколамаи зеринро хонед ва тарҷума кунед:

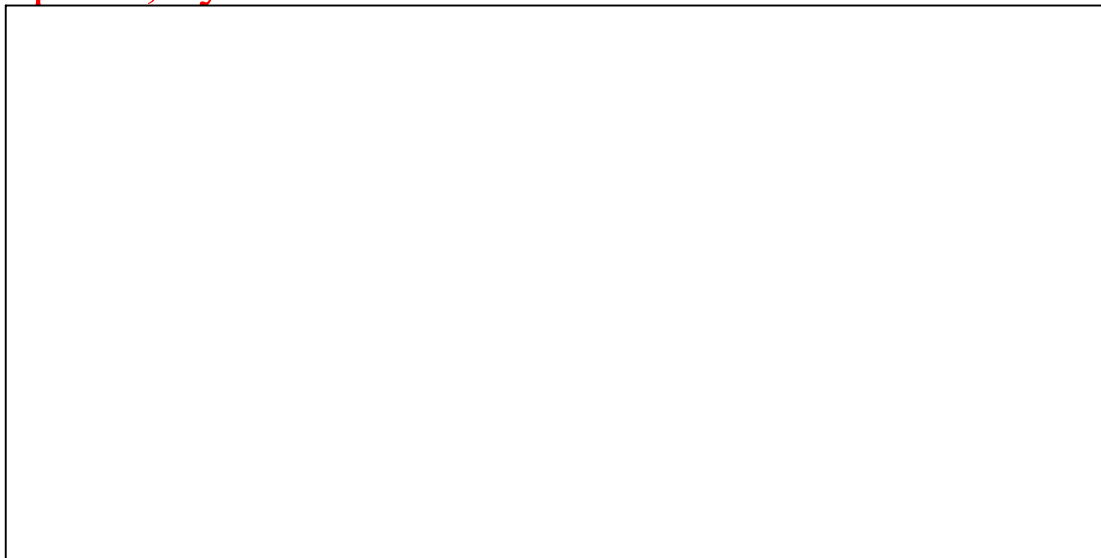
-صَبَاحَ الْخَيْرِ، يَا فَيْرُوزَ! كَيْفَ حَالُكَ وَصِحَّتُكَ؟

-صَبَاحَ النُّورِ، يَا مُرَادَ! أَنَا بِخَيْرٍ وَعَافِيَةٍ، وَكَيْفَ أَنْتَ؟

-أَنَا بِخَيْرٍ وَعَافِيَةٍ أَيْضًا. أَيْنَ قَضَيْتَ عَطْلَةَ الصَّيْفِ؟

قَضَيْتُ عَطْلَةَ الصَّيْفِ فِي الْقَرْيَةِ. يَسْكُنُ هُنَاكَ جَدِّي وَجَدَّتِي.

Рисунок: лето, пляж на берегу реки, дети играют, купаются

Дарси 8

Машқи 1. Феълҳои *غَسَلَ* (и) ва *فَطَرَ* (у) - ро дар замони ҳозира-оянда тасриф кунед.

Машқи 2. Ҷумлаҳои зеринро тарҷума кунед:

(أَقُومُ) أَنَهَضُ مِنَ النَّوْمِ بَاكِرًا. ثُمَّ أَغْسِلُ وَجْهِي وَيَدَيَّ
بِالْمَاءِ الْبَارِدِ وَالصَّابُونَ. بَعْدَ ذَلِكَ أَجْلِسُ وَرَاءَ الطَّائِلَةِ وَأَفْطِرُ
مَعَ جَمِيعِ أَفْرَادِ الْعَائِلَةِ. بَعْدَ الْأَكْلِ أَذْهَبُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

Машқи 3. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

(أَقُومُ) аз хоб меҳезам

بَاكِرًا барвақт

(يَغْسِلُ) *غَسَلَ* шустан

صَابُونَ собун

(يَفْطِرُ) *فَطَرَ* нонушта кардан

Машқи 4. Ба ҷои нуқтаҳо феълҳои мувофиқро дар замони ҳозира-оянда гузоред:

...أخي القهوة. ...ماهرٌ الآنَ إلى المدرّسة. ...أمّي في
 المدرّسة الثانويّة. ...أبي في المصنّع. ...رفيقي في دوشنبه.
 ...أختي الكبيرة في المعهد.
 شربَ (يشربُ)، ذهبَ (يذهبُ)، عملَ (يعملُ)،
 سكنَ (يسكنُ)، درسَ (يدرسُ)

Дарсҳои 9-10

Ҷумлаҳои саволи

Ҷумлаҳои саволи бо ҳиссаҷаҳои саволи (أ) ва
 ماذا -чӣ? -ма (كَيْ - مَنْ) , қонишинҳои саволи (هَلْ
 أَيْ كَيْ? барои كَيْ, -ба كَيْ لِمَنْ? -барои чӣ? -чӣ?
 (куҷо? أين) саволи зарфҳои (أَيَّة - Ҷ.З.
 - кай? متى - аз куҷо? مِنْ أَيْنَ? - ба куҷо? - إلى أَيْنَ
) сар (чӣ қадар? , чӣ қанд? - كَمْ? чӣ тарз? чӣ хел?

мешаванд:

Оё вай толиба аст? هَلْ هِيَ تَلْمِيذَةٌ؟

Оё онро ту кардӣ? أَأَنْتَ فَعَلْتَ ذَلِكَ؟

Вай кист? مَنْ هُوَ؟

Ин чист? مَا هَذَا؟

Баъди дарс шумо чӣ кор мекунед? مَاذَا تَعْمَلُ بَعْدَ الدَّرْسِ؟

Ин хона аз онҳо кист? لِمَنْ هَذَا الْبَيْتُ؟

Ту дар кадом кӯча зиндагонӣ мекуни? فِي أَيِّ شَارِعٍ تَسْكُنُ؟

Ту дар куҷо зиндагонӣ мекуни? أَيْنَ تَسْكُنُ؟

Ба куҷо сафар мекуни? إِلَى أَيْنَ تُسَافِرُ فِي الصَّيْفِ؟

Инро аз куҷо донистӣ? مِنْ أَيْنَ عَرَفْتَ هَذَا؟

متي تُسافرُ إلى القاهرة؟   Ба Қоҳира кай сафар
мекуни?

كَيْفَ حَالُ وَالِدَتِكَ؟   Аҳволи   модарат   ва
хоҳаронат чӣ хел?

Машқи 1. Муколамаи зеринро хонед:

اليَوْمُ الْمَدْرَسِيُّ

عادل: السَّلَامُ عَلَيْكَ

ماهر: وَعَلَيْكَ السَّلَامُ.

عادل: كَيْفَ أَنْتَ؟

ماهر: الْحَمْدُ لِلَّهِ، أَنَا بِخَيْرٍ

عادل: إِلَى أَيْنَ تَذْهَبُ؟

ماهر: أَنَا ذَاهِبٌ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

عادل: فِي أَيِّ سَاعَةٍ تَبْتَدِئُ الدِّرَاسَةَ؟

ماهر: تَبْتَدِئُ الدِّرَاسَةَ فِي السَّاعَةِ الثَّامِنَةِ صَبَاحًا.

عادل: كَمْ دَرْسًا عِنْدَكَ فِي الْيَوْمِ؟

ماهر: عِنْدِي كُلَّ يَوْمٍ سَبْعَةٌ دُرُوسٍ.

عادل: كَمْ مَدَّةَ الدَّرْسِ؟

ماهر: مَدَّةُ الدَّرْسِ خَمْسٌ وَأَرْبَعُونَ دَقِيقَةً

عادل: كَمْ تَلْمِيزًا فِي فَصْلِكَ؟

ماهر: فِي فَصْلِي ثَلَاثُونَ تَلْمِيزًا.

عادل: فِي أَيِّ سَاعَةٍ تَنْتَهِي الدِّرَاسَةَ؟

ماهر: تَنْتَهِي الدِّرَاسَةَ فِي تَمَامِ السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ بَعْدَ الظُّهْرِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро

ба дафтратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

(أَبْتَدَأُ) оғоз мегардад, сар мешавад

(انْتَهَى) анҷом меёбад, интиҳо меёбад, ба

охир мерасад

давомнокии дарс чӣ қадар аст? كَمْ مَدَّةَ الدَّرْسِ؟

Машқи 3. Ҷумлаҳои зеринро ба забони арабӣ тарҷума кунед:

Дар соли гузашта шумо дар синфи чандум мехондед?

Имсол шумо дар синфи чандум мехонед?

Шумо дар синфи нӯҳум кадом фанҳои навро мехонед?

Мо имрӯз дарси таърих дорем.

Машқи 4. Бо ҳамдигар дар бораи машғулиятҳои мактабиатон сӯҳбат кунед.

Дарси 11

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

يَوْمُ الدَّسْتُورِ
وَفِي الْيَوْمِ السَّادِسِ مِنْ شَهْرِ نُوفَمْبَرٍ مِنْ سَنَةِ أَلْفٍ
وَتِسْعِمِائَةٍ وَوَاحِدٍ وَتِسْعِينَ (١٩٩١|٠٦ م) مِنْ دَاخِلِ الْبَرْلَمَانِ
أَعْلِنَ عَنِ وِلَادَةِ دَسْتُورِ تَاجِكِيسْتَانِ الْجَدِيدِ وَقَرَحَ الْجَمِيعُ رِجَالًا
وَنِسَاءً. وَأَصْبَحَ يَوْمُ الدَّسْتُورِ مِنْذُ ذَلِكَ الْيَوْمِ عِيدًا قَوْمِيًّا وَرَسْمِيًّا
لِلدَّوْلَةِ تَحْتَفِلُ بِهِ فِي كُلِّ عَامٍ. إِنَّ يَوْمَ الدَّسْتُورِ هُوَ يَوْمٌ لِلْعَدَالَةِ
وَالْمُسَاوَاةِ.

Машқи 2. Калимаҳои зеринро ба дафтаратон нависед. Онҳоро аз ёд кунед.

أَعْلِنَ эълон карда шуд

وِلَادَةُ тавлид шудан, ба вучуд омадан

دَسْتُورٌ қонуни асосӣ, конституция

جَمِيعٌ ҳама

قَرَحَ (يَفْرَحُ) хурсанд шудан

رِجَالٌ мардҳо

نِسَاءٌ   занҳо
أَصْبَحَ   шудан
قَوْمِي   миллӣ
رَسْمِي   расмӣ
دَوْلَةٌ   давлат
عَامٌ   сол
عَدَالَةٌ   адолат
مُساوَةٌ   баробарӣ

Машқи 3. Дар бораи Рӯзи Конститутсия нақл кунед.

Дарсҳои 12-13

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед. Онро ба дафтарадон нависед.

تَرْجَمَةُ حَيَاتِي
اسْمِي جَمَشِيد. عُمُرِي ٥ سَنَةً. نَسَكُنُ فِي الْقَرْيَةِ. عَائِلَتُنَا
كَبِيرَةٌ. لِي أَبٌ وَأُمٌّ وَأَخْتٌ وَأَخْوَان. أَبِي سَائِقُ الْجَرَّارَةِ وَأُمِّي
مَشْغُولَةٌ بِأَعْمَالِ الْمَنْزَلِ. تَدْرُسُ أُخْتِي فِي الصَّفِّ الثَّالِثِ
وَأَسْمُهَا زَيْنَبُ. وَيَدْرُسُ أَخِي الْكَبِيرُ فِي الصَّفِّ الْعَاشِرِ وَأَسْمُهُ
مُرَاد. وَلِي أَخٌ صَغِيرٌ. عُمُرُهُ ٥ سَنَوَاتٍ فَقَطْ. إِسْمُهُ كَمَالُ.
يَذْهَبُ كَمَالٌ إِلَى رَوْضَةِ الْأَطْفَالِ. ذَهَبْتُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ مِنْذُ ٩
سَنَوَاتٍ. أَنَا الْآنَ تَلْمِيذٌ فِي الصَّفِّ التَّاسِعِ. وَتَسْكُنُ مَعَنَا كَذَلِكَ
جَدَّتُنَا وَهِيَ أُمُّ أَبِي.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтарадон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

سَائِقُ الْجَرَّارَةِ   тракторчӣ, ронандаи трактор
رَوْضَةُ الْأَطْفَالِ   боғчаи бачагон
كَذَلِكَ   инчунин

مَشْغُولٌ машғул аст

مُنذُ ۹ سَنَوَاتٍ 9 сол пеш

Машқи 3. Феълҳои دَرَسَ (y) ва سَكَنَ (y) - ро дар замони ҳозира-оянда тасриф кунед.

Машқи 4. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

ما اسمُكَ؟

مَنْ أَنْتَ؟

كَمْ عُمْرُكَ؟

أَيْنَ تَسْكُنُ؟

فِي أَيِّ مَدِينَةٍ تَسْكُنُ؟

فِي أَيِّ شَارِعٍ تَسْكُنُ؟

هَلْ عَائِلَتُكُمْ كَبِيرَةٌ؟

أَيْنَ يَعْمَلُ أَبُوكَ؟

هَلْ لَكَ جَدٌّ وَجَدَّةٌ؟

هَلْ لَكَ أَخٌ؟

ما اسمُهُ؟

كَمْ عُمْرُهُ؟

أَيْنَ يَدْرُسُ أَخُوكَ؟

فِي أَيِّ صَفٍّ يَدْرُسُ أَخُوكَ؟

هَلْ لَكَ أُخْتٌ؟

هَلْ هِيَ كَبِيرَةٌ؟

Машқи 5. Ҷумлаҳои зеринро ба арабӣ тарҷума кунед:

-Падарат дар кучо кор мекунад?

- Падари ман дар заводи калон кор мекунад.
- Модарат чӣ кор мекунад?
- Модари ман дар мактаб кор мекунад. Вай муаллимаи забони тоҷикӣ мебошад.
- Оё хоҳарат ва бародаронат дар мактаб мехонанд?
- Бародари калониам дар мактаб мехонад. Бародари хурдиам ба боғчаи бачагон меравад.

Дарси 14

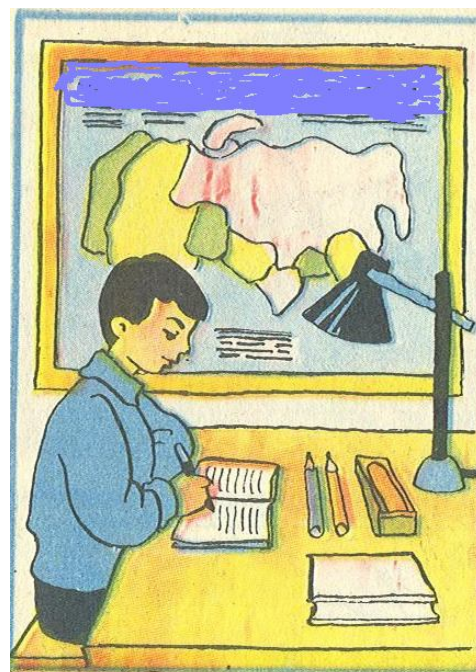
Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

حُجْرَتِي

حُجْرَتِي جَمِيلَةٌ، أَسْتَذْكِرُ بِهَا دُرُوسِي، وَأَقَابِلُ فِيهَا أَصْحَابِي،
وَبِهَا مَكْتَبٌ لِلْقِرَاءَةِ وَالكِتَابَةِ وَخِزَانَةُ الْكُتُبِ، أَضَعُ فِيهِ كُتُبِي
مُرْتَبَةً وَعَلَى أَرْضِهَا بَسَاطٌ نَظِيفٌ وَأَرِيكَةٌ لِيْنَةٌ وَكُرْسِيَانِ
.وَعَلَى حِيطَانِهَا صُورٌ لِوَالِدِي وَوَالِدَتِي وَإِخْوَتِي. وَأَنَا أَحِبُّ
حُجْرَتِي وَأَحَافِظُ عَلَيَّ نَظَافَةَ حِيطَانِهَا وَأَرْضِهَا فَكُلُّ شَيْءٍ
فِيهَا مُرْتَبٌ وَجَمِيلٌ.

Машқи 2. Калимаҳои зеринро ба дафтарадон кӯчонед ва онҳоро аз ёд кунед:

أَسْتَذْكِرُ ман аз ёд мекунам
أَقَابِلُ (قَابِلٌ) ман қабул мекунам
أَضَعُ (وَضَعٌ) ман мегузорам
أَرِيكَةٌ диван
لِيْنَةٌ мулоим
أَحَافِظُ (عَلَى) ман риоя мекунам
نَظَافَةٌ тозагӣ

مُرْتَبٌ ба тартиб, мураттаб

Машқи 3. Дар бораи ҳучраи худ нақл кунед.

Рисунок заменить

Дарсҳои 15-16

Ҷумлаи пайрави муайянкунанда

Ҷумлаи пайрави муайянкунанда ба сарҷумла ба воситаи ҷонишинҳои нисбӣ **الَّذِي، الَّتِي، مَنْ، مَا** пайваст мешавад:

تَسْكُنُ التَّلْمِيذَةُ الَّذِي قَرَأَ هَذِهِ الْجُمْلَةَ فِي شَارِعِنَا Талабае, ки ин ҷумларо хонд, дар кӯчаи мо зиндагӣ мекунад.

تَسْكُنُ التَّلْمِيذَةُ الَّتِي قَرَأَتْ هَذِهِ الْجُمْلَةَ فِي شَارِعِنَا Толибае, ки ин ҷумларо хонд, дар кӯчаи мо зиндагӣ мекунад.

Ҷонишинҳои нисбии **الَّذِي** ва **الَّتِي** одатан дар ҷумлаи пайрав бо ҷонишини шахси Ш (**ضَمِيرٌ عَائِدٌ**) такрор мешаванд.

أَنَا الرَّجُلُ الَّذِي ذَكَرْتَهُ Ман ҳамон мардам, ки ту ӯро ёдоварӣ кардӣ.

Машқи 1 Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

الْجِهَةُ الَّتِي تَشْرُقُ مِنْهَا الشَّمْسُ هِيَ الشَّرْقُ. وَالَّتِي تَغْرُبُ فِيهَا مَسَاءً هِيَ الْغَرْبُ. وَإِذَا جَعَلْتَ الشَّرْقَ أَمَامَكَ فَالْجِهَةُ الَّتِي عَلَى يَمِينِكَ هِيَ الْجَنُوبُ، وَالَّتِي عَلَى يَسَارِكَ هِيَ الشَّمَالُ. وَإِذَا عَرَفْتَ تِلْكَ الْجِهَاتِ سَهْلَ عَلَيْكَ مَعْرِفَةُ إِتْجَاهِ الطَّرِيقِ وَمَوَاقِعِ الْبِلَادِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

جَهَّةٌ тараф, ҷиҳат

شَرْقٌ (يَشْرِقُ) баромадан (офтоб)

غَرْبٌ (يَغْرُبُ) даромадан (офтоб)

جَعَلَ (يَجْعَلُ) соз кардан; гузоштан

مَعْرِفَةٌ дониш

إِتِّجَاهٌ тараф, ҷониб, самт

مَوْقِعٌ (مَوَاقِعُ) ҷой, мавқеъ

Машқи 3. Бо ҳамдигар дар бораи чор сӯи замин сӯҳбат кунед.

Машқи 4. Ҷумлаҳои зеринро ба забони арабӣ тарҷума кунед:

Талабае, ки ин шеърро хонд, дар синфи 8 меҳонад.

Матне, ки ман тарҷума кардам, хеле осон аст.

Китобе, ки ман имрӯз харидам, хеле шавқовар аст.

Талабае, ки китоб хонда истодааст, рафиқи ман аст.

Дарсҳои 17-18

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

جَمْعُ الْقُطْنِ

تَفَتَّحَتْ فِي الْخَرِيفِ لُوزَاتُ الْقُطْنِ وَظَهَرَ أبيضَ جَمِيلاً،

وَدَهَبَ الْفَلَّاحُ مُبَكَّرًا لِجَنِيِّهِ وَقَدْ جَمَعَ مِنَ الْقَرْيَةِ الصَّبِيَّانِ

وَالْبَنَاتِ وَشَدَّ كُلُّ صَبِيٍّ وَصَبِيَّةٍ وَسَطَهُ بِحَبْلِ وَأَخَذَ يَجْمَعُ

الْقُطْنَ وَيَضَعُ مَا يَجْمَعُهُ فِي جَبِيهِ فَإِذَا وَصَلَ إِلَى آخِرِ الْحَقْلِ

أَلْقَاهُ هُنَاكَ.

وَهُمْ فِي أَثْنَاءِ ذَلِكَ يُعْتَوْنَ وَيُنْشِدُونَ لِيُنْسُوا بِالْغِنَاءِ تَعَبَهُمْ.

فَإِذَا جَاءَ وَقْتُ الظُّهْرِ يَأْكُلُونَ وَيَسْتَرِيحُونَ ثُمَّ يَعُودُونَ
إِلَى الْعَمَلِ.
فَإِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ رَجَعُوا إِلَى بُيُوتِهِمْ لِيَسْتَرِيحُوا مِنْ تَعَبِهِمْ
طَوَّلَ الْيَوْمِ.
وَتَرَاهُمْ وَهُمْ رَاجِعُونَ يَمْشُونَ جَمَاعَاتٍ يَرَفَعُونَ أَصْوَاتَهُمْ
بِالْغِنَاءِ وَيَمْلَأُونَ الطَّرِيقَ بِأَنَاشِيدِهِمُ الْجَمِيلَةِ.

Машки 2. Ҷавоби чистонро ёбед:

وبري أبيض جميل اللون ناعم الملمس تُصنع مني الملابس
كما تُحشى بي
الوسائد والحشايا، ومن بدوري يُستخرج الزيت وأسمي
بالذهب الأبيض.
فمن أنا؟

Машки 3. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

(يَفْتَحُ) кушода шудан
لُوزَاتُ الْفُطْنِ кӯраки пахта
(يَظْهَرُ) пайдо шудан
جَنِي ҷамъоварӣ
(صَبِيَانٌ) писарбача
(يَشُدُّ) бо бандина бастан
حَبْلٌ арғамчин, банд
أَخَذَ يَجْمَعُ ҷамъовариро сар кард
جَيْبٌ киса, халта

(يُلْقِي) партофтан
 فِي أَنْعَاءِ ҲАНГОМИ..
 (يُغْنِي) суруд хондан
 (يُنْشِدُ) шеър гуфтан
 تَعَبٌ хастагӣ, меҳнат
 (يَنْسِي) фаромуш кардан
 (يَشْتَدُّ) баландтар (зиёдтар) шудан
 عَزَمٌ чуръат, часорат
 ظَهْرٌ пешин
 (يَمْلَأُ) пур кардан
 وَبَرٌّ пашм
 نَاعِمُ الْمَمَسِ мулоим
 نُحْشَى الْوَسَادَةَ بِالْقَطْنِ ба
 болишт пахта андохта мешавад
 (وَسَائِدٌ) болишт
 (حَشَايَا) бистар
 (بُدُورٌ) тухмӣ
 زَيْتٌ равған

Машқи 4. Тасрифи феъли شَدَّ-ро дар замони гузашта ба дафтаратон нависед ва онро аз ёд кунед:

Тасрифи феъли شَدَّ (бастан) дар замони гузашта

шахс чинс	Шумораи танҳо	Шумораи мусанно	Шумораи ҷамъ
I	شَدَدْنَا		شَدَدْنَا
II ҷ.м.	شَدَدْتِ	شَدَدْتُمَا	شَدَدْتُمْ
II ҷ.з.	شَدَدْتِ		شَدَدْتُنَّ
III ҷ.м.	شَدَّ	شَدَّا	شَدَّوْا
III ҷ.з.	شَدَّتْ	شَدَّتَا	شَدَدْنَ

Машқи 5. Дар бораи ҷамъоварии пахта дар

де

Рисунок заменить

Дарси 19

Феъли амр

Сиғаи амрии феълҳои монанди **جَلَسَ**(и), **كَتَبَ** (у), **عَلِمَ** (а) аз шакли замони ҳозира-оянда ба воситаи иваз кардани префикси **يَ** ба префикси **أ** ё **ا** сохта мешавад. Ҳарфи охирини феъл дар чинси мардона (**ـ**) (суқун) қабул мекунад. Агар ҳарфи дуйуми решагии феъл дар замони ҳозира-оянда садоноки (**ـ**) дошта бошад, дар он вақт ин феъл префикси **أ** мегирад:

كَتَبَ (у)   **يَكْتُبُ**   **أَكْتُبُ** -навис

Агар ҳарфи дуйуми решагии феъл дар замони ҳозира-оянда садоноки (**ـ**) ё (**ـ**) дошта бошад, дар он вақт ин феъл префикси **ا** қабул мекунад:

جَلَسَ(и)нишастан,   **يَجْلِسُ** мешинад   **إِجْلِسْ** -шин
عَلِمَ(а)донистан,   **يَعْلَمُ** медонад   **إِعْلَمْ** -дон

Тасрифи феъли амр

чинс	Шумораи танҳо	Шумораи мусанно	Шумораи чамъ
ҷ.м.	إِعْلَمَ، اجْلِسَ، اَكْتُبْ	إِعْلَمَا، اجْلِسَا، اَكْتُبَا	إِعْلَمُوا، اجْلِسُوا، اَكْتُبُوا
ҷ.з.	إِعْلَمِي، جَلِسي، اَكْتُبِي		إِعْلَمْنَ، اجْلِسْنَ، اَكْتُبْنَ

Сиғаи амрии феълҳои قَالَ , قام ва монанди онҳо бе префикс сохта мешавад:

чинс	Шумораи танҳо	Шумораи мусанно	Шумораи чамъ
ҷ.м.	قُلْ، قُمْ	قُولَا، قُومَا	قُولُوا، قُومُوا
ҷ.з.	قُولِي، قُومي		قُلْنَ، قُمنَ

Барои манъ кардани амал феъли маҷзум бо ҳиссаҳои инкории لَا истифода бурда мешавад:

لا تَقُمْ، لا تَذْهَبْ، لا تَكْتُبْ
 нахез, لا تَجْلِسْ، لا تَدْخُلْ، لا تَقْرَأْ
 нашин

Феъли маҷзум баъд аз ҳиссаҳои *إِنْ* «агар» дар ҷумлаи пайравӣ шартӣ истифода бурда мешавад. Дар ингуна ҷумлаҳо феъли сарҷумла ҳам маҷзум шуда меоянд:

إِنْ تَسْأَلْ تَسْمَعْ الْجَوَابَ

Дарсҳои 20-21-22

Замони ояндаи феълӣ

Барои ифода кардани маънои оянда пеш аз феъли дар шакли **المضارع** ҳиссаҷаҳои **سَ** ва **سَوْفَ** гузошта мешаванд, Ҳиссаҷаи **سَ** якҷоя бо феъл навишта мешавад:

أَكْتُبُ ман навишта истодаам, ман менависам
سَوْفَ أَكْتُبُ، سَأَكْتُبُ ман менависам (дар оянда),
ман хоҳам навишт

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

صِحَّتِي وَطَرُقُ الْمُحَافَظَةِ عَلَيْهَا
نَحْنُ نَجْلِسُ فِي فِصْلِنَا، وَمَعَنَا مُعَلِّمُنَا. إِنَّ مُعَلِّمَنَا يُنَاقِشُنَا.

الآنَ وَنَحْنُ نُنَاقِشُهُ. وَمَوْضُوعُ الْمُنَاقِشَةِ هُوَ "صِحَّتِي وَطَرُقُ
الْمُحَافَظَةِ عَلَيْهَا". وَقَدْ قَالَ تَلْمِيذٌ: سَوْفَ أَنْظِفُ الْخُضْرَ
وَالْفَوَاكِهَ قَبْلَ أَكْلِهَا.

وَقَالَ تَلْمِيذٌ آخَرٌ: سَأَغْسِلُ يَدَيَّ وَوَجْهِي بِالْمَاءِ وَالصَّابُونِ كُلِّ
يَوْمٍ.

وَقَالَ تَلْمِيذٌ ثَالِثٌ: إِنِّي عَازِمٌ عَلَى أَنْ أَكْفِحَ الدُّبَابَ وَالْحَشْرَاتِ
النَّاقِلَةَ لِلْأَمْرَاضِ.

وَقَدْ انْتَهَتِ الْمُنَاقِشَةُ بِاتِّفَاقِ التَّلَامِيذِ عَلَى ضَرُورَةِ تَنْفِيذِ
إِرْشَادَاتِ الْمُعَلِّمِ وَأَوْامِرِهِ الصَّحِيَّةِ.

وَقَدْ جَاءَ فِي هَذِهِ الْأَوْامِرِ مَا يَأْتِي:

(1) نَمْ مُبَكَّرًا، وَاسْتَيْقِظْ مُبَكَّرًا.

(2) اغْسِلْ يَدَيْكَ وَقَمَكَ قَبْلَ الْأَكْلِ وَبَعْدَهُ.

(3) نَظِّفْ أَسْنَانَكَ كُلَّ لَيْلَةٍ قَبْلَ النَّوْمِ.

(4) امْضُغِ الطَّعَامَ جَيِّدًا قَبْلَ بَلْعِهِ.

(5) افْتَحْ نَوَافِذَ الْحُجْرَةِ لِيَتَجَدَّدَ هَوَاؤُهَا.

6) كَافِحُ الدُّبَابِ وَالبَعُوضِ وَسَائِرِ الحَشْرَاتِ الضَّارَّةِ بِالمَوَادِّ المُبِيدَةِ لِلحَشْرَاتِ.

7) إِعْرَضُ نَفْسِكَ عَلَى الطَّيِّبِ عِنْدَ شُعُورِكَ بِالمَرَضِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон нависед ва онҳоро аз ёд кунед:

صِحَّةٌ саломатӣ

طَرِيقَةٌ (طُرُقٌ) роҳ, тариқа, услуб

مُحَافَظَةٌ (عَلَى) ҳимоя

يُنَاقِشُ (نَاقِشٌ) баҳсу мунозира кардан

نَظَّفَ (يُنَظِّفُ) тоза кардан, сиғаи амрӣ

خَضِرٌ сабзавот

عَازِمٌ (عَلَى) ба қарор омада, ният дошта

كَافِحٌ (يُكَافِحُ) мубориза бурдан, (сиғаи амрӣ

)

نَاقِلٌ нақлқунанда

مَرَضٌ (أَمْرَاضٌ) касали

إِتْفَاقٌ иттифоқӣ

ضَرُورَةٌ зарурат

تَنْفِيذٌ иҷроқунӣ

إِرْشَادٌ (إِرْشَادَاتٌ) насиҳат, дастуруламал

أَمْرٌ (أَوَامِرٌ) қор, фармон, амр

مُبَكَّرٌ барвақт

نَمٌّ (يَنَامُ) хоб рафтан, (сиғаи амрӣ

اسْتَيْقَظَ (يَسْتَيْقِظُ) бедор шав, (сиғаи амрӣ

أَمَضَعُ (يَمَضَعُ) хоидан, (сиғаи амрӣ

بَلَعُ (يَبْلَعُ) фуру бурдан

تَجَدَّدَ (يَتَجَدَّدُ) нав шудан

بَعُوضٌ пашша

ضَارٌّ зарарнок

مُيَبِّدُ несткунанда

حَشْرَاتُ ҳашарот

(يَعْرِضُ) عَرَضَ (عَلَى) нишон додан (ба...),

(إِعْرَاضُ) (СИҒАИ АМРӢ)

Машқи 3. Бо ҳамдигар дар бораи риояи саломатӣ сӯҳбат кунед.

Дарсҳои 23-24

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед. Онро ба дафтарадон нависед:

أَطْلُبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ

فِي دَرَسِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ قَالَ الْمُعَلِّمُ لِبَهْرَامَ:

أَكْتُبْ عَلَيَّ السَّبُّورَةَ هَذَا الْقَوْلَ الْعَرَبِيَّ الْمَأْثُورَ: أَطْلُبُوا الْعِلْمَ

مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ. وَبَعْدَ ذَلِكَ قَالَ الْمُعَلِّمُ:

يَا إِبْرَاهِيمَ، اقْرَأْ هَذَا الْمَثَلَ بِصَوْتِ عَالٍ. ثُمَّ قَالَ لِلتَّلَامِيذِ:

أَكْتُبُوا فِي الدَّفَاتِرِ هَذَا الْقَوْلَ الْمَأْثُورَ وَاحْفَظُوهُ. وَبَعْدَ ذَلِكَ قَالَ

الْمُعَلِّمُ:

إِنَّ مَعْرِفَةَ الْأَمْثَالِ تَعْمَلُ عَلَى تَيْسِيرِ التَّحَدُّثِ وَالتَّغْيِيرِ وَإِيصَالِ

الْأَفْكَارِ إِلَى الْآخِرِينَ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтарадон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

طَلَبَ (يَطْلُبُ) талаб кардан

مَهْدٌ гаҳвора

لَحْدٌ лаҳад, қабр, гӯр

الْقَوْلُ الْمَأْثُورُ ҳикмат, панд, сухани ҳикматнок

مَثَلٌ (أَمْثَالٌ) зарбулмасал

حَفِظَ (يَحْفَظُ) азёд кардан

مَعْرِفَةٌ дониш

تَيْسِيرٌ осон кардан(и)

تَحَدَّثُ cūхбат
تَغْيِيرُ таъбир, ифода, изҳор
إِصَالُ расондан(и)
أَفْكَارُ (فِكْرُ) фикр
جَارُ ҳамсоя
غَلَبَ (يَغْلِبُ) ғалаба кардан
أَخْطَأَ (يُخْطِئُ) хато кардан
ذَهَبَ тилло
أَدَبُ боадабӣ
خَيْرٌ беҳтар
صَوَابٌ дурустӣ, ростӣ

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

ماذا قال المعلم للتلاميذ في درس اللغة العربية؟
هل تعرف كثيراً من الأمثال والأقوال العربية؟

Машқи 4. Аз матн **феълҳои амриро** ҷудо карда, ба дафтарадон нависед:

Машқи 5. Зарбулмасалҳои зеринро ба дафтарадон нависед. Онҳоро аз **ёд** кунед:

أطلب الرفيق قبل الطريق والجار قبل الدار.
أدب المرء خير من ذهبه.
الدارس يغلب الفارس.
من أسرع في الجواب أخطأ في الصواب.

Дарси 25

Рисунок : магазин школьных принадлежностей:
портфели, тетради, пеналы, карандаши...

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед. Онро ба дафтратон нависед:

في المَخْزَن

ذَهَبْتُ زَيْنَبُ إِلَى الْمَخْزَنِ. هَذَا الْمَخْزَنُ وَاقَعَ فِي شَارِعِ
عَرِيضٍ وَكَبِيرٍ. دَخَلْتُ زَيْنَبُ الْمَخْزَنَ. فِي الْمَخْزَنِ كَثِيرٌ مِنْ
الْمَحَافِظِ وَالْأَقْلَامِ وَالْمَسَاطِرِ وَالذَّفَائِرِ. قَالَتْ زَيْنَبُ لِلْبَائِعَةِ:

-أريني (فرجيني) من فضلكِ محفظةً حسنةً. تذهبُ أختي
الصغيرةُ إلى المدرسةِ لأول مرةٍ. وفرجتُ (أرت) البائعةَ
المحفظة السوداء. وأعجبتُها هذه المحفظة واشترتها.
وأشترتُ كذلكِ الدفاترَ والأقلامَ والمقلمةَ. وذهبتُ إلى البيتِ.

Машқи 2. Калимаҳои зеринро дуруст талаффуз кунед:

مِسْطَرَّةٌ، مِحْفَظَةٌ، شَارِعٌ، عَرِيضٌ، مِنْ فَضْلِكَ، أَيْضًا،

Машқи 3. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

أريني، فرجيني، با مان нишон деҳ

بوري аввал لأول مرةٍ

اشترتُ вай (ч.з.) харид

أعجبتُها ба вай (ч.з.) маъқӯл шуд

Машқи 4. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

إلى أين ذهبتُ زَيْنَبُ؟
ماذا قالتُ زَيْنَبُ لِلْبَائِعَةِ؟

ماذا اشترت زَيْنَبُ في المَخْزَنِ؟

Дарси 26

Шумораҳои аслии аз 20 боло

Шумораҳои аз 21 то 99 таркибӣ буда, чунин сохта мешаванд: якиҳои дар аввал омадаро пайвандаки **وَ** ба даҳиҳо пайваст мекунад. Ҳар ду қисми ин шумораҳо тасрифшаванда аст:

чинси мардона	чинси занона
واحدٌ وَعِشْرُونَ. 21	إحدى وَعِشْرُونَ-
إثنانٌ وَعِشْرُونَ. 22	إثنتانٌ وَعِشْرُونَ-
ثلاثةٌ وَعِشْرُونَ. 23	ثلاثٌ وَعِشْرُونَ -

Шумурдашаванда баъд аз шумораҳои аз 11 то 99 дар шумораи танҳои ҳолати номуайяни мансуб шуда меояд. Чинси шумора баръакси чинси шумурдашаванда меояд (ба ғайр аз шумораҳои, ки дар таркибашон шумораҳои 1 ва 2 мавҷуд аст):

إثنتانٌ وأربَعُونَ, бисту як китоб, واحدٌ وَعِشْرُونَ كتاباً
خَمْسَةٌ وَخَمْسُونَ, чилу ду саҳифа, صَحِيفَةٌ
خَمْسٌ وَخَمْسُونَ شَجَرَةٌ, наваду панҷоҳу панҷ рӯз, **وَ**панҷ дарахт.

Машқи 1. Шумораҳои аслиро аз 1 то 20 такрор кунед.

Машқи 2. Шумораҳои даҳиро такрор кунед.

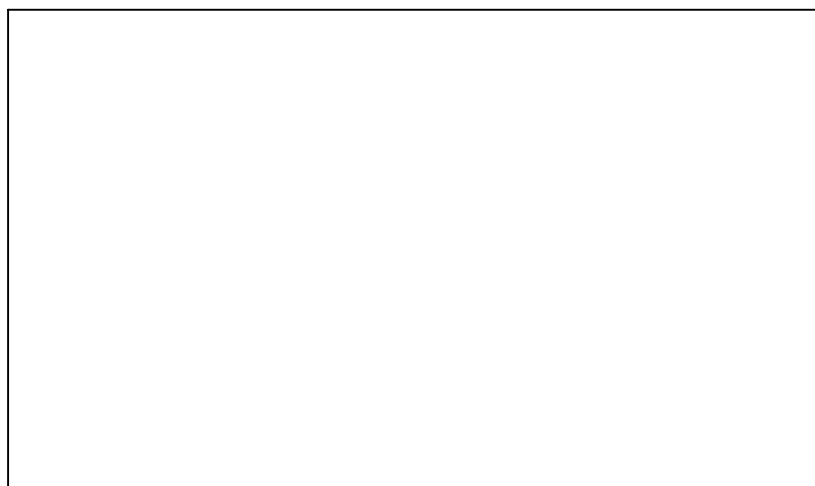
Машқи 3. Шумораҳои аслиро аз 51 то 60 ба дафтартон нависед.

Машқи 4. Ибора ва ҷумлаҳои зеринро ба арабӣ тарҷума кунед:

Моҳи феврал аз 28 (бисту ҳашт) ё 29 (бисту нӯҳ) рӯз иборат аст.

Дар синфи мо 27 (бисту ҳафт) талаба меҳонад. Дар боғи мо 25 (бисту панҷ) дона дарахти себ аст. Падари ман 43 (чилу се) сола мебошад. Модари ман 41 (чилу як) сола аст. Бобои ман 65 (шасту панҷ) сола аст. Модаркалони ман 62 (шасту ду) сола аст.

Дарсҳои 27-28

Большой магазин

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

التَّسْوِقُ

الأسرة تذهب إلى السوق يوم الخميس في المساء
للسوق.

الأسرة تذهب إلى السوق بالسيارة. الأم تريد سمكًا وبيضًا
وطماطم، والأب يريد صحيفة وكتابًا والإبن يريد قلمًا، والإبنة
تريد دفترًا. السمك بأربعين ريالاً، والبيض بسبعة ريالات،
والطماطم بخمسة ريالات، والصحيفة بريال واحد، والكتاب
بعشرين ريالاً، والقلم بثلاثة ريالات، والدفتر بأربعة ريالات.
المطلوب ثمانون ريالاً.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро
ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

(يَسُوقُ) харидорӣ кардан

ريال риёл (воҳиди пули Миср)

مطلوب матлуб

المطلوب ثمانون ريالاً ҳамагӣ 80 (ҳаштод)

риал

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

متى تذهب الأسرة إلى السوق؟

في أي وقت تذهب؟

كيف تذهب إلى السوق؟

ماذا تريد الأم؟

ماذا يريد الأب؟

ماذا يريد الإبن؟

ماذا تريد الإبنة؟

بكم البيض؟

بكم الدفتر؟

Машқи 4. Муколамаи зеринро хонед ва
тарҷума кунед:

البائع: أهلاً وسهلاً. أي خدمة؟

المُشْتَرِي: أُرِيدُ كِتَابَ الْقِرَاءَةِ وَكِتَابَ الْقَوَاعِدِ.
الْبَائِعُ: هَذَا كِتَابُ الْقِرَاءَةِ، وَهَذَا كِتَابُ الْقَوَاعِدِ. هَلْ تُرِيدُ شَيْئًا
آخَرَ؟

المُشْتَرِي: لَا وَشُكْرًا
الْبَائِعُ: الْمَطْلُوبُ ثَلَاثُونَ رِيَالًا.
المُشْتَرِي: تَفَضَّلْ هَذِهِ ثَلَاثُونَ رِيَالًا.

Дарсҳои 29-30

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед. Онро ба дафтарадон нависед.

تَغَيَّبَتْ سَمِيرَةَ عَنِ الدَّرَاسَةِ هَذَا الأُسْبُوعِ. سَمِيرَةَ
شَعَرَتْ بِصُدَاعٍ شَدِيدٍ وَأَلَمٍ فِي أَسْنَانِهَا يَوْمَ الخَمِيسِ. ذَهَبَتْ إِلَى
طَبِيبَةِ الأَسْنَانِ صَبَاحَ يَوْمِ الجُمُعَةِ. دَرَجَةُ حَرَارَتِهَا مُرْتَفِعَةٌ.
فَحَصَّتْ الطَّبِيبَةُ أَسْنَانَهَا وَنَصَحَتْهَا بِالرَّاحَةِ وَبِتَنَاوُلِ الدَّوَاءِ. بَعْدَ
يَوْمٍ ذَهَبَتْ سَمِيرَةَ إِلَى المَدْرَسَةِ.

شَعَرَ أَحْمَدُ بِأَلَمٍ فِي صَدْرِهِ. طَلَبَ أَحْمَدُ سَيَّارَةَ الإسْعَافِ.
حَضَرَتْ سَيَّارَةُ الإسْعَافِ بَعْدَ خَمْسِ دَقَائِقَ. ذَهَبَ أَحْمَدُ إِلَى
المُسْتَشْفَى. تَكَلَّمَ أَحْمَدُ مَعَ المُرْرَضَةِ فِي المُسْتَشْفَى. فَحَصَّ
الطَّبِيبُ قَلْبَهُ. قَضَى أَحْمَدُ فِي المُسْتَشْفَى أَرْبَعَةَ أَيَّامٍ. بَعْدَ ثَلَاثَةِ
أَيَّامٍ ذَهَبَ أَحْمَدُ إِلَى العَمَلِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтарадон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

أَلْمٌ дард

صَدْرٌ сари дил, сина

قَابِلٌ рӯбарӯ шудан, вохӯрдан

فَحَصَّ (يَفْحَصُ) муоина (тафтиш, ташхис) кардан

(беморро)

نَصَحَ (يُنصَحُ) маслиҳат додан, тавсия
кардан
مُسْتَشْفَىٰ беморхона
مُمرِضَةٌ ҳамшираи тиббӣ
يَشْعُرُ (يَشْعُرُ) ҳис кардан
طَيِّبُ الْأَسْنَانِ духтури дандон
صُدَاعٌ дарди сар
دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ ҳарорат, таб, тафс
مُرْتَفِعٌ баланд
إِسْعَافٌ ёрии таъҷилӣ
مُمَارَسَاتُ رِيَاضِيَّةٍ машқҳои варзишӣ
تَنَاوُلٌ хӯрдан
يَطْلُبُ (يَطْلُبُ) хоستان, талаб кардан

Машқи 3. Муколамаи зеринро хонед:

بِمَ شَعَرَ أَحْمَدُ؟
-شَعَرَ أَحْمَدُ بِأَلْمٍ شَدِيدٍ فِي صَدْرِهِ.
-هل ذهب أحمد إلى المستشفى لزيارة الطبيب؟
-نَعَمْ.
-وهل قابل أحمد الطبيب؟
-نَعَمْ.
-وماذا فعل الطبيب لأحمد؟
-فحص القلب.
-وبما نصحه الطبيب؟
-نصحه الطبيب بتناول الخضروات والفواكه وممارسة
الرياضة

Дарсҳои 31-32

Пуркунанда

Пуркунанда бо исм, чонишин, шумора, сифат ва сифати феълии субстантивишуда ва дигар ҳиссаҳои нутқи мансуб ё бо пешоянд омада ифода меёбад. Пуркунанда ба ду навъ тақсим мешавад:

1. Пуркунандаи бевосита.

2. Пуркунандаи бавосита.

1. Пуркунандаи бевосита (المَفْعُولُ بِهِ) он исми мансубест, ки аз феъли гузаранда вобаста буда, предмети амал ба вай равона шударо мефаҳмонад:

قَرَأْتُ كِتَابًا   ман китобро хондам

كَتَبْتُ الْجُمْلَةَ فِي دَفْتَرِي   ман ҷумларо дар дафтарам навиштам

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

الْفَلَاةُ

تَقُومُ الْفَلَاةُ مِنَ النَّوْمِ قَبْلَ شُرُوقِ الشَّمْسِ فَتَحْلِبُ الْبَقْرَةَ
أَوْ الْجَامُوسَةَ وَتَعْمَلُ مِنَ اللَّبَنِ زُبْدًا وَسَمْنًا وَجُبْنًا. وَتُلَاحِظُ
الدَّجَاجَ وَالْبَطَّ وَالْوَزَّ وَالْحَمَامَ وَتَطْبُخُ لِزَوْجِهَا وَأَوْلَادِهَا،
وَتَغْسِلُ مَلَاسِيَهُمْ.
وَبَعْضُ الْفَلَاةِ تَذْهَبُ إِلَى السُّوقِ لِتَبِيعَ بِضَاعَتَهَا وَتَشْتَرِيَ
حَاجَاتِهَا.
إِنَّ الْفَلَاةَ نَشِيطَةٌ، تُحِبُّ الْعَمَلَ وَتَكْرَهُ الْكَسْلَ

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

تَقُومُ مِنَ النَّوْمِ (قام) аз хоб меҳезад
شُرُوقُ الشَّمْسِ баромадани офтоб, тулуи офтоб
تَحْلِبُ الْبَقْرَةَ (حلب) говро меҷӯшад
جَامُوسَةَ модаговмеш
سَمْنٌ равған
تُلَاحِظُ (لاحظ) нигоҳубин мекунад
تَطْبُخُ (طبخ) мепазад
لِتَبِيعَ بِضَاعَتَهَا وَتَشْتَرِيَ حَاجَاتِهَا барои фурӯши молаш
ва харидани молҳои ниёзаш
تَكْرَهُ (كره) бад мебинад
كَسْلٌ танбалӣ

Машқи 3. Аз матн феълҳои гузарандаро ёфта, онҳоро якҷоя бо пуркунандаи бевосита ба дафтаратон нависед.

Машқи 4. Ҷумлаҳои зеринро ба тоҷикӣ тарҷума кунед:

Мо дар қишлоқ зиндагӣ мекунем. Мо гов мурғ, мурғобӣ ва қоз дорем.

Модари ман аз хоб барвақт меҳезад ва гов
 меҷӯшад. Ё аз шир равғану панир мекунад Хоҳари
 ман либосҳои моро мешӯяд. Бибиамон барои мо
 хӯрок мепазад Ман мурғу мурғобӣ ва қозҳоро
 нигоҳубин мекунам.

Дарсҳои 33-34

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
 тарҷума кунед:

في يَوْمِ الْإِثْنَيْنِ الْمَاضِي اجْتَمَعَتْ لَجْنَةُ صَحِيفَةِ الْفَصْلِ،
 وَقَدْ بَدَأَ الْإِجْتِمَاعُ فِي تَمَامِ السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ.
 وَقَدْ سَأَلَ رَئِيسُ اللَّجْنَةِ الْأَعْضَاءَ السُّؤَالَ الْآتِي: مَا رَأَيْكُمْ
 فِي الْمَوْضُوعَاتِ الَّتِي نَشَرْنَا فِي الْعَدَدِ السَّابِقِ؟
 قَالَ حُسَامٌ: إِنَّهَا مَوْضُوعَاتٌ مُنَاسِبَةٌ، لَقَدْ قَرَأَهَا كَثِيرٌ مِنَ
 التَّلَامِيذِ فِي الْفُصُولِ الْأُخْرَى، وَأَعْجَبُوا بِهَا.
 ثُمَّ بَحَثُوا الْمَوْضُوعَاتِ الَّتِي قَدَّمَهَا التَّلَامِيذُ وَانْتَهَى الْإِجْتِمَاعُ
 فِي السَّاعَةِ الرَّابِعَةِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба
 дафтаратон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

اجْتَمَعَ   чамъ шуд

لَجْنَةُ صَحِيفَةِ الْفَصْلِ ҳайати таҳририяи рӯзномаи
синфӣ

سَأَلَ السُّؤَالَ الْآتِيَّ саволи зеринро пурсид

مَا رَأَيْكُمْ фикри шумо чист?

مَوْضُوعٌ (مَوْضُوعَاتٌ) мавзӯъ

نَشَرْنَا мо чоп кардем

مُنَاسِبٌ муносиб

أَعْجَبُوا ба онҳо маъқул шуд

بَحَثٌ (يَبْحَثُ) муҳокима кардан

(يُقَدِّمُ) قَدَّمَ тақдим кардан, пешниҳод кардан

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

مَتَى اجْتَمَعَتِ لَجْنَةُ صَحِيفَةِ الْفَصْلِ؟

لِمَاذَا اجْتَمَعَتِ اللَّجْنَةُ؟

فِي أَيِّ سَاعَةٍ بَدَأَ الْاجْتِمَاعُ؟

فِي أَيِّ سَاعَةٍ انْتَهَى الْاجْتِمَاعُ؟

Машқи 4. Аз матн феълҳои замони
гузаштаро ёфта, ба дафтаратон кӯчонед.

Дарсҳои 35-36

Зарф

Зарфҳои асли дар забони арабӣ ниҳоят кам
мебошанд:

هُنَا، هُنَاكَ، أَيْنَ؟ كَيْفَ؟ مَتَى؟ قَطُّ

Баъзе исмҳо, сифатҳо, сифатҳои феълӣ ва
шумораҳои мансуб дар ҳолати номуайяни ва
баъзан дар ҳолати муайяни ҳамчун зарф истеъмол
мешаванд:

يَوْمًا рӯзе

يَمِينًا ба тарафи рост

كثيراً زيёд
أولاً аввалан
اليوم имрӯз

Баъзе исмҳои бо пешоянд омада низ ҳамчун зарф ба кор бурда мешаванд:

بسرعة тез
بعد الظهر баъди нисфирӯзи

Зарфҳо одатан дар охири ҷумла меоянд:
أزوره غداً ман пагоҳ ӯро зиёрат мекунам.
جاء نهاراً вай рӯзона омад.

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед

الشَّمْسُ

تَطَّلِعُ الشَّمْسُ صَبَاحاً مِنَ الشَّرْقِ، فَتُنَوِّرُ الدُّنْيَا، وَتَغِيبُ
أَخِرَ النَّهَارِ فِي الْغَرْبِ، فَيَأْتِي اللَّيْلُ. وَنُورُهَا قَوِيٌّ، وَحَرَارَتُهَا
عَظِيمَةٌ.

وَإِذَا نَظَرْتَ إِلَيْهَا عِنْدَ الْغُرُوبِ أَوْ الشَّرْقِ، رَأَيْتَهَا صَفْرَاءَ،
وَوَجَدْتَ حَرَارَتَهَا ضَعِيفَةً.

وَنَحْنُ نَرَى الشَّمْسَ كَالْكُرَةِ الصَّغِيرَةِ، وَلَكِنَّهَا أَكْبَرُ مِنَ
الْأَرْضِ كَثِيراً. وَهِيَ نَافِعَةٌ لِلْحَيَوَانَ وَالنَّبَاتِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

تَطَّلِعُ (طلع) мебарояд

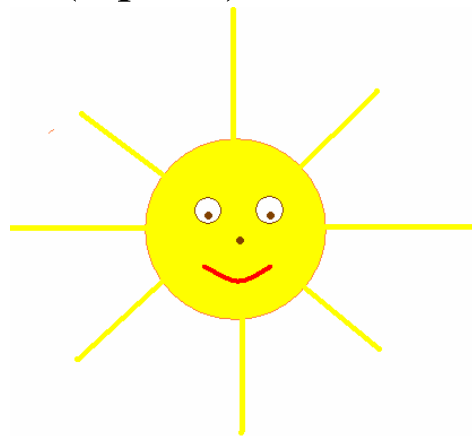
شَرْقٌ шарқ

تُنَوِّرُ الدُّنْيَا дунёро равшан мекунад(офтоб)

يَغِيبُ (غاب) ғайб мезанад

غَرْبٌ ғарб

غُرُوبٌ даромадан(и) офтоб

شُرُوقٌ баромадан(и) офтоб

حَرَارَةٌ ҳарорат

ضَعِيفٌ суст

نَافِعٌ фоиданок

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

مَتَى وَمِنْ أَيْنَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ؟

مَتَى وَأَيْنَ تَغِيبُ الشَّمْسُ؟

مَا هُوَ لَوْنُ الشَّمْسِ عِنْدَ الشُّرُوقِ أَوْ الْغُرُوبِ؟

هَلِ الشَّمْسُ كَبِيرَةٌ؟

Машқи 4. Зарфҳои зеринро истифода

бурда, ҷумлаҳо тартиб диҳед:

نَهَارًا хуб, سَرِيعًا тез, غَدًا пагоҳ, حَسَنًا

рӯзона, الْآنَ ҳозир, صَبَاحًا пагоҳӣ

Да

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва

тарҷума кунед

القَمَرُ

يُظْهِرُ الْقَمَرُ فِي أَوَّلِ الشَّهْرِ الْعَرَبِيِّ صَغِيرًا وَيُسَمَّى هِلَالًا.

يَزِيدُ الْقَمَرُ شَيْئًا فَشَيْئًا وَيَكْمُلُ فِي مُنْتَصِفِ الشَّهْرِ وَيُسَمَّى بَدْرًا.

بَعْدَ ذَلِكَ يَنْقُصُ قَلِيلًا قَلِيلًا، وَلَا نَرَاهُ فِي آخِرِ الشَّهْرِ.

يُظْهِرُ الْقَمَرُ فِي اللَّيْلِ وَيَنْتَشِرُ نُورُهُ فِي كُلِّ مَكَانٍ.

نُورُ الْقَمَرِ أَقْلُ مِنْ ضَوْءِ الشَّمْسِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

Калима ва ибораҳо:

شَيْنًا فَشَيْنًا зина ба зина, оҳиста-оҳиста

هِلَالٌ ҳилол, моҳи нав

كَمَلٌ (كَمَلٌ) пурра мегардад

مُنْتَصِفٌ нисф

بَدْرٌ моҳи пурра, бадр

نَقَصٌ (نَقَصٌ) кам мегардад

اِنْتَشَرَ (اِنْتَشَرَ) паҳн мешавад

ضَوْءٌ нур, рушноӣ

يَظْهَرُ (ظَهَرَ) пайдо мешавад, намоён мешавад

Машқи 3. Дар бораи моҳ ҳикоя тартиб диҳед.

Дарсҳои 38-39

Замони ҳозира-ояндаи феълҳои вазни **فَعَّلَ**

Замони ҳозира-ояндаи феълҳои вазни **فَعَّلَ** бо

вазни **يُفَعِّلُ** сохта мешавад:

يُنْظِفُ – نَظَّفَ

Тасрифи феъли **نَظَّفَ** дар замони ҳозира-оянда

шаҳс ҷинс	Шумораи танҳо	Шумораи мусанно	Шумораи ҷамъ
I	أَنْظَفُ		نُنْظِفُ
II ҷ.м.	نُنْظِفُ	نُنْظِفَانِ	نُنْظِفُونَ
II ҷ.з.	نُنْظِفِينَ		نُنْظِفْنَ
III ҷ.м.	يُنْظِفُ	يُنْظِفَانِ	يُنْظِفُونَ
III ҷ.з.	يُنْظِفُ	يُنْظِفَانِ	يُنْظِفْنَ

Машқи 1. Муколамаи зеринро хонед ва тарҷума кунед:

المَطْرُ
مُحَمَّدٌ: أَنْظِرْ يَا عَلِيُّ. الْمَطْرُ يَنْزِلُ بِكَثْرَةٍ، وَيَبِلُّ مَلَابِسَنَا، وَلَا
نَقْدِرُ أَنْ نَلْعَبَ الْآنَ فِي الشَّارِعِ
عَلِيٌّ: هَيَّا بِنَا نَقِفْ تَحْتَ هَذِهِ الْمِظَلَّةِ.
مُحَمَّدٌ: مَنْ أَيْنَ يَجِيءُ الْمَطْرُ يَا عَلِيُّ؟
عَلِيٌّ: إِنَّهُ يَنْزِلُ مِنَ السَّحَابِ الَّذِي نَرَاهُ فِي السَّمَاءِ.
مُحَمَّدٌ: هَذَا صَحِيحٌ فَإِنَّ الْغَمَامَ قَدْ غَطَى الشَّمْسَ، فَأَظْلَمَ الْجَوُّ
وَنَزَلَ الْمَطْرُ
عَلِيٌّ: وَإِلَى أَيْنَ يَذْهَبُ مَاءُ الْمَطْرِ؟
مُحَمَّدٌ: يَذْهَبُ الْمَاءُ إِلَى بَاطِنِ الْأَرْضِ فَيُرْوَى الْأَشْجَارَ
وَالنَّبَاتَاتِ.
عَلِيٌّ: هَلْ تَعْرِفُ فَائِدَةً أُخْرَى لِلْمَطْرِ؟
مُحَمَّدٌ: نَعَمْ. الْمَطْرُ يُنْظِفُ الْجَوَّ، وَيَزِيلُ الْعُبَارَ وَالتُّرَابَ.
عَلِيٌّ: الْآنَ وَقَفَ الْمَطْرُ، وَظَهَرَتِ الشَّمْسُ، وَحَسُنَ الْجَوُّ.
فَهَيَّا بِنَا لِنَذْهَبَ إِلَى الْحَدِيقَةِ الْقَرِيبَةِ مِنْ مَنْزِلِنَا لِنَشْمَّ الْهَوَاءَ
النَّقِيَّ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

борон (أَمْطَارٌ) مَطْرٌ
тар мекунад (يُبِلُّ) بَلَّلَ
наметавонем لَا نَقْدِرُ
биёед هَيَّا بِنَا
айвон مِظَلَّةٌ
абр سَحَابٌ
кадоме ки الَّذِي
абрҳо غَمَامٌ

(يُغَطِّي) غَطَّى پوشонид
 أَظْلَمَ الْجَوُّ رُؤْسٌ торик шуд
 (أَزَالَ) يُزِيلُ маҳв мекунад, нест мекунад
 غُبَارٌ ғубор, чанг
 (يَقِفُ) وَقَفَ истодан
 (شَمٌّ) لِنَشْمٌ то ки нафас гирем

Машқи 3. Феъли **بَلَّلَ** -ро дар замони ҳозира-оянда тасриф кунед.

Машқи 4. Дар бораи борон ҳикоя тартиб диҳед.

Дарси 40.

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

السَّحَابُ يَتَحَدَّثُ

لَقَدْ كُنْتُ مَاءً فِي بَحْرٍ عَظِيمٍ، فَلَمَّا وَقَعْتُ عَلَيَّ حَرَارَةُ
 الشَّمْسِ، تَحَوَّلْتُ إِلَى بُخَارٍ، صَارَ يَرْتَفِعُ فِي الْجَوِّ شَيْئًا فَشَيْئًا،
 وَيَتَّجَمَعُ مِنْ هُنَا وَهُنَا حَتَّى صَارَ سَحَابًا أَسْوَدَ عَظِيمًا يُغَطِّي

الشَّمْسَ، وَجَاءَتِ الرِّيحُ وَدَفَعَتْنِي إِلَى مَكَانٍ بَارِدٍ فَسَقَطَ مَائِي
وَصَارَ مَطْرًا غَزِيرًا، يَمَلَأُ الْأَنْهَارَ وَالْبِحَارَ.
مِنْ أَيْنَ تَأْتِي مِيَاهُ الْأَنْهَارِ وَالْبِحَارِ؟

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

تَحَدَّثَ (يَتَحَدَّثُ) гап задан

وَقَعَ (يَقَعُ) афтидан

تَحَوَّلَ (يَتَحَوَّلُ) мубаддал шудан, табдил ёфтан

بُخَارٌ бухор

صَارَ يَرْتَفِعُ боло баромадан сар кард

تَجَمَّعَ (يَتَجَمَّعُ) чамъ шудан

رِيحٌ шамоЛ

دَفَعَ (يُدْفَعُ) тела додан

سَقَطَ (يَسْقُطُ) афтидан

صَارَ (يَصِيرُ) шудан

غَزِيرٌ фаровон

Машқи 3. Дар бораи гардиши об дар табиат нақл кунед.

Сад, деревья, цветы, дети играют на площадке, взрослые сидят на скамейках, в пруду-птицы

Дарсҳои 41-42

Замони гузаштаи давомдор

Таркиби иборат аз феъли **كان** ва феъли асосӣ дар замони ҳозира-оянда замони гузаштаи давомдорро ифода мекунад: **كان يَكْتُبُ** (менавишт), **كان يَذْهَبُ** (мерафт), **كان يَلْعَبُ** (бозӣ мекард).

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед

هَذِهِ حَدِيقَتُنَا

فِي أَحَدِ أَيَّامِ الْعُطْلَةِ ذَهَبَ أَحْمَدُ وَعُمَرُ إِلَى إِحْدَى الْحَدَائِقِ الْعَامَّةِ، وَذَهَبَ مَعَهُمَا عَلِيُّ. لَعِبَ الْأَصْدِقَاءُ الثَّلَاثَةُ عَلَى الْمَرَايِجِ، وَعَلَى اللَّعْبِ الْأُخْرَى، كَانُوا يَلْعَبُونَ وَيَضْحَكُونَ وَهُمْ فِي سُرُورٍ.

لَمَّا تَعِبَ الْأَصْدِقَاءُ، جَلَسُوا عَلَى مَقْعَدٍ فِي الْحَدِيقَةِ. رَأَى عُمَرُ بَعْضَ الْوُرُودِ الْجَمِيلَةِ، وَأَرَادَ أَنْ يَقْطِفَهَا. فَقَالَ لَهُ أَحْمَدُ: لَا يَا عُمَرُ، لَا تَقْطِفِ الْوَرْدَ، هَذِهِ حَدِيقَتُنَا، نُحَافِظُ عَلَيْهَا، لِيَبْقَى جَمِيلَةً، نَتَمَتَّعُ بِمَنْظَرِهَا.
قَالَ عَلِيُّ:

كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا يُحَافِظُ عَلَى الْحَدِيقَةِ، لَا نَقْطِفُ أَزْهَارَهَا، وَلَا نَقْطَعُ أَغْصَانِ الشَّجَرِ وَلَا نَكْسِرُ اللَّعْبَ.
قَالَ عُمَرُ:

أَنْتُمْ عَلَى حَقٍّ، الْحَدِيقَةُ حَدِيقَتُنَا، حَدِيقَةُ الْجَمِيعِ، وَكُنَّا نُحَافِظُ عَلَيْهَا.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтартон нависед. Онҳоро аз ёд кунед.

مَرَجُوحَةٌ (مَرَّاحِيحٌ) аргунчак
كَانُوا يَلْعَبُونَ وَيَضْحَكُونَ бозӣ мекарданду
مехандиданд
يَتَعَبُ (يَتَعَبُ) монда шудан
لَمَّا вақте ки
سُرُورٌ хурсандӣ
يَقْطِفُ (يَقْطِفُ) кандан
يُحَافِظُ (يُحَافِظُ) эҳтиёт кардан, ҳифз кардан
بِئَقْيٍ (بِئَقْيٍ) боқӣ мондан
يَتَمَتَّعُ (يَتَمَتَّعُ) ҳузур кардан, ҳаловат бурдан
أَنْتُمْ عَلَى حَقٍّ ҳақ ба ҷониби шумо, шумо ҳаққед
كُلُّ ҳама, ҳар як

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

مَتَى ذَهَبَ الْأَصْدِقَاءُ إِلَى الْحَدِيقَةِ؟
عَلَى أَيِّ شَيْءٍ لَعِبَ الْأَصْدِقَاءُ؟
أَيْنَ جَلَسَ الْأَصْدِقَاءُ؟
مَنْ أَرَادَ أَنْ يَقْطِفَ الْوَرْدَ؟

ماشکی 4. Муколамаи зеринро хонед:

رُسْتَمُ: مَتَى تَسْتَيْقِظُ يَوْمَ الْعُطْلَةِ يَا عَادِلُ؟

عَادِلُ: أَسْتَيْقِظُ مُبَكَّرًا.

رُسْتَمُ: وَمَتَى تَسْتَيْقِظُ أَنْتَ، يَا مُرَادُ؟

مُرَادُ: أَسْتَيْقِظُ مُتَأَخَّرًا

رُسْتَمُ: مَاذَا تَفْعَلُ فِي الصَّبَاحِ؟

عَادِلُ: أَشَاهِدُ التَّلْفَازَ وَمَاذَا تَفْعَلُ أَنْتَ؟

رُسْتَمُ: أَقْرَأُ صَحِيفَةً أَوْ كِتَابًا.

مُرَادُ: فِي يَوْمِ الْعُطْلَةِ أَسَاعِدُ أَبِي وَ أُمِّي فِي أَعْمَالِ الْبَيْتِ،
أَكْنَسُ غُرْفَةَ الْجُوسِ، أَغْسِلُ الْأَطْبَاقَ، أَغْسِلُ وَ أَكْوِي الْمَلَابِسَ

Дарсҳои 43-44

ماشки 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

الصَّبِيِّ الْمُوَدَّبِ

فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ كَانَ أَحْمَدُ رَاجِعًا إِلَى مَنْزِلِهِ، فَرَأَى
رَجُلًا ضَعِيفًا عَجُوزًا يَحْمِلُ سَلْتَيْنِ ثَقِيلَتَيْنِ: كُلُّ سَلَّةٍ فِي يَدٍ، وَقَدْ
سَالَ الْعَرَقُ مِنْ جِسْمِهِ وَكَانَ يَسِيرُ بِضَعِّ خَطَوَاتِهِ، ثُمَّ يَحُطُّهُمَا
عَلَى الْأَرْضِ، وَيَقِفُ قَلِيلًا لِيَسْتَرِيحَ، ثُمَّ يَرْفَعُهُمَا وَيَبْدَأُ السَّيْرَ
مِنْ جَدِيدٍ.

رَقَّ قَلْبُ أَحْمَدُ لِهَذَا الرَّجُلِ الْعَجُوزِ وَتَقَدَّمَ مِنْهُ وَقَالَ لَهُ: أ
تَسْمَحُ لِي يَا سَيِّدِي أَنْ أَسَاعِدَكَ؟ وَلَمْ يَنْتَظِرْ أَحْمَدُ جَوَابَ
الرَّجُلِ، بَلْ أَخَذَ إِحْدَى السَّلَتَيْنِ وَسَارَ بِهَا مَعَهُ.
قَالَ الرَّجُلُ: أَشْكُرُكَ يَا بُنَى. وَلَكِنِّي أَخْشَى أَنْ تَكُونَ السَّلَّةُ ثَقِيلَةً
عَلَيْكَ.

قَالَ أَحْمَدُ: لَا، لَيْسَتْ ثَقِيلَةً، وَأَبِي سَيَسِّرُ كَثِيرًا حِينَ يَعْرِفُ أَنَّنِي
سَاعِدُنْكَ، لِأَنَّهُ عَلَّمَنِي أَنْ أَفْعَلَ الْخَيْرَ دَائِمًا وَأَنْ أَسَاعِدَ النَّاسَ.

Машқи 2.Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед ва онҳро аз ёл кунед:

كانَ رَاجِعًا баргашта истода буд

كانَ يَسِيرٌ рафта истода буд

عَجُوزٌ пир

(يَحْمِلُ) حَمْلٌ бор бардоштан

سَلَّةٌ сабад

حِمْلٌ бор

تَقِيلُ вазнин

سَأَلَ الْعَرَقُ مِنْ جِسْمِهِ аз баданаш а

بَضَعُ خَطَوَاتٍ чанд қадам

(يَحْطُ) حَطٌّ мегузорад

رَقَّ راҳм кард, дилаш сӯхт

(خَشِيَ) يَخْشَى тарсидан

سَيِّسَ хурсанд мешавад, хурсанд хоҳад шуд

Машқи 3.Аз матн ҷумлаҳои саволи ва инкориро ёфта, ба дафтаратон кӯчонед.

Машқи 4.Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

ماذا كانَ يَحْمِلُ الرَّجُلُ الْعَجُوزُ؟

كَيْفَ عَرَفَ أَحْمَدُ أَنَّ الْحِمْلَ تَقِيلُ عَلَى الرَّجُلِ؟

كَيْفَ سَاعَدَ أَحْمَدُ هَذَا الرَّجُلَ؟

ماذا قالَ الرَّجُلُ لِأَحْمَدَ عِنْدَمَا أَخَذَ السَّلَّةَ مِنْهُ؟

بِمَاذَا تَصِفُ أَحْمَدَ؟

Дарси 45

Сиғаи амри феъли **حافظ (على)** (риоя кардан).

Хиссаҷаи инкории **لن**

Сифаи амрии феъли **حافظ** бо вазни **حافظ** бо вазни **حافظ** сохта мешавад:

чинс	Шумораи танҳо	Шумораи мусанно	Шумораи ҷамъ
ҷ.м.	حافظ	حافظا	حافظوا
ҷ.з.	حافظي		حافظن

Баъд аз ҳиссаҷаи инкориин **لن** феъл мансуб шуда меояд, яъне анҷомаи **- ба -** табдил меёбад: **لن أكتب** ман наменависам (дар оянда), **لن أذهب** ман намеравам.

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

هَلْ نَسِيتَ؟

كَانَ طَارِقٌ يَلْعَبُ فِي السَّاحَةِ مَعَ زُمَلَائِهِ. طَارِقٌ رَأَى زَمِيلَهُ يُوسُفَ يَكْتُبُ عَلَى الْجِدَارِ بِالطَّبَاشِيرِ.
قَالَ طَارِقٌ لِيُوسُفَ:

لِمَاذَا تَكْتُبُ عَلَى الْجِدَارِ يَا يُوسُفُ؟ هَلْ نَسِيتَ أَنَّ الْمُعَلَّمَ قَالَ: حَافِظُوا عَلَى نِظَافَةِ فِصْلِكُمْ، وَحَافِظُوا عَلَى نِظَافَةِ مَدْرَسَتِكُمْ؟
قَالَ يُوسُفُ:

صَدَقْتَ يَا طَارِقُ. أَنْتَ عَلَى حَقٍّ. وَأَنَا أَخْطَأْتُ. لَنْ أَكْتُبَ عَلَى الْجِدَارِ بَعْدَ الْيَوْمِ.

Машқи 2 :Калимаҳо ва ибораҳои зеринро хонед ва ба дафтаратон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

(يُحَافِظُ) (حَافِظٌ) (عَلَى) риоя кардан, эҳтиёт кардан,
كَانَ يَلْعَبُ бозӣ мекард
(زُمَلَاءُ) (رَافِيقٌ) рафиқ, дӯст

نَسِيَ фаромуш кард
نَظَافَةٌ тозагӣ
فَصْلٌ синф
أَخْطَأُ (يُخْطِئُ) хато кардан
لَنْ أَكْتُبَ наменависам (дар оянда)

Дарси 46

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

(давомаш) هَلْ نَسِيتَ؟

دَخَلَ يُوسُفُ الْفَصْلَ مَعَ التَّلَامِيذِ، وَجَلَسَ عَلَى مَقْعَدِهِ
بِحِوَارِ زَمِيلِهِ عَبْدِ الرَّزَّاقِ. يُوسُفُ شَاهِدَ عَبْدِ الرَّزَّاقِ يَرْسُمُ
عَلَى الْمَقْعَدِ.

قالَ يُوسُفُ:

لِمَاذَا تَرْسُمُ عَلَى الْمَقْعَدِ يَا عَبْدَ الرَّزَّاقِ؟ هَلْ نَسِيتَ أَنَّ الْمُعَلِّمَ
-قالَ:

حَافِظُوا عَلَى نَظَافَةِ فَصْلِكُمْ، وَحَافِظُوا عَلَى نَظَافَةِ مَدْرَسَتِكُمْ
قالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ:

أَنَا أَخْطَأْتُ، وَسَوْفَ أَنْظِفُ الْمَقْعَدَ، وَلَنْ أَرْسُمَ عَلَيْهِ مَرَّةً
-أُخْرَى.

وَفِي حِصَّةِ التَّرْبِيَةِ الرَّيَاضِيَّةِ ذَهَبَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ مَعَ زُمَلَائِهِ
إِلَى مَلْعَبِ الْمَدْرَسَةِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро хонед ва ба дафтаратон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

بِحِوَارِ زَمِيلِهِ дар назди рафиқаш

(يُشَاهِدُ) дидан

مَقْعَدٌ харак

(يُنظَّفُ) نَظَّفَ тоза кардан
 سَوْفَ أَنْظِفُ тоза хоҳам кард, тоза мекунам
 فِي حِصَّةِ التَّرْبِيَةِ الرَّيَاضِيَّةِ дар дарси тарбияи
 ҷисмонӣ
 مَلْعَبٌ майдони варзишӣ, стадион
 Машқи 3. Бо ҳамдигар дар бораи риояи
 тозагӣ сӯҳбат кунед.

Дарсҳои 47-48

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
 тарҷума кунед:

(هَلْ نَسِيتَ؟) (давоми матн)
 عَبْدُ الرَّزَّاقِ رَأَى زَمِيلَهُ أُسَامَةَ يَأْكُلُ الْحَلْوَى وَيَرْمِي
 الْوَرَقَ فِي الْمَلْعَبِ.
 قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ:
 لِمَاذَا تَرْمِي الْوَرَقَ فِي الْمَلْعَبِ يَا أُسَامَةُ؟ هَلْ نَسِيتَ أَنَّ الْمَعْلَمَ
 قَالَ:
 حَافِظُوا عَلَى نِظَافَةِ فِصْلِكُمْ، وَحَافِظُوا عَلَى نِظَافَةِ مَدْرَسَتِكُمْ؟
 أُسَامَةُ قَالَ:
 أَنَا أَخْطَأْتُ، ثُمَّ أَخَذَ الْوَرَقَ، وَوَضَعَهُ فِي سَلَّةِ الْمُهْمَلَاتِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба
 дафтаратон нависед, Онҳоро аз ёд кунед:

حَلْوَى ҳалво

رَمَى (يَرْمِي) партофтан

وَضَعَ (يَضَعُ) гузоштан

سَلَّةِ الْمُهْمَلَاتِ сабад барои партофтани коғаз

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

أَيْنَ كَانَ طَارِقٌ يَلْعَبُ؟

مَنْ كَانَ يَلْعَبُ مَعَ طَارِقٍ؟
 مَنْ كَتَبَ عَلَيَّ الْجِدَارَ بِالطَّبَاشِيرِ؟
 مَنْ قَالَ الْعِبَارَةَ التَّالِيَةَ: حَافِظُوا عَلَيَّ نَظَافَةَ فَصْلِكُمْ، وَحَافِظُوا
 عَلَيَّ نَظَافَةَ مَدْرَسَتِكُمْ؟
 عَلَيَّ أَيِّ شَيْءٍ كَانَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ يَرْسُمُ؟
 مَنْ رَمَى الْوَرَقَ فِي الْمَلْعَبِ؟

Mashqi 4. Dar bora ni goxdori tozag dar
 sinf va maktab nakl kuned.

Дарсҳои 49-51

Mashqi 1. Matni zerinro xoned va tarjuma
 kuned:

عِيدُ النَّوْرُوزِ

عِيدُ النَّوْرُوزِ (أَلْيَوْمُ الْجَدِيدِ) أَقْدَمُ الْأَعْيَادِ الْفَارِسِيَّةِ
 وَالتَّاحِيكِيَّةِ بِمُنَاسَبَةِ السَّنَةِ الْفَارِسِيَّةِ الْجَدِيدَةِ.
 النَّوْرُوزُ عِيدُ الْفَرَحِ وَالسُّرُورِ وَهُوَ مَهْرَجَانُ الطَّبِيعَةِ
 فَهِيَ تَلْبَسُ وَتَتَجَمَّلُ فِيهِ بِأَجْمَلِ مَا عِنْدَهَا مِنْ لِبَاسٍ وَزِينَةٍ
 زَاهِيَةٍ.

وَالتَّاحِيكُ كَبَقِيَّةِ سُكَّانِ آسِيَا الْقَدِيمَةِ يُحِبُّونَ هَذَا الْعِيدَ جِدًّا
 وَيَحْتَفِلُونَ بِهِ، لِأَنَّهُ عِيدُهُمْ، وَتَتَعَطَّلُ الْأَعْمَالُ الرَّسْمِيَّةُ فِي
 الدَّوْلَةِ لِمُدَّةٍ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ: مِنَ الْحَادِي وَالْعِشْرِينَ حَتَّى الرَّابِعِ
 وَالْعِشْرِينَ مِنْ شَهْرِ مَارِسَ (٢١-٣١) مِنْ كُلِّ عَامٍ، وَيَصْنَعُ
 النَّاسُ فِيهِ الْمَأْكُولَاتِ الشَّعْبِيَّةَ وَيُزَيِّنُونَ الْمَنَازِلَ وَيَلْبَسُ الْأَطْفَالُ
 الصِّغَارُ الْمَلَاسِ الْقَوْمِيَّةَ الثَّرَائِيَّةَ وَتَنْزِيْنُ الْمَدِينَةَ وَتُعَلَّقُ
 لُوحَاتُ التَّهْنِئَةِ عَلَى الشُّوَارِعِ الرَّئِيسِيَّةِ وَيَزُورُ النَّاسُ الْحَدَائِقَ
 الْعَامَّةَ فَرِحِينَ بِمَقْدَمِ الرَّبِيعِ.

Машқи 2, Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтарадон нависед. Онҳоро аз ёд кунед.

қадимтарин

أعياد (أعياد) ид

مَهْرَجَانُ الطَّبِيعَةِ тантанаи табиат

تَجَمَّلَ (يَتَجَمَّلُ) худро оростан, худро зубу зинат

додан

زَاهِيَةٌ (زَاهِيَةٌ) тоза, рахшон, тобон

المَلَابِسُ القَوْمِيَّةُ либосҳои миллӣ

احْتَفَلَ (يَحْتَفِلُ) чашн гирифтн

المَأْكُولَاتُ الشَّعْبِيَّةُ таомҳои миллӣ

زَيْنٌ (يُزَيْنُ) оро додан

عَلَّقَ (عَلَّقَ) овехта мешаванд

لُوحَاتُ التَّهْنِئَةِ лавҳаҳои табрикӣ

تَزَيْنٌ (يَتَزَيْنُ) худро оростан, худро

додан

مَقَدَّمٌ омадан(и)

تَعَطَّلَ (يَتَعَطَّلُ) қатъ шудан, таваккуф кардан,

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

ما مَعْنَى كَلِمَةِ (نُورُوز) بِاللُّغَةِ العَرَبِيَّةِ؟

كَمْ يَوْمًا يَسْتَرِيحُ النَّاسُ فِي عِيدِ النُّورُوزِ؟

ماذا يَلْبَسُ الأَطْفَالُ فِي عِيدِ النُّورُوزِ؟

كَيْفَ يَسْتَعِدُّ النَّاسُ لِلْعِيدِ؟

Машқи 4. Дар бораи Иди Наврӯз нақл кунед.

Дарси 52

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

الرِّيَاضَةُ الْبَدَنِيَّةُ

اِسْتَرَى لِي أَبِي مَلَابِسَ اَلْبَسُهَا عِنْدَمَا اُقُوْمُ بِالْاَلْعَابِ
الرِّيَاضِيَّةِ، وَهِيَ قَمِيصٌ مِّنْ قُطْنٍ مُّخَطَّطٍ، وَسِرْوَالٌ قَصِيْرٌ،
وَحِذَاءٌ خَفِيْفٌ. اَلْبَسُهَا ثُمَّ اَلْعَبْتُ كُرَّةَ الْقَدَمِ اَوْ كُرَّةَ السَّلَّةِ اَوْ كُرَّةَ
الْمِضْرَبِ، لِاَنَّهَا تَجْعَلُنِي خَفِيْفَ الْحَرَكَةِ، لَا يُؤَخِّرُنِي شَيْءٌ عَنِ
الْقَفْرِ وَالْجَرِيِّ.

وَالْاَلْعَابُ الرِّيَاضِيَّةُ تُقَوِّي الْجِسْمَ وَتُنَشِّطُهُ وَتَجْعَلُ الدَّمَّ
يَجْرِي فِي الْعُرُوْقِ، فَيَسْتَفِيْدُ الْاِنْسَانُ صِحَّةً وَقُوَّةً وَيَقْبَلُ عَلٰى
عَمَلِهِ بِنَشَاطٍ وَهَمَّةٍ عَظِيْمَةٍ، وَيَقْوَى تَفْكِيرُهُ وَيَسْلَمُ عَقْلُهُ.

стадион или спортивный зал

Машқи 2.Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

اُقُوْمُ بِالْاَلْعَابِ الرِّيَاضِيَّةِ бо варзиш машғул мешавам

قَمِيصٌ курта

قُطْنٌ пахта

مُخَطَّطٌ раҳдор, раҳ-раҳ

سِرْوَالٌ эзор, шалвор

قَصِيْرٌ кӯтоҳ

حِذَاءٌ пойафзол

خَفِيْفٌ сабук

كُرَّةُ الْمِضْرَبِ лапта, тӯббози

(يُوَحَّرُ) أُحْرَ манъ кардан
 (يُقَوِّي) قَوَى пурқувват кардан
 (يُنَشِّطُ) نَشَّطَ рӯҳбаланд кардан
 (دَمَاءٌ) دَمٌ хун
 (عُرُوقٌ) عَرَقَ рағ, пай
 (يَسْتَفِيدُ) اسْتَفَادَ истифода бурдан
 بِنَشَاطٍ боғайрат, фаълоне, гаюрона
 هَمَّةٌ кӯшиш, қидду чаҳд
 تَفَكِيرٌ фикркунӣ, тафаккур
 (يَسْلَمُ) سَلِمَ солим шудан
 (يَقْوَى) قَوَى бо қувват шудан

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб
 гардонед:

الأسئلة

- 1) مِمَّا تَتَكَوَّنُ مَلَايِسٌ لِلْأَلْعَابِ الرِّيَاضِيَّةِ؟
- 2) أَيُّ لُعْبَةٍ تُحِبُّ أَنْ تَلْعَبَهُ؟
- 3) مَا فَايِدَةُ الْأَلْعَابِ الرِّيَاضِيَّةِ؟

бас

Дарси 53

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
 тарҷума кунед:

السَّبَّاحَةُ

السَّبَاحَةُ رِيَاضَةٌ بَدَنِيَّةٌ مُفِيدَةٌ تُسَرُّ النَّفْسَ وَتُنَشِّطُ الْجِسْمَ
وَتُقَوِّي الصَّدْرَ وَتُنَجِّي الْإِنْسَانَ مِنَ الْغَرَقِ. لِهَذَا تَهْتَمُّ بِهَا الْأُمَّمُ
الرَّاقِيَّةُ وَتُنْشِئُ لَهَا أَحْوَاضًا فَسِيحَةً، وَحَمَامَاتٍ مُنْتَظِمَةً،
وَتَجْعَلُ لَهَا مُدْرِبِينَ مَهَرَةً.
وَجَمِيعُ النَّاسِ يُحِبُّونَ السَّبَاحَةَ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ يَذْهَبُونَ إِلَى
بِلَادِ الشَّوْاطِئِ فِي قَاصِلِ الصَّيْفِ وَيَمْتَعُونَ أَنْفُسَهُمْ بِالسَّبَاحَةِ فِي
مِيَاهِ الْبَحْرِ.

Машқи 2.Калима ва ибораҳои зеринро ба
дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

سَبَاحَةٌ шино, шиноварӣ

سَرَ (يَسُرُّ) хурсанд кардан

نَفْسٌ рӯҳ, қон

نَجِي (يُنَجِّي) наҷот додан

غَرَقٌ ғарқшавӣ

اهْتَمَّ (يَهْتَمُّ) диққат додан, аҳамият додан

أُمَّةٌ (أُمَّةٌ) халқ, миллат

رَاقِيَّةٌ мутараққӣ, инкишофёта

أَحْوَاضٌ (أَحْوَاضٌ) ҳавз

أَنْشَاءٌ (يُنْشِئُ) бино кардан, сохтан

فَسِيحَةٌ калон, васеъ, кушод

مُنْتَظِمَةٌ мунтазам, ботартиб

حَمَامٌ (حَمَامَاتٌ) ҳаммом, шиногоҳ, маҳалли

оббозӣ

مُدْرِبٌ тренер, муаллими варзиш

مَاهِرَةٌ (مَهَرَةٌ) ботаҷриба, бомаҳорат, моҳир,

доно

وَيَمْتَعُونَ أَنْفُسَهُمْ лаззат бурдан, кайф кардан,

خُزُرٌ (خَالَوَاتٌ) кардан

مِيَاهٌ (مِيَاهٌ) об

соҳил (шовапӣ) шапӣ

Машқи 3. Дар бораи намуди дӯстдоштаи
варзиш нақл кунед.

Дарси 54-55

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
тарҷума кунед:

إبراهيمُ في الغيظِ

خَرَجَ إِبْرَاهِيمُ مِنَ الْمَدْرَسَةِ، وَرَجَعَ إِلَى الْمَنْزِلِ، وَأَكَلَ
مَعَ أَخِيهِ عَدْنَانَ الْخُبْزَ وَالْجُبْنَ وَالطَّمَاظِمَ، ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى الْغَيْطِ،
فَسَاعَدَ وَالِدَهُ مَرْوَانَ، فَسَقَى الْبَهَائِمَ مِنَ التُّرْعَةِ وَوَضَعَ أَمَامَهَا
النُّبْنَ وَالْفُولَ وَأَبْعَدَ الْعَصَافِيرَ عَنِ الْقَمْحِ وَالشَّعِيرِ، وَمَكَثَ فِي
الْحَقْلِ مُدَّةً، وَلَمَّا أَرَادَ الْعَوْدَةَ رَكِبَ الْحِمَارَةَ وَسَحَبَ الْجَامُوسَةَ
وَالْبَقْرَةَ أَمَامَهُ. وَوَصَلَ إِلَى الْمَنْزِلِ بَعْدَ غُرُوبِ الشَّمْسِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба
дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

غَيْطٌ (غَيْطَانٌ) дашт, сахро, киштзор, мазраа

يُسَاعِدُ (يُسَاعِدُ) ёри расондан, ёрдам кардан

يَسْقِي (يَسْقِي) обёри кардан

بِهَيْمَةٍ (بِهَائِمٌ) ҳайвони хонагӣ

تُرْعَةٌ (تُرْعٌ) чӯйбор, канал, канали (чӯи) обёри

تَبْنٌ коҳ, пахол, поя

فُولٌ лӯбиё

قَمْحٌ гандум

شَعِيرٌ чав

يَمُكُثُ (يَمُكُثُ) боқӣ мондан

يَسْحَبُ (يَسْحَبُ) бурдан, гирифта бурдан,

кашидан,

جاموسات (جاموسات) جاموسه
модаговмеш, говмеши мода
Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб
гардонед

الأسئلة:

أين يعيش إبراهيم في المدينة أم في القرية؟
ماذا أكل إبراهيم مع أخيه عدنان؟
كيف ساعد إبراهيم والدته؟

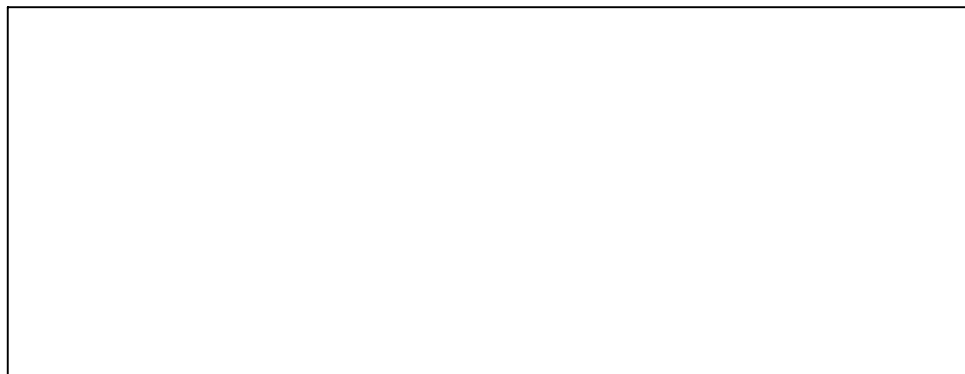
Машқи 4. Ба ҷои нуқта феълҳои заруриро
гузоред (رجع، أكل، ساعد، خرج، ذهب، مكث، وصل):

إبراهيم ... إلى المنزل.
إبراهيم... مع أخيه عدنان.
إبراهيم ... والدته مروان
... إبراهيم من المدرسة.
... إبراهيم إلى الحقل
... إبراهيم في الحقل مدة.
... إلى المنزل بعد غروب الشمس.

Машқи 5. Аз матн феълҳои гузарандаро
ёфта, ба дафтаратон нависед:

Машқи 6. Нақл кунед, ки шумо ба падару
модаратон чӣ хел ёрдам мекунад.

Дарси 56-57

должно быть несколько рисунков,
изображающих: плотника, кузнеца,
портного, обувщика

Машки 1. Матни зеринро хонед ва
тарҷума кунед:

الْحِرْفُ وَالصَّنَاعَاتُ
إِعْتَادَ الْوَالِدُ أَنْ يُحَادِثَ أَوْلَادَهُ بَعْدَ الْعِشَاءِ فِي الْأُمُورِ
الَّتِي تَعُودُ عَلَيْهِ بِالنَّفْعِ وَذَاتَ لَيْلَةٍ سَأَلَ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ عَنِ
الْحِرْفَةِ الَّتِي يُحِبُّ أَنْ يَحْتَرِفَهَا. فَقَالَ يُوسُفُ: أَحِبُّ أَنْ أَكُونَ
نَجَّارًا: أَنْشُرُ الْخَشَبَ بِمِنْشَارِي وَأَصْنَعُ مِنْهُ الْأَبْوَابَ وَالشَّبَابِيكَ
وَالصَّنَادِيْقَ وَكَثِيرًا مِنْ أَدْوَاتِ الْمَنَازِلِ وَآلَاتِ الرَّيِّ وَالزَّرَاعَةِ.
وَقَالَ عَلِيٌّ: أَحِبُّ أَنْ أَكُونَ حَدَّادًا: أَطْرُقُ الْحَدِيدَ
بِمَطْرَقَتِي وَأَصْنَعُ مِنْهُ السَّلَاسِلَ وَالْأَقْفَالَ وَالْمَفَاتِيحَ وَالْقُضْبَانَ
وَالْمَسَامِيرَ وَالْمَعَاوِلَ وَالْفُئُوسَ
وَكَثِيرًا مِنْ آلَاتِ الزَّرَاعَةِ وَالصَّنَاعَةِ.
ثُمَّ قَالَ خَالِيٌّ: أَنَا أُرِيدُ أَنْ أَكُونَ حَدَّاءً: أَصْنَعُ مِنَ الْجِلْدِ النَّعَالَ
وَالْأَحْذِيَةَ الْمُخْتَلِفَةَ.
وَقَالَ سَعِيدٌ: أَمَّا أَنَا فَأَحِبُّ أَنْ أَكُونَ خِيَّاطًا: أَصْنَعُ مِنَ النَّسِيجِ
الْحُلَّ وَالْمِعَاطِفَ وَغَيْرَهَا مِنْ أَنْوَاعِ الْمَلَابِسِ الْمُخْتَلِفَةِ.
فَدَعَا لَهُمُ وَالِدُهُمُ بِالْخَيْرِ وَالْبَرَكَاتِ وَحَثَّهُمْ عَلَى الْعَمَلِ النَّافِعِ لَهُمْ
وَلِيْلَادِهِمْ.

Машки 2. Калима ва ибораҳои зеринро
ба дафтаратон нависед, Онҳоро аз ёд кунед.
(حِرْفُ) касб, ҳунар, ихтисос

(صِنَاعَاتٌ) صناعة касб, ҳунар, ихтисос
 (يَعْتَادُ) اِعْتَادٌ одат доштан,
 (يُحَادِثُ) حَادِثٌ мусоҳиба кардан, гуфтугӯ кардан
 (أُمُورٌ) أَمْرٌ кор
 فَوَيْدٌ يَعُودُ بِالنَّفْعِ
 ذَاتَ لَيْلَةٍ як бегоҳ
 (يَحْتَرِفُ) اِحْتِرَافٌ касб интиҳоб кардан
 نَجَّارٌ дуредгар
 (يَنْشُرُ) نَشْرٌ арра кардан
 خَشَبٌ чӯб
 (مَنْشِيرٌ) مِشَارٌ арра
 (شَبَابِيكٌ) شَبَاكٌ тиреза
 اَدْوَاتِ الْمَنَازِلِ асбобу анҷоми рӯзгор
 اَلْاَتُ الرِّىِّ асбоби обёрӣ
 حَدَّادٌ оҳангар
 (يَطْرُقُ) طَرْقٌ кӯфтан (оҳан)
 حَدِيدٌ оҳан
 مِطْرَقَةٌ булқа
 (سَلْسِلَةٌ) سَلْسِلَةٌ занҷир
 (أَفْعَالٌ) أَفْعَالٌ қулф
 (مِفْتَاحٌ) مِفْتَاحٌ калид
 (قَضَبَانٌ) قَضَبٌ панҷара
 (مَسَامِيرٌ) مَسَامِيرٌ меҳ
 (مَعَاوِلٌ) مَعَاوِلٌ зоғнӯл, каланд
 (فُنُوسٌ) فُنُوسٌ табар
 حَدَاءٌ мӯзадӯз, кафшдӯз
 (جُلُودٌ) جُلْدٌ пӯст
 (نِعَالٌ) نِعَالٌ пойафзол
 خِيَّاطٌ дӯзанда
 (أَنْسِجَةٌ) نَسِيجٌ матоъ, газвор

حَلَّةٌ (حُلٌّ) либос

مِعْطَفٌ (مَعَاظِفٌ) рӯпуш, пӯшоки боло, палто

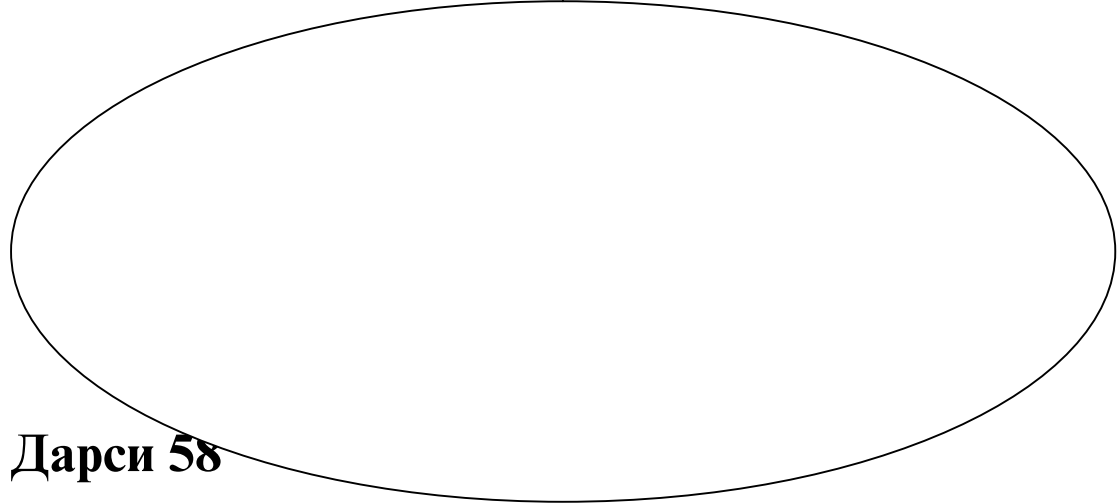
فَدَعَا لَهُمْ وَالِدُهُم بِالْخَيْرِ وَالْبَرَكَاتِ ва падарашон ба онҳо

дуои хайр ва баракатро кард

يَحْتُ (يَحْتُّ) водор кардан, барангехтан

نَافِعٌ фоиданок

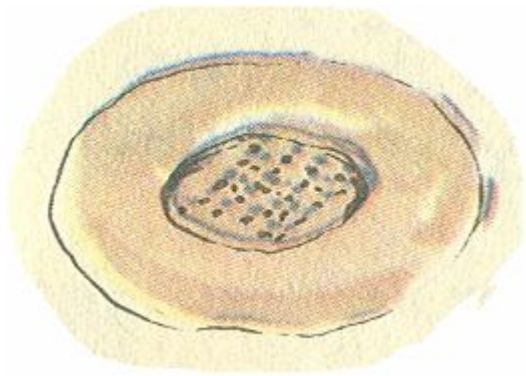
Машқи.3 Дар бораи касби дуредгар,
оҳангар, дӯзанда ва кафшдӯз нақл кунед.

Дарси 58

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
тарҷума кунед:

الرَّغِيفُ الَّذِي تَرَاهُ عَلَيِ الْمَائِدَةِ قَدْ تَعِبَ فِي عَمَلِهِ
نَاسٌ كَثِيرُونَ: مِنْهُمْ الْفَلَّاحُ وَالطَّحَّانُ وَالْعَجَّانُ وَالْخَبَّازُ فَالْفَلَّاحُ
يَزْرَعُ الْحَبَّ وَيَحْصُدُهُ، ثُمَّ يَذْرُسُهُ وَيُدْرِيهِ. وَالطَّحَّانُ يَطْحَنُ
الْحَبَّ، وَالْعَجَّانُ يَنْخُلُ الدَّقِيقَ وَيَعَجِّنُهُ وَيَضَعُهُ فِيهِ الْخَمِيرَةَ فَإِذَا
اخْتَمَرَ قَطَعَهُ قِطْعًا بَعْضُهَا صَغِيرٌ وَبَعْضُهَا كَبِيرٌ. وَالْخَبَّازُ
يَخْبِزُهَا فِي الْقَرْنِ فَنَتَصِيرُ أَرْغِفَةً نَافِعَةً.
فَهَلْ فَكَّرْتَ وَأَنْتَ تَأْكُلُ الرَّغِيفَ، فِي كُلِّ هَذِهِ الْأَعْمَالِ
وَهَلْ فَكَّرْتَ فِي الْعَمَالِ الَّذِينَ يَخْدُمُونَكَ وَأَنْتَ مُسْتَرِيحٌ؟ وَيَجِبُ
أَنْ نُحِبَّهُمْ وَأَنْ نَشْكُرَهُمْ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

طَحَّانٌ осиебон

عَجَّانٌ касе, ки хамир меҳобонад

خَبَّازٌ нонпаз

(يَحْصُدُ) даравидан

(يَذْرُسُ) кӯфтан

(يُذْرِي) шамол додан, бод додан

(يَطْحَنُ) орд мекунад

(يَنْخُلُ) мебезад, элак мекунад

(عَجَنَ) хамир мекунад

دَقِيقٌ орд

خَمِيرَةٌ хамиртурш

(يَخْتَمِرُ) расидан (хамир)

قَطَعَهُ قِطْعًا ба порчаҳо мебурад

(يَخْبِزُ) нон мепазад

(أَفْرَانٌ) танӯр, дегдон

(يُفَكِّرُ) фикр кардан

(عَمَلٌ) коргар

(يَخْدِمُ) хизмат мерасонад

Машқи 3. Дар бораи пухтани нон нақл кунед

Дарси 59

Машқи 1 Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

الْوَرَقُ

أَوَّلُ مَنْ عَرَفَ الْوَرَقَ قَدَمَاءُ الْمِصْرِيِّينَ مِنْهُمْ تَعَلَّمَهُ
الصِّينِيُّونَ ثُمَّ الْعَرَبُ. وَالْوَرَقُ فَوَائِدُ عَظِيمَةٌ فِيهِ نَكْتُبُ دُرُوسَنَا
فِي الْمَدْرَسَةِ وَعَلَيْهِ يُطْبَعُ الْكُتُبُ الَّتِي نَتَعَلَّمُ مِنْهَا وَالصُّحُفُ
وَالْمَجَلَّاتُ الَّتِي نَقْرُؤُهَا كُلَّ يَوْمٍ وَفِيهِ تُلَفُّ الْبَضَائِعُ وَالْمَلَابِيسُ،
وَمِنَ الْوَرَقِ تُصْنَعُ الْعُلْبُ لِحِفْظِ كَثِيرٍ مِنَ الْأَشْيَاءِ كَالْحَلْوَى
وَعَيْرُهَا وَتُصْنَعُ الْكُوبَاتُ لِشَرْبِ فِيهَا وَمِنْهُ تُصْنَعُ الْمَنَادِيلُ
وَكَثِيرٌ مِنَ اللَّعْبِ وَالزِّيِّنَاتِ.
ما فوائِدُ الْوَرَقِ؟

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон кӯчонед. Онҳоро аз ёд кунед.

وَرَقٌ (أوراق) қоғаз

مِصْرِيٌّ мисрӣ

صِينِيٌّ синӣ

فَوَائِدُ (فوائد) фоида

يُطْبَعُ (маҷхул) чоп карда мешавад

صُحُفٌ рӯзномаҳо

يُلَفُّ (يُلف) печондан

تُكْتَبُ (феъли маҷхул) печонда мешавад

بِضَاعَةٌ (بضائع) мол, матоъ

تُصْنَعُ (феъли маҷхул) сохта мешавад, месозанд

عُلْبَةٌ (علب) қуттӣ,

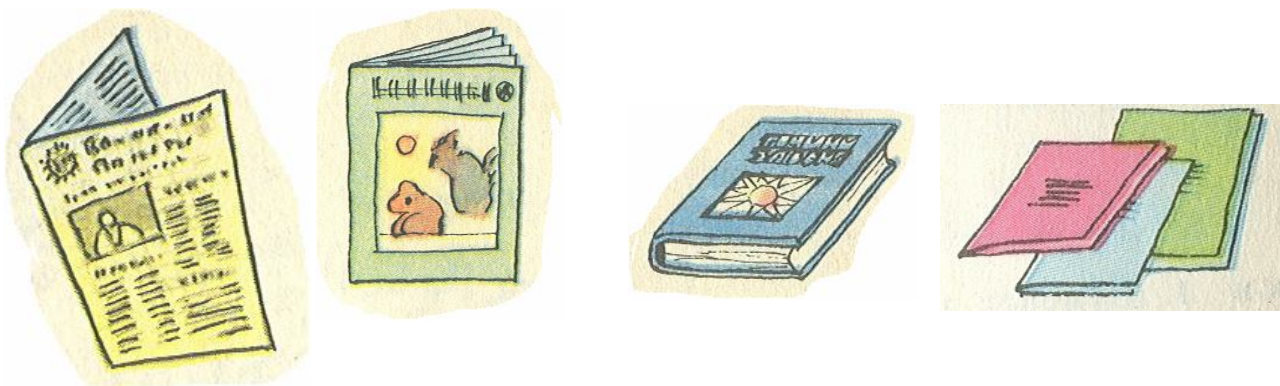
لُعْبَةٌ (لعب) бозича

حِفْظٌ нигоҳдорӣ, муҳофизат

حَلْوَى (حلوى) ҳалво

(كُوبَاتٌ) ڪُوبَ اِستакон, пиёла
 (مَنَادِيلٌ) مَنَادِيلٌ даструймол, рўймолча
 (زِينَاتٌ) زِينَةٌ зинат, асбоби ороиш
 إِذَا شِئْتَ، إِذَا أَرَدْتَ агар хоҳӣ
 (يَتْرُكُ) تَرَكَ тарк кардан
 (يَحْمِلُ) حَمَلَ бардоштан
 (يُمْتَعُ) مَتَّعَ ҳаловат бахшидан, дилхуш кардан
 نَفْعٌ фоида

Машқи 3. Дар бораи истифодаи қоғаз нақл кунед.

Машқи 4. Ҷавоби чистонро ёбед:

أَنَا رَفِيقُكَ الْمُخْلِصُ، وَصَدِيقُكَ النَّافِعُ تَحْمِلُنِي إِذَا أَرَدْتُ
 فَلَا تَتَّعِبُ، وَتَتْرُكُنِي إِذَا شِئْتَ فَلَا أَعْزَبُ، **أَسْرُكُ** بِمَا فِيَّ مِنْ
 صُورٍ جَمِيلَةٍ وَأَمْتَعُكَ بِمَا عِنْدِي مِنْ قِصَصٍ مُسَلِّيَةٍ. تَمْنِي قَلِيلٌ،
 وَنَفْعِي عَظِيمٌ.

Дарси 60.

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

الْفَلَّاحُ النَّشِيطُ

كَانَ فِي إِحْدَى الْقُرَى فَلَاحٌ نَشِيطٌ، يَهْتَمُّ بِزِرَاعَتِهِ
وَحَيَوَانَاتِهِ، وَيَعْتَنِي بِأَعْمَالِهِ، وَلِذَلِكَ كَانَ زَرْعُهُ أَجْوَدَ الزَّرْعِ،
وَحَيَوَانَاتُهُ أَحْسَنَ الْحَيَوَانَاتِ.
فَعَجِبَ مِنْ ذَلِكَ أَهْلُ الْقَرْيَةِ وَسَأَلُوهُ عَنْ سَبَبِ نَجَاحِهِ فَقَالَ لَهُمْ:
إِنِّي فَلَاحٌ مِثْلَكُمْ، وَلَكِنِّي أُسْتَيْقِظُ مُبَكَّرًا كُلَّ صَبَاحٍ فَأَبَادِرُ إِلَى
حَقْلِي وَأَقْضِي فِيهِ سَاعَاتِ النَّهَارِ بَيْنَ الْحَرْتِ وَالْعَزْقِ وَالرِّىِّ
وَمُرَاقَبَةِ الزَّرْعِ وَالْمَاشِيَةِ وَبِذَلِكَ نَجَحْتُ.
فَلَمَّا سَمِعَ أَهْلُ الْقَرْيَةِ ذَلِكَ مَدَحُوهُ عَلَى هِمَّتِهِ وَقَلَدُوهُ فِي عَمَلِهِ
وَعَرَفُوا أَنَّ الْغِنَى لَا يَكُونُ إِلَّا بِالْجِدِّ وَالنَّشَاطِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон нависед, Онҳоро аз ёд кунед.

يَعْتَنِي (إِعْتَنَى) ғамхорӣ кардан, нигоҳубин кардан

زَرْعٌ шудгор, кишт, киштукор

أَجْوَدُ беҳтарин

عَجِبَ (يَعْجَبُ) дар тааҷҷуб мондан

أَهْلُ الْقَرْيَةِ сокинони деҳа

نَجَاحٌ комёбӣ,

بَادِرٌ (يُبَادِرُ) саросема шудан

حَرْتٌ шудгоркунӣ, заминронӣ

عَزَقٌ кофтан, гардондан, ковоккунӣ (замин)

مُرَاقَبَةٌ нигоҳбонӣ, назорат

رَىَّ обёрӣ

مَدَحٌ (يَمْدَحُ) мадҳ кардан

هِمَّةٌ кӯшиш, ҷидду ҷаҳд, ҳиммат

قَلَدَ (يُقَلِّدُ) тақлид (пайравӣ) кардан, ибрат
гирифтан

غِنَىَّ боигарӣ

جِدَّ кӯшиш, чидду чаҳд, ҳиммат

Машқи 3. Матро хонед ва ба он савол
гузошта бо ҳамдигар сӯҳбат кунед.

крестья

Дарси 61 ...

Машқи .. Матни зеринро хонед ва
тарҷума кунед:

ابن سينا

تُوفِّيَ سَنَةَ ٤٣٨ هـ

وَهُوَ الْمَشْهُورُ بِاسْمِ (الشَّيْخِ الرَّئِيسِ). وُلِدَ عَامَ ٣٧٠ هـ
وَكَانَ يُحِبُّ الطَّبَّ. وَعِنْدَمَا كَانَ عُمُرُهُ اثْنَتَيْنِ وَعِشْرِينَ سَنَةً
أَلْفَ كِتَابًا فِي الطَّبِّ هُوَ كِتَابُ (القانون). وَلَقَدْ تُرْجِمَ هَذَا
الْكِتَابُ إِلَى كَثِيرٍ مِنَ اللُّغَاتِ الْأَجْنَبِيَّةِ، وَطُبِعَ سِتَّ عَشْرَةَ مَرَّةً
بِاللُّغَةِ اللَّاتِينِيَّةِ، وَظَلَّ يُدْرَسُ فِي جَامِعَاتِ أُرُبَّا حَتَّى نِهَائَةِ
الْقَرْنِ الثَّامِنِ عَشَرَ.

وَلَقَدْ أَلْفَ كُتُبًا كَثِيرَةً فِي الْأَدْوِيَةِ وَالتَّشْرِيحِ وَالْأَغْذِيَةِ وَلَهُ
كُتُبٌ فِي الفَلْسَفَةِ وَالْأَدَبِ وَالْفَلَكِ وَالْكَيمِيَاءِ وَالْحَيَوَانَ وَالنَّبَاتِ
وَالْمُوسِيقَى.

ومات ابن سينا سنة ٤٢٨ هـ تقريباً. وبقي من كتبه ٢٧٦ كتاباً.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтратон нависед ва онҳоро аз ёд кунед:

طِبُّ   тиб(б)
أَلْفٌ   эҷод кардан
طُبِعَ   нашр шуд
ظَلَّ يُدْرَسُ
أَدْوِيَةٌ (دواءٌ)   дору
تَشْرِيحٌ
أَغْذِيَةٌ (غذاءٌ)   ғизо
فَلْسَفَةٌ   фалсафа
فَلَاكٌ
كِيْمِيَاءٌ

Машқи 3. Дар бораи Ибни Сино нақл кунед.

Дарси 62

Дарачаи муқоисавӣ ва олии сифат.

Дарачаи муқоисавии сифат аз сифатҳои аслиӣ бо вазни **أَفْعَلُ مِنْ** сохта мешавад:

الْكِتَابُ أَكْبَرُ مِنَ الدَّفْتَرِ китоб аз дафтар калонтар аст.

النَّافِذَةُ أَصْغَرُ مِنَ الْبَابِ тиреза аз дар хурдтар мебошад.

أَخِي أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِي бародарам аз хоҳарам калонтар мебошад.

Дараҷаи олии сифат аз сифатҳои асли бо
 вазни (أَفْعَلُ) (فُعْلِي. ҷ.з. ҷамъи ҷ.м. ҷамъи
 ҷ.з. (فُعْلِيَّاتٌ) сохта мешавад:
 الزَّهْرَانُ الوَلَدُ الأَجْمَلُ зеботарин писар.
 التَّمِيذَةُ الحُسْنَى беҳтарин толиба.
 العُلَمَاءُ الأَكْبَرُ бузургтарин олимон.
 التَّمِيذَاتُ الحُسْنَى беҳтарин толибаҳо.

Машқ. Ҷумлаҳои зеринро тарҷума кунед
 ва ба дафтаратон нависед:
 Зеботарин шахр. Беҳтарин фасл. Осонтарин
 машқ. Беҳтарин ҳикоя. Рафиқи ман аз ман
 калонтар аст.

Дарси 63

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
 тарҷума кунед.

مِصْرٌ وَأَكْبَرُ مَدِينَتِهَا
 إِنَّ مِصْرَ أَكْبَرَ الْبُلْدَانِ الْعَرَبِيَّةِ مِنْ حَيْثُ عَدَدِ سُكَّانِهَا وَهِيَ
 مَتْرَامِيَّةٌ. فِي مِصْرٍ مَدِينٌ عَصْرِيَّةٌ كَبِيرَةٌ. إِنَّ الْقَاهِرَةَ مِنْ أَكْبَرِ
 الْمَدِينِ فِي مِصْرٍ وَهِيَ وَاقِعَةٌ عَلَى شَاطِئِ نَهْرِ النَّيْلِ.
 الْقَاهِرَةُ

القاهرة عاصمة جمهورية مصر العربية وأكبر مدينة في
 القارة الإفريقية.
 القاهرة مركز الجمهورية العلمي والثقافي وبها آثار قديمة
 قيّمة ومبان حديثة شاهقة ومدارس متنوعة ابتدائية وثانوية
 وعالية ومتاحف ذات شهرة ذائعة ومساجد كثيرة وكنائس
 متعددة.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтартон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

(مُتْرَامِيَّةُ .ق.3) مُتْرَامِ

عَصْرِي ҳозиразамон

نَهْرُ النَّيْلِ дарёи Нил

مِنْ حَيْثُ عَدَدِ سُكَّانِهَا аз ҷиҳати адади аҳолиаш

القَارَةُ الْإِفْرِيْقِيَّةُ Африка

تَقَافِي маданӣ, фарҳангӣ

قِيَمَةٌ гаронбаҳо, қиматбаҳо

شَاهِقٌ баланд

وَمَدَارِسُ مُتَنَوِّعَةٍ إِبْتِدَائِيَّةٍ وَثَانَوِيَّةٍ وَعَالِيَّةٍ мактабҳои

гуногун: ибтидоӣ, миёна ва олий

مَتَّحِفٌ (مَتَّاحِفٌ) осорхона

ذَاتُ شُهْرَةٍ ذَائِعَةٍ машҳур, шӯҳратманд

كُنَائِسٌ (كُنَائِسَةٌ) калисо

مُتَعَدِّدَةٌ бисёр, серадад

Машқи 3. Дар бораи Қоҳира нақл кунед.

Дарси 64

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед.

نَهْرُ النَّيْلِ

النَّيْلُ نَهْرٌ سَعِيدٌ يَجْرِي فِي مِصْرَ فَيَكْسِبُ أَرْضَهَا الْخِصْبَ
وَزَرَ عَهَا النَّمَاءَ. نَحْنُ نَشْرَبُ مِنْ مَائِهِ الْحُلُوَّ وَنَسْقِي مِنْهُ
الدَّوَابَّ وَنَرَوِي الْأَرْضَ فَتُنْبِتُ الزَّرْعَ وَالنَّخِيلَ وَكُلَّ الثَّمَرَاتِ
وَنُخْرِجُ مِنْ مَائِهِ سَمَكًا طَرِيًّا نَتَّخِذُهُ غِذَاءً شَهِيًّا وَفِيهِ تَجْرِي
السُّفُنُ حَامِلَةٌ النَّاسَ وَالْبَضَائِعَ.

Машқи 2.Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтартон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

سَعِيدٌ мусоид, хушбахт

جَرَى (يَجْرَى) чорӣ шудан

يُكْسِبُ أَرْضَهَا الْخِصْبَ заминашро серҳосил

мегардонад

نَمَاءٌ нумӯ, сабзиш

حُلُوٌ ширин

يُسْقِي (يُسْقَى) нӯшондан, об додан

دَوَابُّ (دَوَابُّ) мол, моли саворӣ

يُرْوَى (يُرْوَى) обёрӣ кардан

أُنْبَتٌ (يُنْبِتُ) рӯёндан, парвариш кардан

نَخِيلٌ дарахти хурмо

تَمْرَاتٌ меваҳо

أُخْرَجَ (يُخْرَجُ) баровардан

سَمَكٌ моҳӣ

طَرِيٌ тоза

نَتَّخِذُهُ

غِذَاءٌ ғизо

شَهِيٌ бомаза, хуштаъм

سَفِينَةٌ (سُفُنٌ) киштӣ

حاملٌ **бардошта бурда** истода, кашонда
истода

Машқи 3. Дар бораи дарёи Нил нақл
кунед.

Дарҳои 65-66

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
тарҷума кунед.

الهِرْمُ الْأَكْبَرُ
ذَهَبَ رَجُلٌ مَعَ أَوْلَادِهِ إِلَى الْحِيزَةِ، لِيَرُوا الْهِرْمَ الْأَكْبَرَ،
وَلَمَّا وَصَلُوا إِلَيْهِ تَعَجَّبُوا مِنْهُ، لِأَنَّهُ كَبِيرٌ مُرْتَفِعٌ كَالجَبَلِ، وَمَبْنِيٌّ
بِالصُّخُورِ الْعَظِيمَةِ،
فَقَالَ الْوَالِدُ لِأَبْنَيْهِ: - مَتَى بُنِيَ هَذَا الْهِرْمُ يَا وَالِدَنَا؟
الْأَبُ: - بُنِيَ فِي الزَّمَنِ الْقَدِيمِ جَدًّا، وَقَدْ بَنَاهُ مَلِكٌ مِنْ مُلُوكِ
مِصْرَ الْقَدَمَاءِ.
الْوَلَدُ الصَّغِيرُ: - مَا اسْمُهُ يَا أَبِي؟
الْأَبُ: اسْمُهُ خُوْفُو.
الْبِنْتُ: - لِمَاذَا بَنَاهُ؟
الْأَبُ: - بَنَاهُ لِيَكُونَ مَدْفَنًا لَهُ بَعْدَ مَوْتِهِ.
الْبِنْتُ: لَا بُدَّ أَنْ هَذَا الْمَلِكُ كَانَ غَنِيًّا جَدًّا.
الْأَبُ: - نَعَمْ، كَانَ غَنِيًّا وَمَلِكًا عَظِيمًا.
الْوَالِدُ: - تُرِيدُ أَنْ نَذْهَبَ إِلَى الْأَهْرَامِ الْآخَرَى.
الْأَبُ: - سَنَرَاهَا فِي أَيَّامِ الْعَيْدِ.
ثُمَّ إِنَّ الرَّجُلَ وَأَوْلَادَهُ مَشَوْا حَوْلَ الْهِرْمِ وَاسْتَرَاخُوا فِي
الظِّلِّ وَأَكَلُوا وَشَرَبُوا.
وَفِي الْمَسَاءِ رَجَعُوا إِلَى مَنْزِلِهِمْ مَسْرُورِينَ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтартан нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

أَهْرَامٌ (أَهْرَامٌ) ҳарам

الْحِيزَةُ Гиза, номи мавзеъ

يَتَعَجَّبُ (يَتَعَجَّبُ) ба тааҷҷуб мондан, ҳайрон

мондан

جَبَلٌ кӯҳ

مَبْنِيٌّ сохташуда

صَخْرَةٌ (صَخْرَةٌ) санги калон

بَنِيٌّ (بَنِيٌّ) сохтан

بُنِيَ сохта шудааст

مَدْفَنٌ гӯр, қабр, мазор

مَسْرُورٌ хурсанд

Рисунок будет заменен другим

Машқи 3. Ба саволҳои зерин ҷавоб диҳед:

أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ الْآتِيَةِ:

كَمْ هَرَمًا تَرَى؟

فِي أَيِّ الْبِلَادِ تَرَى الْهَرَمَ؟

هَلْ رَأَيْتَهَا؟

مَتَى بُنِيَتْ؟

مِمَّ بُنِيَتْ؟

ولماذا بُنيت؟
 على أي شيءٍ تُدُلُّ هذه الأهرامُ؟
 أكتبُ ثلاثة أسطرٍ في وصفِ الأهرامِ.

Дарси 67

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва тарҷума кунед:

هشام يعيشُ في دِمَشقَ وَكَمالَ يَعِيشُ في القاهِرَةَ. كَتَبَ
 هِشامُ خِطابًا إلى كَمالَ عَن بَسائِينَ دِمَشقَ وَكَتَبَ كَمالَ إلى
 هِشامِ خِطابًا عَن أَهرامِ مِصرَ وَاتَّفَقَ الصَّدِيقانِ عَلى تَبادُلِ
 الزِيارَةِ.

وَفِي فَصْلِ الصَّيْفِ زارَ كَمالَ مَدِينَةَ دِمَشقَ وَشاهَدَ حَدائِقَها
 الجَمِيلَةَ، وَفِي الشِّتاءِ زارَ هِشامُ القاهِرَةَ وَشاهَدَ آثارَها الرائِعَةَ.
 يَتَنزَّهُ العَرَبُ في القاهِرَةَ عَلى الشاطِئِ النِّيلِ، وَيَتَنزَّهُونَ
 في دِمَشقَ عَلى شاطِئِ "بَرَدَى"

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

يَعِيشُ (عاش) зиндагонӣ кардан

خِطابٌ мактуб

اتَّفَقَ (يَتَّفَقُ) аҳду паймон кардан

تَبادُلُ мубодила бо ҳамдигар

زِيارَةُ зиёрат

يَزورُ (زار) зиёрат кардан

يُشاهِدُ (شاهد) тамошо кардан

شِتااءٌ зимистон

آثارُها الرائِعَةُ асарҳои шавқовари вай

يَتَنزَّهُ (تَنَزَّه) сайру гашт кардан

بَرَدَى Барада, номи дарё дар Сурия

أَهرامٌ (هرم) аҳром

боғ (بساتين) بُسْتَانٌ

Машқи 3. Дар бораи мукотиба бо
дӯстатон нақл кунед.

Дарси 68

Машқи 1. Матни зеринро хонед ва
тарҷума кунед:

المَمْلَكَةُ العَرَبِيَّةُ السَّعُودِيَّةُ

تَشْغَلُ المَمْلَكَةُ العَرَبِيَّةُ السَّعُودِيَّةُ الجُزءَ الأَكْبَرَ مِنْ شِبْهِ
الجَزِيرَةِ العَرَبِيَّةِ وَتَحُدُّ الجُمهُورِيَّةَ العِرَاقِيَّةَ وَالمَمْلَكَةَ الأَرْدُنِيَّةَ
شِمَالاً وَالبَحْرَ الأَحْمَرَ غَرْباً وَأَماراتِ الجَنُوبِ العَرَبِيِّ جَنُوباً
وَأخيراً بِالْخَلِيجِ العَرَبِيِّ وَعُمانَ وَقَطْرَ وَالبَحْرَيْنَ وَالكُوَيْتَ
شَرْقاً

Бағдад

Машқи 2. Матни зеринро хонед ва
тарҷума кунед.

بَعْدًا

بَعْدَادُ عَاصِمَةُ الْجُمْهُورِيَّةِ الْعِرَاقِيَّةِ وَهِيَ تَقَعُ عَلَى نَهْرِ
 دِجْلَةَ وَهِيَ ذَاتُ شَهْرَةٍ تَأْرِيخِيَّةٍ قَدِيمَةٍ، إِذْ كَانَتْ مَوْطِنَ الْخُلَفَاءِ
 الْعَبَّاسِيِّينَ وَكَبْرَى عَوَاصِمِ الْعَرَبِ الْمُسْلِمِينَ فِتْرَةً طَوِيلَةً مِنْ
 الزَّمَنِ. وَلَهَا تِجَارَةٌ كَبِيرَةٌ فِي الصُّوفِ وَالْمَنْسُوجَاتِ الصُّوفِيَّةِ
 وَالْجُلُودِ وَالتَّمْرِ.

Машқи 2. Калима ва ибораҳои зеринро ба дафтаратон нависед. Онҳоро аз ёд кунед:

وَقَعَ (يَقَعُ) воқеъ аст

ذَاتُ شَهْرَةٍ шӯҳратманд, шӯҳратнок

مَوْطِنٌ ватан

الْخُلَفَاءُ الْعَبَّاسِيُّونَ халифаҳои сулолаи Аббосиён

فِتْرَةً طَوِيلَةً муддати дароз

تِجَارَةٌ тиҷорат

صُوفٌ пашм

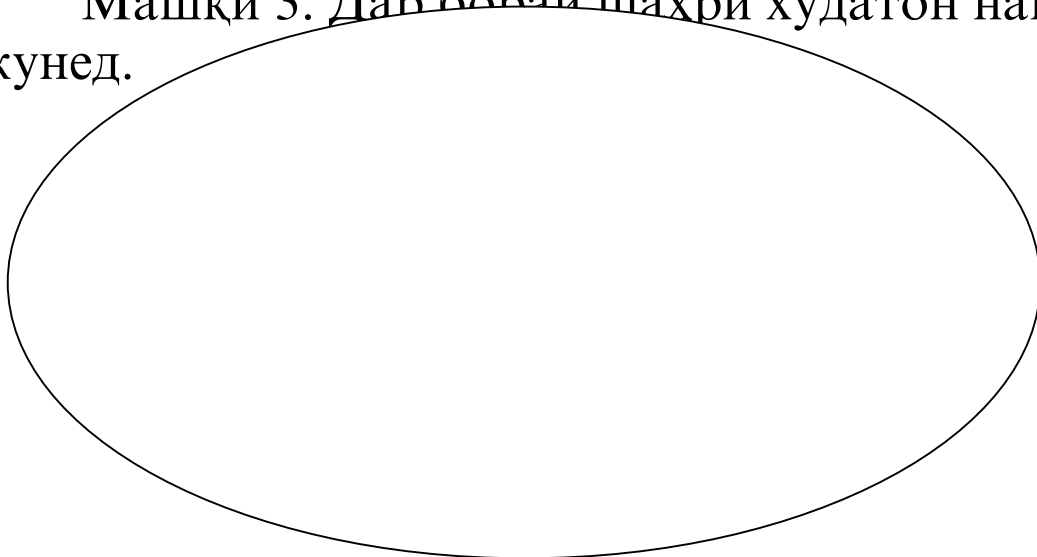
مَنْسُوجَاتٌ матоъ

جُلْدٌ (جُلُودٌ) пӯст

تَمْرٌ хурмо

نَهْرٌ دِجْلَةٌ дарёи Дижла

Машқи 3. Дар бораи шаҳри худатон нақл кунед.

Рисунок Душанбе , площадь Сомони

Матнҳои иловагӣ барои хониш ва тарҷума

نُصُوصٌ لِلْقِرَاءَةِ وَالْتَّرْجَمَةِ

الْأَمْثَالُ وَالْأَقْوَالُ

الإجتهادُ خيرٌ بضاعةٍ. أخوكَ من صدقك. تضرعُ إلى الطبيبِ
قبلَ أن تمرضَ. الجاهلُ يطلبُ المالَ والعاقِلُ يطلبُ الكمالَ.
الجهلُ شرُّ الأصحابِ. خيرُ الجليسِ في الزمانِ كتابٌ. خيرُ
المواهبِ العقلُ وشرُّ المصائبِ الجهلُ. شرُّ البلادِ مكانٌ لا
صديقَ به. العاقِلُ يعتمدُ على عمله والجاهلُ يعتمدُ على أمِّه.
العلمُ في كلِّ زمنٍ له قيمةٌ وتَمَنُّ. في الإعادةِ إفادةٌ. لا تؤخرُ
عملَ يومكَ إلى غدك. لا يعجزُ القومُ إذا تعاونوا. ليسَ لمولٍ
صديقٌ. من كثرَ لفظه كثرَ غلظه.

الغازُ عريَّةٌ

قد أكونُ صغيرةً أمسكُ باليدِ، أو كبيرةً أحمَلُ على
الكَتِفِ والظَّهْرِ، أساعدُ المسافرَ في سفره، وأحمَلُ للتلميذِ
أدواته عندَ الذهابِ إلى مدرسته، أصنعُ من الجلدِ والورقِ، ولا
يستغني عني المحاميُّ والطبيبُ والمعلمُ وغيرُهُم من أصحابِ
الأعمالِ. فمن أنا؟

تُثيرُ الأذهانَ وتحتُ الجمهورَ على عملِ الخيرِ وتُنشرُ
الثقافةَ وتصلُ شعوبَ العالمِ بعضها ببعضِ، تطلعُ عليكِ كلُّ
صباحٍ فمَدِّدكِ بمعلوماتٍ كثيرةٍ وأخبارٍ مختلفةٍ.

تُسْرِعُ إِلَيَّ كَثِيرًا فِي أَوْقَاتِ فِرَاغِكَ فَأَتَقَفُّكَ وَأَسْأَلُكَ تَسْمَعُ
عِنْدِي الْمَوْسِيقِي عَجِيبَةً فَإِذَا خَرَجْتَ قَصَصْتُ كُلَّ مَا رَأَيْتُهُ
عَلَى "شَاشَتِي" الْبَيْضَاءِ.
فَمَنْ أَكُونُ؟

Телевизор

Радио

Портфель, чемодан, сумка

حِكَايَةٌ

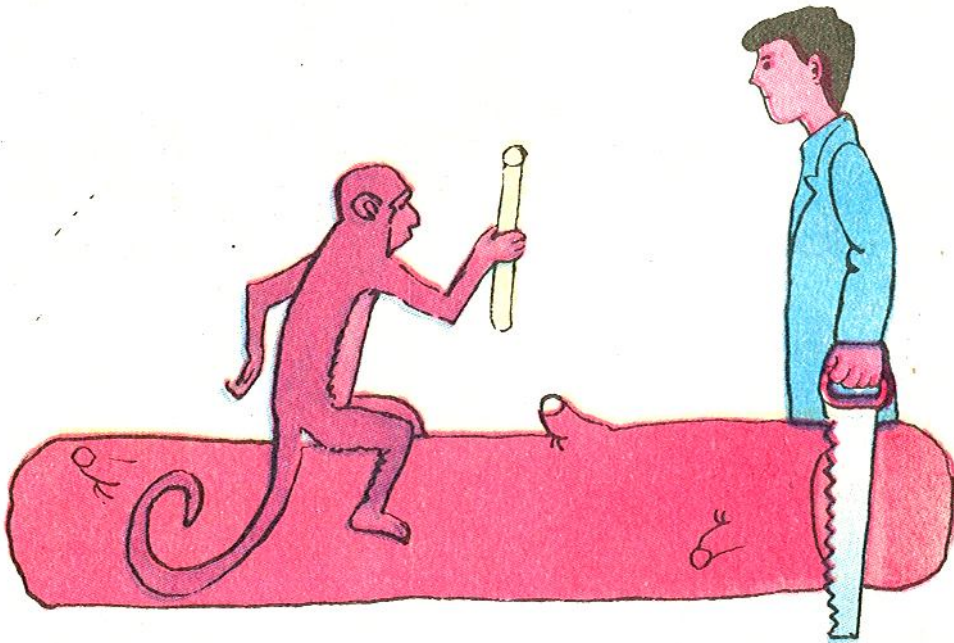
كَانَ الرَّاعِي يَرْعَى الْغَنَمَ فِي الصَّحْرَاءِ. وَعِنْدَ الْمَسَاءِ
رَجَعَ مَعَ الْغَنَمِ إِلَى الْقَرْيَةِ. فَنَسِيَ حَمَلًا صَغِيرًا هُنَاكَ. فَمَرَّ ذَيْبٌ
بِذَلِكَ الْمَكَانِ فَرَأَى الْحَمْلَ فَهَجَمَ عَلَيْهِ لِيَأْكُلَهُ. فَقَالَ الْحَمْلُ
لِلذَّيْبِ:

إِنَّ الرَّاعِي تَرَكَنِي هُنَا لِتَتَعَشَّى بِي وَقَدْ أَوْصَانِي أَنْ أُغْنِي
لَكَ لِأَنَّ صَوْتِي جَمِيلٌ جِدًّا. فَقَالَ لَهُ الذَّيْبُ:

-إِنَّ عَنِّي فَأَيُّ أَحَبُّ الْغِنَاءِ. فَصَارَ الْحَمَلُ يُغَنِّي بِأَعْلَى
صَوْتِهِ فَسَمِعَهُ الرَّاعِي. فَجَاءَ مُسْرِعاً لِإِنْقَاذِهِ وَ خَلَّصَهُ مِنْ
الْمَوْتِ.

الْقِرْدُ وَالنَّجَّارُ

قِيلَ إِنَّ قِرْدًا رَأَى نَجَّارًا يَشُقُّ خَشَبَةً وَهُوَ رَاكِبٌ عَلَيْهَا
فَأَعَجَبَتْهُ ذَلِكَ. ثُمَّ إِنَّ النَّجَّارَ ذَهَبَ لِبَعْضِ حَاجَاتِهِ فَقَامَ الْقِرْدُ
وَرَكِبَ الخَشَبَةَ. فَتَدَلَّى ذَنْبُهُ فِي الشَّقِّ ثُمَّ نَزَعَ الوَتْدَ الَّذِي كَانَ
فِي الشَّقِّ فَلَزِمَ الشَّقَّ عَلَى ذَنْبِهِ ثُمَّ جَاءَ النجَّارَ فَرَأَاهُ عَلَى تِلْكَ
الحَالَةِ فَجَعَلَ يَضْرِبُهُ حَتَّى غُشِيَ عَلَيْهِ.
هَذَا مَعْنَاهُ مَنْ دَخَلَ فِيهَا لَا يُعْنِيهِ لَقِي مَا لَا يَرْضِيهِ .

الصِّيَّادُ وَالدُّبُّ

صِيَّادٌ صَادَ دُبًّا وَرَبَّاهُ. فَأَلْفَهُ الدُّبُّ كَثِيرًا وَأَحَبَّهُ
حُبًّا شَدِيدًا. فَكَانَ يَمْشِي مَعَهُ مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرَ وَلَا يُفَارِقُهُ وَ
يُبْذِلُ وَسْعَهُ فِي طَاعَتِهِ. وَيَحْفَظُهُ إِذَا نَامَ مِنَ الحَشْرَاتِ المُوْذِيَةِ.
مَرَّةً خَرَجَ الصِّيَّادُ إِلَى بَعْضِ الجِهَاتِ وَمَعَهُ الدُّبُّ. فَنَزَلَ
فِي الطَّرِيقِ فِي ظِلِّ شَجَرَةٍ لِيَسْتَرِيحَ فَلَمَّا نَامَ الصِّيَّادُ أَخَذَ الدُّبُّ
يَحْرُسُهُ عَلَى حَسَبِ عَادَتِهِ. فَسَقَطَتْ دُبَابَةٌ عَلَى وَجْهِهِ. فَمَنَعَهَا
الدُّبُّ مِرَارًا وَهِيَ تَرْجَعُ وَتَسْقُطُ عَلَى وَجْهِهِ.
وَعِنْدَ ذَلِكَ غَضِبَ الدُّبُّ غَضَبًا شَدِيدًا وَأَخَذَ قِطْعَةً
حَجَرٍ لِيَقْتُلَ بِهَا الدُّبَابَةَ. فَرَمَاهَا بِهَا وَهِيَ عَلَى وَجْهِهِ. فَمَاتَ
الصِّيَّادُ فِي الحَالِ.

عَدُوٌّ عَاقِلٌ خَيْرٌ مِنْ صَدِيقٍ جَاهِلٍ

Машқи 1. Бозгӯии мундариҷаи матн
Машқи 2. Саволу ҷавоб аз рӯи матн.

Луғати арабӣ-тоҷикӣ

أ

اِبْتَدَأَ (يَبْتَدِئُ) сар шудан, шурӯъ шудан
اِبْتِدَائِي ибтидоӣ
اَتِ (الآتِي) оянда, зерин
اِتِّجَاهٌ тараф, ҷониб, самт
اِتَّخَذَ (يَتَّخِذُ) гирифтан
اِتَّفَقَ (يَتَّفِقُ) аҳду паймон кардан, ба як қарор
омадан
اِتِّفَاقٌ иттифоқӣ
اَثَرَ (آثَارٌ) осор
اِثْنَاءَ ، فِي اِثْنَاءِ ҳангоми...
اجْتَمَعَ (يَجْتَمِعُ) ҷамъ шудан
اجْتِهَادٌ кӯшиш
مَا اَجْمَلُ чӣ хел зебо аст!
اَجْوَدُ беҳтарин
اِحْبَابٌ (يُحِبُّ) дӯст доштан
اِحْبَابٌ дӯстдоштарин
اِحْتَرَفَ (يَحْتَرِفُ) касб интиҳоб кардан
مَا اَحْسَنُ чӣ хел хуб аст! аҷаб хуб аст!
اِحْيَانًا баъзан
اِحْتَمَرَ (يَحْتَمِرُ) расидан (хамир)
اِخَذَ (يَأْخُذُ) гирифтан; сар кардан

أُخَذَ يَجْمَعُ чамъовариро сар кард
 (يُوَخَّرُ) أَخْرَ манъ кардан, канор гузоштан, як сӯ
 мондан
 آخِرُ اللَّيْلِ охири шаб
 (يُخْطِئُ) أَخْطَأُ хато кардан
 (أَدَوَاتٌ) أَدَاةٌ олат, асбоб
 أَدْوَاتُ الْمَنْرَلِ лавозимоти хона
 أَدَبٌ боадабӣ
 إِذَا вақте ки
 (يَرْتَفِعُ) إِرْتَفَعَ баланд шудан
 (يَرْتَمِي) إِرْتَمَى дароз кашидан
 (إِرْشَادَاتٌ) إِرْشَادٌ насихат, дастуруламал
 (أَرَائِكُ) أَرِيكَةٌ диван
 أَرِيئِي нишон деҳ ба ман
 (يُزِيلُ) أَزَالَ маҳв кардан, нест кардан
 (يَسْتَذْكِرُ) اسْتَذَكَرَ азёд кардан
 (يَسْتَرِيحُ) اسْتَرَاحَ истироҳат кардан
 (يَسْتَغْنِي) اسْتَغْنَى муҳтоҷ набудан
 لَا يَسْتَغْنِي عَنْهُ хатмӣ
 (يَسْتَفِيدُ) اسْتَفَادَ истифода бурдан
 (يَسْتَنْشِقُ) اسْتَنْشَقَ бӯй кашидан, нафас кашидан
 (يَسْتَيْقِظُ) اسْتَيْقَظَ бедор шудан
 أُسْرَةٌ оила
 (يُسْرَعُ) أُسْرِعَ шитоб кардан; шитоб кунондан,
 тезондан
 إِسْعَافٌ ёрии таъчилӣ
 (يَشْتَدُّ) اشْتَدَّ баландтар (зиёдтар) шудан
 يَشْتَدُّ الْحَرُّ ҳарорат баланд мешавад
 (يَشْتَرِي) اشْتَرَى харидан
 (يُضْنِي) اضْنَى лоғар кардан

(يُطْعَمُ) хӯрондан
 (يُظْلَمُ) торик шудан
 (أُظْلِمَ الْجَوُّ) рӯз торик шуд
 إِعَادَةٌ такрор
 (يَعْتَادُ) одат доштан
 (يَعْتَمِدُ) такя кардан
 (يُعْجَبُ) маъқул шудан; ба таачҷуб
 овардан
 (يَعْتَلِي) боло рафтан
 (يَعْتَنِي) ғамхорӣ кардан
 (يُعْنِي)
 إِفَادَةٌ фоида
 (يُكْسِبُ) зиёд кардан, бахшидан
 (يُكْسِبُ أَرْضَهَا الْخِصْبَ) заминашро серҳосил
 мегардонад
 (يَأْكُلُ) хӯрдан
 (الَّتِي) кадоме ки
 (الَّذِي) кадоме ки
 (الآتُ) олат
 (آلَاتُ الرَّيِّ) олоти обёрӣ
 (يَأْلَفُ) дилбаста шудан
 (يُلْقِي) партофтан
 (أَلْمُ) алам, дард
 (أُمَّةٌ) халқият
 (يَمْتَصُّ) маккидан
 (يُمِدُّ) расондан
 (أَوْامِرُ) кор, фармон, амр
 (يُمْسِكُ) даст гирифтан
 (أَمْلٌ) умед
 (يُمْلِي) дикта кардан

أَمِينٌ вафодор
 أَنْارٌ (يُنِيرُ) равшан кардан
 أَبَتٌ (يُنِيْتُ) парвариш кардан, сабзондан
 انْتَشَرَ (يَنْتَشِرُ) паҳн шудан
 انْتَهَى (يَنْتَهِي) анҷом ёфтан, интиҳо ёфтан, ба
 охир расидан
 انْتِهَاءٌ охир
 أَنْشَأَ (يُنشِئُ) сохтан, иншо кардан
 أَنْشَدَ (يُنشِدُ) шеър гуфтан
 انْقَادٌ наҷотдиҳӣ, халоскуни
 اِهْتَمَّ (يَهْتَمُّ) диққат додан, аҳамият додан
 أَهْلٌ оила
 أَهْلُ الْقَرْيَةِ сокинони деҳа
 أَهْلًا بِهِ хайра мақдам ба ӯ
 أَوْصَى (يُوصِي) васият додан
 أَوْلًا аввало
 أَيضاً инчунин
 أَيْقَطَ (يُوقِظُ) бедор кардан
 إِيصالٌ пайвасткунӣ

ب

بَادِرٌ (يُبَادِرُ) саросема шудан
 بَاضٌ (يَبِيضُ) тухм мондан
 بَاقَةٌ (بَاقَاتٌ) дастагул
 بَاكِراً барвакт
 بِالْوَعَاتِ қубурҳои обгузар
 بَحَثَ (يَبْحَثُ) муҳокима кардан
 بُخَارٌ бухор
 بَدْرٌ моҳи пурра
 بَدَنِي ҷисмонӣ

الرِّيَاضَةُ البَدَنِيَّةُ тарбияи ҷисмонӣ
 بَدِيعٌ боҳашамат
 بَذْرٌ (بُدُورٌ) тухмӣ
 بَرٌّ некӣ, меҳрубонӣ
 بَرَدَى Барада, номи дарё дар Сурия
 بَرَقٌ (يَبْرُقُ) дурахшидан
 بُرْهَةٌ фурсат
 بَشَّرَ (يُبَشِّرُ) хабар додан; хурсанд кардан
 بَضَاعَةٌ мол, матоъ
 بَضَعٌ якчанд
 بَضَعُ خَطَوَاتٍ якчанд қадам
 بَعُوضٌ пашша, хомӯшак
 بَعْضٌ баъзе
 بَقِيَ (يَبْقَى) боқӣ мондан
 بَلَاءٌ бадбахтӣ, бало
 بَلَّلَ (يُبَلِّلُ) тар кардан
 بَلَغَ (يَبْلُغُ) фурӯ бурдан
 بَنَى (يَبْنِي) сохтан
 بَهَائِمٌ (بِهَائِمٌ) ҳайвони хонагӣ

ت

تَبَادُلٌ мубодила, иваз, бадал
 تَبِنٌ коҳ, пахол, поя
 تِجَارَةٌ тиҷорат
 تَجَدَّدَ (يَتَجَدَّدُ) нав шудан
 تَجَمَّلَ (يَتَجَمَّلُ) худро оростан, худро зебу зинат
 додан
 تَجَمَّعَ (يَتَجَمَّعُ) ҷамъ шудан
 تَحَدَّثَ (يَتَحَدَّثُ) гуфтугӯ кардан
 تَحَدَّثَ гуфтугӯ

(يَتَحَوَّلُ) мубаддал шудан, табдил ёфтан
 (يَتَدَلَّى) фуромадан, овезон шудан
 (تُرْعَى) канали обёрӣ
 (يَتْرُكُ) тарк кардан
 (يَتَسَوَّقُ) харидорӣ кардан
 (يَتَضَرَّعُ) мурочиат кардан
 (يَتَعَاوَنُ) ба ҳам дигар ёрӣ расондан
 (يَتَعَبُ) монда шудан
 تَعَبٌ хастагӣ, меҳнат
 تَعْبِيرٌ таъбир
 (يَتَعَجَّبُ) ба таачҷуб мондан, ҳайрон
 мондан
 تَعَجُّبٌ таачҷуб
 (يَتَعَشَّى) хӯроки шом хӯрдан
 (يَتَغَيَّبُ) ғоиб будан (عن)
 تَغَيَّبَ عَنِ الْمَدْرَسَةِ вай ба мактаб нарафт
 (يَتَفَتِّحُ) кушода шудан
 تَفَكِيرٌ фикр, андеша
 (يَتَقَدَّمُ) баромадан
 (يَتَمَنَعُ) ҳузур кардан, ҳаловат бурдан
 يَتَمَتَّعُونَ أَنْفُسَهُمْ ҳаловат мебаранд
 تَمْرٌ хурмо
 (يَتَنَاوَلُ) хӯрдан
 (يَتَنَزَّهُ) сайру гашт кардан
 تَنْفِيدٌ иҷрокуни
 (تَهَانِيٌّ) таҳният
 تَيْسِيرٌ таскин, сабуқӣ, роҳат

ث

ثَانَوِيَّةٌ миёна

مَدْرَسَةٌ ثَانَوِيَّةٌ мактаби миёна
تَقَاةٌ фарҳанг
تَقَاةٌ маданӣ
تَقْفُ (يَتَقَّفُ) тарбия кардан
تَقْلٌ вазн
تَقِيلٌ вазнин
تَلْجٌ (تَلُوجٌ) барф
تَمْرٌ (تَمْرَاتٌ) мева
تَمَنٌ нарх

ج

جَارٌ ҳамсоя
جَالٌ (يَجُولُ) қадам задан
جَامُوسَةٌ модаговмеш
جَانِبٌ тараф
عَلَى جَانِبَيْهِ аз ду тараф
جَاهِلٌ нодон, чоҳил
جَبَلٌ (جِبَالٌ) кӯҳ
جَدٌ кӯшиш, чидду чаҳд
جِدَارٌ (جُدْرَانٌ) девор
جَدْوَلٌ (جَدَاوِلٌ) дарёча
جِسْمٌ бадан
جَرَى (يَجْرَى) чорӣ шудан
جَعَلَ (يَجْعَلُ) кардан; сар кардан
جَفَفَ (يُجَفِّفُ) хушк кардан
جِلْدٌ пӯст
جَلِيسٌ ҳамнишин
جُمْهُورٌ халқ
جَنِيٌ чамъоварӣ

جَهَّةٌ тараф
 الْجِهَّةُ الْيُسْرَى тарафи чап
 الْجِهَّةُ الْيُمْنَى тарафи рост
 جَهْلٌ нодонӣ
 جَوَابٌ ҷавоб
 جَوَارٌ ҳамсоягӣ
 بِجَوَارٍ назди
 جَيْبٌ (جُيُوبٌ) киса, халта
 الْحِيزَةُ ал-Гиза, номи мавзеъ дар Миср

ح

حَاجَاتٌ молҳои ниёз
 حَادِثٌ (يُحَادِثُ) сӯҳбат кардан, мусоҳиба кардан,
 гуфтушунид доштан
 حَافِظٌ (يُحَافِظُ) риоя кардан, эҳтиёт кардан,
 ҳифз кардан
 فِي الْحَالِ дарҳол
 حَامِلٌ кашонда истода
 حُبٌّ муҳаббат
 حَبْلٌ арғамчин, банд
 حَتٌّ (يَحْتُّ) водор кардан, барангехтан
 حَجَرٌ санг
 حَدَّادٌ оҳангар
 حَدِيدٌ оҳан
 حَذَاءٌ мӯзадӯз, кафшдӯз
 حِذَاءٌ пойафзол
 حَرَارَةٌ ҳарорат
 حَرِثٌ (يَحْرِثُ) шудгор кардан
 حَرْسٌ (يَحْرُسُ) посбонӣ кардан
 حِرْفَةٌ касб, ҳунар, ихтисос, шуғл

حَرِيرٌ ҳарир, матоъи шоҳӣ
 حَشَائِشُ (حَشَائِشُ) сабза
 حَشْرَاتٌ ҳашарот
 حَشْرَاتٌ مُؤَذِيَةٌ ҳашароти
 حِصَّةٌ дарс
 حَصَدٌ (يَحْصُدُ) даравидан
 حَطٌّ (يَحْطُّ) гузоштан
 حَفِظٌ (يَحْفَظُ) ҳимоя кардан, ғамхорӣ кардан;
 азёд кардан
 حِفْظٌ ҳифзқунӣ
 حَقٌّ ҳақ(қ)
 أَنْتُمْ عَلَيَّ حَقٌّ шумо ҳаққед, ҳақ ба ҷониби шумо
 حُكْمٌ ҳоқимият
 حَكِيٌّ (يَحْكِي) нақл кардан
 حَلَةٌ (حُلٌّ) либос
 حَلَبٌ (يَحْلِبُ) чӯшидан
 حَلْوَى (حَلَاوَى) ҳалво
 حَمَامٌ (حَمَامَاتٌ) ҳаммом
 حَمَلٌ (يَحْمِلُ) бардошта бурдан, кашондан
 حِمْلٌ бор
 حَمْلٌ барра
 حَنْجَرَ ҳалқ, ҳалқум
 حَوْضٌ (أَحْوَاضٌ) ҳавз
 حَوَى (يَحْوِي) нигоҳ доштан
 حَيْثٌ дар ҷое, ки
 مِنْ حَيْثٌ аз нуқтаи назари..., аз рӯи...

خ

خَبَازٌ нонпаз
 خَبْرٌ (أَخْبَارٌ) хабар

حَبْرٌ нон
 خَدِمَ (يَخْدِمُ) хизмат кардан
 حَشَبٌ، حَشَبَةٌ чӯб
 خَشِيَ (يَخْشِي) тарсидан
 حَصْبٌ серҳосили
 حِطَابٌ мактуб
 حَفِيفٌ сабук
 خَلَّصَ (يُخَلِّصُ) халос кардан
 خَلِيفَةٌ (خُلَفَاءُ) халифа
 خَلِيَّةٌ (خَلَايَا) занбурхона
 حَمِيرَةٌ хамиртурш, хамирмоя
 حَيَّاطٌ дӯзанда
 خَيْرٌ некӣ, беҳтар (مِنْ)

د

دَارٌ хона
 دَارَسَ хонанда
 دُبٌّ хирс
 دَرَجَةٌ баҳо
 دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ ҳарорат, таб, тафс
 دَرَسَ (يَدْرُسُ) кӯфтан
 (دَعَا) (يَدْعُو) орзуманд будан
 دَفَعَ (يَدْفَعُ) тела додан
 دَقِيقٌ орд
 دَمٌ (دِمَاءٌ) хун
 دَابَّةٌ (دَوَابُّ) чорпо, мол
 دَوْحَةٌ дарахти калон

ذ

ذَاتَ لَيْلَةٍ як бегоҳ
 ذَائِعٌ шинохта, машҳур

ذَنْبٌ гург
ذُبَابَةٌ магас
ذَرَى (يُذَرِّي) шамол додан, бод додан
ذَنْبٌ дум
ذَهَبٌ тилло
أُدْهَانٌ (ذِهْنٌ) ақл, хирад, зеҳн

ر

رَائِعٌ шавқовар
رَاعٍ (الرَّاعِي) чўпон
رَاقِيَةٌ мутаракқӣ
رَاكِبٌ савора
رَأْيٌ фикр
مَا رَأَيْكُمْ фикри шумо чист
رَبِّي (يُرَبِّي) тарбия кардан
رَجَعٌ (يَرْجَع) баргаштан
رَحِيقٌ шаҳд
رَضِي (يَرْضِي) хостан, розӣ будан
رَعِي (يَرْعِي) чарондан
رَغِيفٌ нон
رَفِيقٌ (رُفُقَاءٌ) дўст, чўра
رَقٌّ (يَرِقُّ) раҳм кардан, дил сўхтан
رَكَبٌ (يَرْكَبُ) савор шудан
رَمْلٌ (رِمَالٌ) рег
رَمِي (يَرْمِي) партофтан
رَوْضَةٌ боғ
رَوْضَةُ الْأَطْفَالِ боғчаи бачагон
رَوَى (يُرْوِي) обёрӣ кардан
رِيَاضَةٌ варзиш
رِيَاضَةُ بَدَنِيَّةٍ тарбияи ҷисмонӣ

رياضي варзишӣ
ألعابُ الرِّيَّاضِيَّةِ варзиш
ريال риёл (воҳиди пули Миср)
ريح (رياح) шамол
ريحان райҳон
ريش пар
ريف қишлоқ, деҳа
رى обёрӣ

ز

زار (يزور) зиёрат кардан
زاهية (زاهية) тоза, рахшон, тобон
زيب мавиз
زرع кишт, киштукор
زميل (زملاء) рафиқ, дӯст
زيارة зиёрат
زينة зебу зинат

س

سائق ронанда
سائقُ الجَرَّارَةِ ронандаи трактор, тракторрон
سؤال савол
ساعد (يساعد) ёрдам додан, ёрӣ расондан
سار (يسير) рафтан
ساعد (يساعد) ёрӣ расондан, ёрдам кардан
سفر сафар
ساقية (سواق) канали обёрӣ
سال (يسيل) рехтан
سباحة шиноварӣ
سبورة тахта

سِحَابٌ абр
 (يَسْحَبُ) سَحَبٌ бурдан
 (يَسْرُ) سَرٌّ хурсанд кардан
 سُرُورٌ хурсандӣ
 سِرْوَالٌ эзор
 سَطْحٌ бом
 سَفِينَةٌ киштӣ
 (يَسْقُطُ) سَقَطٌ афтидан
 (يَسْقِي) سَقَى об додан, обёрӣ кардан
 سَكَّانٌ сокинон
 (يَسْكُنُ) سَكَنَ зиндагӣ кардан
 سَلَّةٌ сабад
 سَلْسَالٌ оби хунуки чашма
 سِلْسِلَةٌ занчир
 (يَسْلَمُ) سَلِمَ солим будан
 (يُسَلِّي) سَلَّى хушнуд кардан
 سَمَكٌ моҳӣ
 سَمَنٌ равған
 سَيِّدٌ соҳиб

ش

(شَوَارِعُ) شَارِعٌ кӯча
 شَائِنَةٌ экран
 (شَوَاطِي) شَاطِئٌ соҳил
 (يُشَاهِدُ) شَاهِدٌ мушоҳида кардан, дидан
 شَاهِقٌ баланд
 (شَبَابِيكُ) شُبَّانٌ тиреза
 (يَشْبَعُ) شَبَعٌ сер шудан
 شِتَاءٌ зимистон
 (يَشُدُّ) شَدَّ бо бандина бастан
 (يَشْرُقُ) شَرَقٌ баромадан (офтоб)

شَرُوقٌ баромадани (офтоб)
 يَشْعُرُ (يَشْعُرُ) ҳис кардан
 شَعْرٌ мӯй
 شَعِيرٌ ҷав
 يَشْتُقُّ (يَشْتُقُّ) кафондан
 شَقٌّ шикоф
 يَشْكَلُ (يَشْكَلُ) садонокҳоро гузоштан
 يَشْمُ (يَشْمُ) нафас гирифтан
 شَهْرَةٌ шӯҳрат
 شَهْيٌ лазиз, болаззат, бомаза
 شَيْئًا فَشَيْئًا оҳиста-оҳиста, зина ба зина

ص

صَابُونٌ собун
 صَاحٌ (يَصِيحُ) дод задан
 صَاحِبٌ (أَصْحَابٌ) ҷӯра, соҳиб
 صَادٌ (يَصِيدُ) шикор кардан
 صَارٌ (يَصِيرُ) шудан
 صَبَاحٌ пагоҳӣ
 صَبَاحَ الْخَيْرِ، صَبَاحَ النُّورِ субҳатон ба хайр
 صَبَا (يَصْبُو) майл кардан
 صَبِيٌّ (صَبِيَّانٌ) писарбача
 صُدَاعٌ дарди сар
 صَدْرٌ (صُدُورٌ) сари дил, сина
 صَدَقَ (يَصْدُقُ) рост гуфтан, ростгӯ будан
 صُحُفٌ рӯзномаҳо
 صَحِيحٌ дуруст, саҳеҳ
 صَخْرَةٌ (صُخُورٌ) санги калон
 صَلَاةٌ намоз
 صَنَعَ (يَصْنَعُ) сохтан, кардан

صِنَاعَةٌ (صِنَاعَاتٌ) касб, ҳунар, ихтисос, шуғл
صُنْدُوقٌ сандуқ, қуттӣ
صَنَعَ (يَصْنَعُ) кардан
صَوَابٌ дурустӣ, ростӣ
صَوْتٌ (أَصْوَاتٌ) овоз
بِصَوْتٍ عَالٍ бо овози баланд
صُوفٌ пашм
صِيَادٌ шикорчӣ
صَيْدَانِيَّةٌ дорухона
صِيْنِيّ خИТОЙ

ض

ضَارٌّ зарарнок
ضَرَبَ (يَضْرِبُ) задан
ضَرُورَةٌ зарурат
ضَحَاكٌ (يَضْحَكُ) ханда кардан
ضَعْفٌ сусти
ضَوْءٌ рушноӣ, нур

ط

طَبَخَ (يَطْبَخُ) пухтан
طَيِّبٌ духтур
طَيِّبُ الْأَسْنَانِ духтури дандон
طَرَبٌ хурсандӣ
طَرَقَ (يَطْرُقُ) кӯфтан (оҳан)
طَرِيقٌ (طُرُقٌ) роҳ
طَرِيقَةٌ тариқа, услуб
طَرَى тоза, тару тоза
طَحَّانٌ осиебон
طَحَنَ (يَطْحَنُ) орд кардан

طَعْمٌ таъм
لَذِيذُ الطَّعْمِ хуштаъм
طَلَبٌ (يَطْلُبُ) хостан, талаб кардан
طَلَعٌ (يَطْلَعُ) баромадан; хабар додан (عَلِي)
طُلُوعُ الصَّبَاحِ баромадани субҳ, восход
طَوَارٌ роҳи пиёдагард

ظ

ظِلٌّ соя
يُظِلُّ (يُظِلُّ) соя додан
ظَهَرَ (يُظْهِرُ) пайдо шудан, намоён шудан
ظَهْرٌ пушт
ظُهُرٌ пешин

ع

عَادٌ (يَعُودُ) баргаштан
يَعُودُ بِالنَّفْعِ фоида меорад
عَادَةٌ одат
عَازِمٌ عَلَيَّ ба қарор омада, ният дошта
عَاشٌ (يَعِيشُ) зиндагӣ кардан
عَافِيَةٌ саломатӣ
عَاقِلٌ оқил, боақл
عَالَمٌ олам
عَالٌ баланд
عَامِلٌ (عَمَالٌ) коргар
عَجَبٌ (يَعْجَبُ) дар тааҷҷуб мондан
عَجَانٌ хамиркунанда
عَجَزٌ (يَعْجِزُ) суст будан
عَجَنٌ (يَعْجِنُ) хамир кардан
عَجُوزٌ пир

عَدَدٌ адад
 (يَعْرِضُ) (عَرَضَ) (عَلِي) нишон додан (ба...)
 عِرْقٌ (عُرُوقٌ) раг, раги варид, вена
 عَزَقٌ кофтан, гардондан, ковоккунӣ (замин)
 عَزَمٌ чуръат, часорат
 عَشْبٌ сабза
 عُشِيَ عَلَيْهِ аз хуш рафтан
 عَصْرٌ нисфирӯзӣ
 عَصْرِيٌّ муосир
 عَطْلَةٌ таътил
 عَطْلَةُ الصَّيْفِ таътили тобистона
 عَقْلٌ ақл
 عُلْبَةٌ (عُلْبٌ) қуттӣ
 عُمُرٌ умр
 عَمَلٌ (أَعْمَالٌ) кор
 عَمِيمٌ умумӣ
 عُنُقُودٌ хӯша
 عُنُقُودُ الْعِنَبِ хӯшаи ангур
 أَعْيَادٌ (عِيدٌ) ид

غ

غَابٌ (يَغِيبُ) ғайб задан
 غُبَارٌ ғубор
 غَدٌ пагоҳ, фардо
 غِذَاءٌ хӯрок
 غِذَاءٌ شَهِيًّا ош шавад!
 غَرَبٌ (يَغْرُبُ) даромадан (офтоб)
 غَرْبٌ ғарб
 غُرُوبٌ даромадани офтоб, ғуруби офтоб
 غَرَقٌ ғарқшавӣ

غَزِيرٌ фаровон
 (يَغْسِلُ) غَسَلٌ шустан
 (أَغْصَانٌ) غُصْنٌ шохаи дарахт
 (يَعْضِبُ) غَضِبَ ба ғазаб омадан
 غَضِبَ ғазаб
 (يُغَطِّي) غَطَّى пӯшондан
 (يَغْلِبُ) غَلَبَ ғалаба кардан
 (أَغْلَاطٌ) غَلَطٌ хато
 غَمَامٌ абрҳо
 (يُغَنِّي) غَنَّى суруд хондан
 غِنَاءٌ сурудхонӣ
 غَنَمٌ гӯсфанд
 غَنِيٌّ боигарӣ
 (غِيَاطٌ) غَيْطٌ мазраъа, киштзор

ف

فَأْسٌ табар
 (فَوَائِدٌ) فَائِدَةٌ фоида
 (يَفُوحُ) فَاحٌ пахн шудан
 فَارِسٌ савора
 (يُفَارِقُ) فَارَقَ ҷудо шудан
 فَثْرَةٌ муддат, вақт
 (يَفْحَصُ) فَحَصَ муоина (тафтиш) кардан
 (беморро)
 فَرَاغٌ холи будан(и), وَقْتُ الْفَرَاغِ вақти холи
 فَرَجِيْنِي нишон диҳед ба ман
 (يَفْرَحُ) فَرَحٌ хурсандӣ кардан
 (فِرَاحٌ) فَرَحٌ чӯча
 (يَفْرَزُ) فَرَزَ ҷудо кардан
 (أَفْرَانٌ) فُرْنٌ танӯр, оташдон

فَسِيحٌ васеъ, калон
فَصْلٌ синф, синфхона
فَطَرَ (يَفْطُرُ) нонушта кардан
فَكَّرَ (يُفَكِّرُ) фикр кардан
فِكْرٌ (أَفْكَارٌ) фикр
فُولٌ лӯбиё

ق

قَابِلٌ (يُقَابِلُ) рӯ ба рӯ шудан, вохӯрдан, қабул
кардан
قَارَةٌ қитъаи хушкӣ, КОНТИНЕНТ
قَامَ (يَقُومُ) хестан
قَاتَلَ (يَقْتُلُ) куштан
قَدَّرَ (يُقَدِّرُ) тавонистан
قَدَّمَ (يُقَدِّمُ) пешниҳод кардан, тақдим кардан
قَرْدٌ маймун
قَرْيَةٌ деҳа
قَصَّ (يَقْصُ) нақл кардан
قَصِيرٌ кӯтоҳ
قَضَبَانٌ (قَضِيبٌ) панчара
قَضَى (يَقْضِي) гузарондан
قِطَّةٌ гурба
قَطَعَ (يَقْطَعُ) буридан
قِطْعَةٌ порча, лӯнда
قَطَفَ (يَقْطِفُ) кандан
قَطْنٌ пахта
قَفَزَ (يَقْفِزُ) чаҳидан, паридан
قَفَّلَ (يَقْفُلُ) бастан, маҳкам (қуфл) кардан
قُفْلٌ қулф
قَلْبٌ (قُلُوبٌ) дил

قَلَدَ (يُقَلِّدُ) тақлид (пайравӣ) кардан, ибрат
гирифтан
قَمَحٌ гандум
قَمِيصٌ курта
أَقْوَاتٌ (أَقْوَاتٌ) ғизо
يَقْوَى (يَقْوَى) бо қувват будан
يُقْوَى (يُقْوَى) пурқувват кардан
قِيَمٌ қиматбаҳо, арзанда
قِيَمَةٌ нарх

ك

كَاْفِحٌ (يُكَافِحُ) мубориза бурдан
كَيْفٌ кифт, китф
كَثِيرًا зиёд
كَذَلِكَ инчунин
كُرَّةُ الْمِضْرَبِ тўббозӣ, лапта
كِرَّةٌ (يَكْرَهُ) бад дидан
كَسَلٌ танбалӣ
كُلٌّ ҳама, ҳар як
كَلْبٌ (كِلَابٌ) сағ
كَمَالٌ камолот
كَمَلٌ (يَكْمُلُ) пурра гаштан
كُنَاسَةٌ ахлот
كَنَاسٌ фаррош, кӯчарӯб
كُوبٌ (أَكْوَابٌ) стакан

ل

يُلَاحِظُ (يُلَاحِظُ) нигоҳубин кардан
لَجَنَةٌ ҳайат

لَجْنَةٌ صَحِيفَةُ الْفَصْلِ ҳайати таҳририяи рӯзномаи
 синфӣ
 لَحْدٌ лаҳад
 لَحْمٌ гӯшт
 لَدَيْكَ ту дорӣ
 لِسَانٌ забон
 لَعِبَ (يَلْعَبُ) бозӣ кардан
 لُعْبَةٌ (لَعَبٌ) бозича
 لَعْزٌ (الْغَازُ) чистон
 لَفْظٌ сухан, калима
 لَقِيَ (يَلْقَى) пешвоз гирифтан
 نَلْقَى الرَّاحَةَ роҳат мекунем, ҳаловат мебарем,
 ҳузур мекунем
 لَفَّ (يَلْفُ) печондан
 لَمَعَ (يَلْمَعُ) дурахшидан
 لَمَّا вақте ки
 لَوْزَاتُ الْفُطْنِ кӯраки пахта
 لَيْنٌ мулоим

م

(مِيَاءٌ) ماءٌ об
 مَأْتُورٌ фаромушнашаванда
 الْكَلِمَةُ الْمَأْتُورَةُ، الْعِبَارَةُ الْمَأْتُورَةُ ҳикмат, панд, сухани
 ҳикматнок
 مَاهِرٌ доно, маҳоратнок, корозмуда
 مُبَكَّرًا барвақт
 مَبْنِيٌّ сохташуда
 مُبِيدٌ несткунанда
 مُتْرَامِيَةٌ дур, вусъатёфта, пахншуда
 (الْمُحَامِي) مُحَامٌ ҳимоякунанда

مَتَّحِفٌ (مَتَّحِفٌ) осорхона
مَتَّعٌ (يُمَتِّعُ) ҳаловат бахшидан, дилхуш кардан

مَتَّعِدٌ серадад
مَتَّنَزَهُ сайру гашт карда истода
مَتَّنَوَعٌ гуногун
مَتَّنَفَّحٌ кушодашуда
مَتَّلٌ (أَمْثَالٌ) зарбулмасал
مُحَافِظَةٌ (عَلِي) ҳимо
مُخْتَلِفٌ гуногун
مُخَطَّطٌ раҳ-раҳ, раҳдор, алобуло
مُخْلِصٌ мухлис, самимӣ
مُدَّةٌ муддат
مَدَحٌ (يَمْدَحُ) мадҳ кардан
مُدْرَبٌ тренер, муаллими варзиш
مَدْفِنٌ гӯр, қабр, мазор
مَدِيدٌ дароз
مَرَّةٌ бор, мартаба, карат
مَرَّةً لَأَوَّلٍ бори аввал
مَرءٌ мард
مُرَاقِبَةٌ ниғаҳбонӣ, назорат
مُرْتَبٌ мураттаб, ба тартиб
مُرْتَفِعٌ баланд
مَرَجُوحَةٌ (مَرَّاحِيحٌ) арғунчак
مَرَحٌ (يَمْرَحُ) бо шавқу завқ бозӣ кардан
مَرَضٌ (يَمْرَضُ) бемор шудан
مَرَضٌ (أَمْرَاضٌ) касалӣ
مَرْفُوعٌ бардошташуда
مُسَافِرٌ мусофир
مُسْتَشْفَى беморхона

مُسْتَعِدُّ тайёр
 مُسْرِعًا босуръат
 مَسْرُورٌ хурсанд
 مِسْمَارٌ меҳ
 مَشْغُولٌ машғул
 مَشِي (يَمْشِي) рафтан
 مِصْرِي мисрӣ
 مُصِيبَةٌ (مَصَائِبُ) мусибат, бадбахтӣ
 مَصِيفٌ (مَصَائِفُ) ҷои истироҳати тобистона
 مَضَعٌ (يَمْضَعُ) хоидан
 مَطْرٌ (أَمْطَارٌ) борон
 مِطْرَقَةٌ булқа
 مَطْلُوبٌ матлуб
 مِظْلَةٌ айвон
 مُعَاشِرَةٌ алоқа, муносибат
 مَعْرِفَةٌ дониш
 مِعْطَفٌ палто, либоси рӯй
 مَعْلُومَاتٌ маълумот
 مِعْوَلٌ (مَعَاوِلُ) каланд, зоғнӯл
 مُعِينٌ ёвар, ёрдамдиханда
 مُعْطَاهُ пӯшидашуда
 مِقْتَاحٌ калид
 مَقْنُوحٌ кушода
 مَقْرُوشٌ фарш кардашуда
 مُقَابَلَةٌ вохӯрӣ
 مَقْعَدٌ харак
 مَكَانٌ ҷой, макон
 مَكْتٌ (يَمْكُتُ) боқӣ мондан
 مَلَأٌ (يَمْلَأُ) пур кардан
 مَلْعَبٌ стадион, майдони варзиш

مَلُولٌ зикшуда
 مُمَارَسَةٌ машқ
 مُمَارَسَاتٌ رِيَاضِيَّةٌ машқҳои варзишӣ
 مُمَرِّضَةٌ ҳамшираи тиббӣ
 مَمْلَكَةٌ мамлакат
 مُنَاسِبٌ муносиб
 مُنْتَصِفٌ нисф
 مُنْتَزَمٌ мунтазам
 مُنْدِيلٌ рӯмолча, рӯмолчаи бинипоккунӣ
 مَسْجُوتَاتٌ газворҳо
 مَنَاشِرٌ (مَنَاشِرٌ) арра
 مَنَعٌ (يَمْنَعُ) манъ кардан, дур кардан, пешгири
 кардан
 مَهْدٌ гаҳвора
 مَهْرَجَانُ الطَّبِيعَةِ тантанаи табиат
 مَهْمَلٌ истеъмолнашаванда, ғайримаъмул,
 кӯҳнашуда
 سَلَةُ الْمُهْمَلَاتِ сабад барои партофтани коғазҳои
 истеъмолнашаванда
 مُوسِيقِي мусиқа
 مَوْضُوعٌ мавзӯъ
 مَوْقِعٌ мавқеъ, ҷой
 مَوْهَبٌ (مَوْهَبٌ) истеъдод, ҳадя

ن

نَائِمٌ хоб рафта
 نَاعِمٌ мулоим
 نَافِعٌ фоиданок
 نَاقِلٌ супуранда, нақлқунанда
 نَاقِشٌ (يُنَاقِشُ) баҳсу мунозира кардан
 نَتِيجَةٌ натиҷа

نَجَاحٌ комёбӣ
 نَجَّارٌ дуредгар
 نَجِيٌّ (يُنَجِّي) наҷот додан
 نَحْتٌ (يُنْحِتُ) шикастан
 نَحْلٌ занбури асал
 نَخْلٌ (يُنْخُلُ) элак кардан, ғалбер кардан, бехтан
 نَخِيلٌ дарахти хурмо
 نَزَعٌ (يَنْزَعُ) кашидан
 نَسِيٌّ (يَنْسِي) фаромуш кардан
 نَسِيجٌ газвор, матоъ
 نَسِيٌّ (يَنْسِي) фаромуш кардан
 نَشَاطٌ ғайрат, чидду чаҳд, саъю кӯшиш
 نَشَاطٌ فِي صِحَّةٍ وَنَشَاطٌ сихату бардам
 نَشْرٌ (يَنْشُرُ) арра кардан; паҳн кардан, чоп
 кардан
 نَشْطٌ (يُنَشِّطُ) рӯҳбаланд (зиндадил, дилгарм)
 кардан
 نَصَحٌ (يُنْصَحُ) маслиҳат додан, тавсия кардан
 نَصٌّ (نُصُوصٌ) матн
 نَظَافَةٌ тозагӣ
 نَظْفٌ (يُنْظَفُ) тоза кардан
 نَعْلٌ наъл, пойафзол
 نَعْمٌ фоида
 نَقْلٌ (يُنْقَلُ) бор кардан, бурдан
 نَقْصٌ (يُنْقَصُ) кам шудан
 نَمَاءٌ нумӯ, сабзиш
 نَهَضٌ (يَنْهَضُ) хестан
 نَهْرٌ дарё
 نَوْرٌ (يُنُورُ) равшан кардан
 نَامٌ (يَنَامُ) хоб рафтан

نَوْمٌ хоб

هـ

هَادِيٌّ ором
الْجَوُّ الْهَادِيُّ ҳавои оромибахш
هُدُوٌّ оромӣ, осудагӣ
بِهْدُوِّهِ оромона, осуда
هُرْمٌ (أَهْرَامٌ) ҳарам
هَجْمٌ (يَهْجُمُ) ҳуҷум кардан
هِلَالٌ ҳилол, моҳи нав
هِمَّةٌ кӯшиш, ҷидду ҷаҳд, ҳиммат
هِنَاءٌ саодат, хушбахтӣ
هَيَّابُنَا биёед

و

وَتَدٌ меҳи чӯбин
وَرَاءٌ аз паси...
وَرَقٌ коғаз
وَصْفٌ (يَصِفُ) тавсия кардан (дору)
يَصِفُ الطَّيِّبُ لِلْمَرَضِيِّ табиб ба беморон тавсия
медихад
وَصَلٌ (يَصِلُ) пайваст кардан
وَضَعٌ (يَضَعُ) гузоштан
وَقْتُ (أَوْقَاتٌ) вақт
وَقْفٌ (يَقِفُ) истодан
وَقَعٌ (يَقَعُ) афтидан

ى

يَوْمًا рӯзе
أَلْيَوْمَ имрӯз
يَمِينًا ба тарафи рост

يساراً ба тарафи чап

Луғати тоҷикӣ-арабӣ

А

абр سحابٌ

абрҳо غَمَامٌ

аввало أَوَّلًا

адад عَدَدٌ

азёд кардан (يَسْتَذْكِرُ) اِسْتَذْكَرَ

аз паси... وَرَاءَ

айвон مِظَلَّةٌ

алам أَلَمٌ

амр, кор, фармон (أَوْامِرُ) أَمْرٌ

андеша, фикр (أَفْكَارٌ) فِكْرٌ، رَأْيٌ، تَفْكِيرٌ

анҷом ёфтан (يُنْتَهِي) اِنْتَهَى

арра (مُنَاشِرٌ) مِشَارٌ

арра кардан (يَنْشُرُ) نَشَرَ

арғамчин, банд حَبْلٌ

арғунҷак (مَرَاجِيحُ) مَرْجُوْحَةٌ

асбоб أداة، آلة

афтидан (يَسْقُطُ) سَقَطَ، (يَقَعُ) وَقَعَ

ахлоТ كُنَاسَةٌ

аҳамият додан (يَهْتَمُّ) اِهْتَمَّ

аҳду паймон кардан (يَتَّفِقُ) اِتَّفَقَ

Б

бад дидан (يَكْرَهُ) كَرِهَ

бадал, мубодила, иваз تَبَادُلٌ

бадан جِسْمٌ
бадр بَدْرٌ
баланд مُرْتَفِعٌ، عَالٍ، شَاهِقٌ
баланд шудан (يَرْتَفِعُ) اِرْتَفَعَ
баландтар (зиёдтар) шудан (يَشْتَدُّ) اِسْتَدَّ
банд, арғамчин حَبْلٌ
барангехтан (يَحْتُ) حَتَّ
барвақт باكِرًا، مُبَكِّرًا
баргаштан (يَرْجِعُ) رَجَعَ، (يَعُودُ) عَادَ
бардошташуда مَرْفُوعٌ
баромадан (يَتَقَدَّمُ) تَقَدَّمَ
баромадан (офтоб) (يَطْلُعُ) طَلَعَ، (يَشْرُقُ) شَرَقَ
баромадани (офтоб) شُرُوقٌ
баромадани субҳ طُلُوعُ الصَّبَاحِ
барф (تَلُوجٌ) تَلَجٌ
бастан, маҳкам (қуфл) кардан (يَقْفُلُ) قَفَلَ
бо бандина бастан (يَشُدُّ) شَدَّ
баъзан أَحْيَانًا
баҳо دَرَجَةٌ
баҳсу мунозира кардан (يُنَاقِشُ) نَاقَشَ
бедор кардан (يُوقِظُ) أَيْقَظُ
бедор шудан (يَسْتَيْقِظُ) اسْتَيْقَظَ
беморхона مُسْتَشْفَى
беҳтарин أَجْوَدُ
биёед هَيَّا بِنَا
боадабӣ اَدَبٌ
бозӣ кардан (يَلْعَبُ) لَعِبَ
бо шавқу завқ бозӣ кардан (يَمْرَحُ) مَرَحَ
бозича (لَعِبٌ) لَعَبَةٌ
боигарӣ غَنِيٌّ

боло рафтан (يَعْتَلِي) اِعْتَلَى
 бор кардан, бурдан (يَنْقُلُ) نَقَلَ
 боқӣ мондан (يَبْقَى) بَقِيَ، (يَمْكُثُ) مَكَثَ
 болазат, бомаза شَهِي شَهِيَ
 бом سَطْحٌ سَطَحَ
 бор حَمْلٌ حَمَلَ
 бор бардоштан (يَحْمِلُ) حَمَلَ
 бори аввал لِأَوَّلِ مَرَّةٍ
 борон (أَمْطَارٌ) مَطَرٌ
 боғ رَوْضَةٌ رَوَضَ
 боғчаи бачагон رَوْضَةُ الْأَطْفَالِ
 боқи мондан (يَبْقَى) بَقِيَ، (يَمْكُثُ) مَكَثَ
 боҳашамат بَدِيعٌ بَدَعَ
 булқа مِطْرَقَةٌ مِطْرَقَ
 бурдан (يَسْحَبُ) سَحَبَ
 буридан (يَقْطَعُ) قَطَعَ
 бухор بُخَارٌ بَخَرَ
 бӯй кашидан (يَسْتَنْشِقُ) اسْتَنْشَقَ

B

вазн تَقْلٌ تَقَلَ
 вазнин تَقِيلٌ تَقِيلَ
 вафодор أَمِينٌ أَمِنَ
 вақте, ки إِذَا لَمَّا
 варзиш الْأَلْعَابُ الرِّيَاضِيَّةُ
 варзиш رِيَاضِيٌّ رِيَضَى
 васеъ, калон فَسِيحٌ فَسَّحَ
 водор кардан, барангехтан (يَحْتُ) حَتَّ
 вохӯрдан (يُقَابِلُ) قَابَلَ
 вохӯри مُقَابَلَةٌ مَقَابَلَهُ

Г

газвор, матоъ نَسِيحٌ
газворҳо مَنَسُوجَاتٌ
гандум قَمْحٌ
гаҳвора مَهْدٌ
гирифтани (يَأْخُذُ) (أَخَذَ)، (يَتَّخِذُ) (اتَّخَذَ)
говмеши мода جاموسَة
гузарондан (يَقْضِي) (قَضَى)
гузоштан (يَضَعُ) (وَضَعَ)، (يَحْطُ) (حَطَّ)
гуногун مُتَنَوِّعٌ
гурба قِطَّةٌ
гуфтугӯ تَحَدَّثُ
гуфтугӯ кардан (يَتَحَدَّثُ) (تَحَدَّثَ)
гӯр, қабр, мазор مَذْفَنٌ
гӯшт لَحْمٌ

Д

даравидан (يَحْصُدُ) (حَصَدَ)
дарахти калон دَوْحَةٌ
дарахти хурмо نَخِيلٌ
дард أَلْمٌ
дарди сар صُدَاعٌ
дарё نَهْرٌ
дарёча (جَدَاوِلُ) (جَدَوَلٌ)
дароз مَدِيدٌ
дароз кашидан (يَرْتَمِي) (ارْتَمَى)
даромадан (офтоб) (يَعْرُبُ) (عَرَبَ)
даромадани офтоб, ғуруби офтоб غُرُوبٌ
дарс حِصَّةٌ

дарси тарбияи ҷисмонӣ حصّة التّربّيّة الرّياضيّة
 дастагул (باقات) باقة
 дастуруламал, насихат (إرشادات) إرشاد
 девор (جدران) جدار
 деҳа ريف
 диван (أرائك) أريكة
 дикта кардан (يُملي) أملي
 дил قلب
 дод задан (يُصيح) صاح
 дониш معرفة
 дорусоз صيدلي
 дорухона صيدليّة
 дурахшидан (يبرق) برق، (يلمع) لمع
 дуредгар نجار
 дуруст صحيح
 духтур طبيب
 духтури дандон طبيب الأسنان
 дӯзанда خياط
 дӯстдоштарин أحب

Ё

ёвар, ёрдамдиъанда (مُعِين) معين
 ёрии таъҷилий (إسعاف) إسعاف
 ёрӣ расондан, ёрдам кардан (يساعد) ساعد

З

забон لسان
 занбури асал نحل
 занбурхона (خلايا) خلية

занҷир سلسِلَةٌ
 зарарнок ضارٌّ
 зарбулмасал (أَمْثَالٌ) مَثَلٌ
 зарурат ضَرُورَةٌ
 чӣ хел зебо аст! مَا أَجْمَلُ!
 зебу зинат زِينَةٌ
 зебу зинат додан худро (يَتَجَمَّلُ) تَجَمَّلَ
 зиёд кардан (يُكْسِبُ) أَكْسَبَ
 зиёрат زِيَارَةٌ
 зиёрат кардан (يَزُورُ) زَارَ
 зимистон شِتَاءٌ
 зиндагӣ кардан (يَسْكُنُ) سَكَنَ، (يَعِيشُ) عَاشَ

И

ибтидоӣ اِبْتِدَائِيٌّ
 ид (أَعْيَادٌ) عِيدٌ
 имрӯз اَلْيَوْمَ
 инчунин أَيْضًا، كَذَلِكَ
 иншо кардан, сохтан (يُنشِئُ) أَنشَأَ، (يَبْنِي) بَنَى
 истеъмолнашаванда, кӯънашуда مُهْمَلٌ
 истироҳат кардан (يَسْتَرِيحُ) اسْتَرَاَحَ
 истифода бурдан (يَسْتَفِيدُ) اسْتَفَادَ
 истодан (يَقِفُ) وَقَفَ
 иттифоқӣ اِتِّفَاقٌ
 иҷрокуни تَنْفِيذٌ

К

кадоме ки اَلَّذِي اَلَّتِي
 каланд, зоғнӯл (مَعَاوِلٌ) مِعْوَلٌ
 калид مِفْتَاحٌ

кам шудан (يَنْقُصُ) نَقَصَ
каналы обёрй (سَوَاقٌ) سَاقِيَةٌ، (نُرْعَةٌ) نُرْعَةٌ
кандан (يَقْطِفُ) قَطَفَ
кардан (يَجْعَلُ) جَعَلَ، (يَصْنَعُ) صَنَعَ
касали (أَمْرَاضٌ) مَرَضٌ
касб حِرْفَةٌ، (صِنَاعَاتٌ) صِنَاعَةٌ
касб интихоб кардан (يَحْتَرِفُ) اِحْتَرَفَ
кафшдӯз حَدَاءٌ
кашонда истода حَامِلٌ
киса جَيْبٌ
кишт, киштукор زَرْعٌ
киштӣ سَفِينَةٌ
комёбӣ نَجَاحٌ
гардондан, ковоккунӣ (замин) عَزَقٌ
коргар (عَمَالٌ) عَامِلٌ
коғаз وَرَقٌ
коҳ تِبْنٌ
курта قَمِيصٌ
кушода مَفْتُوحٌ
кушода шудан (يَنْفَتِحُ) نَفَتَحَ
кушодашуда مُنْفَتِحٌ
кӯраки пахта لَوَزَاتُ الْفُطْنِ
кӯфтан (يَذْرُسُ) ذَرَسَ
кӯфтан (оҳан) (يَطْرُقُ) طَرَقَ
кӯтоҳ قَصِيرٌ
кӯча (شَوَارِعٌ) شَارِعٌ
кӯшиш حِدٌّ، هِمَّةٌ
кӯҳ جَبَلٌ

Л

лавозимоти хона   أدوات المنزل
лаҳад   لَحْدٌ
либос   (حَلَلٌ) حَلَّةٌ
лоғар кардан   (يُضْنِي) أَضْنِي
лӯбиё   فُولٌ

М

мавиз   زَيْبٌ
мавзӯъ   مَوْضُوعٌ
мавқеъ, ҷой   مَوْقِعٌ
маданӣ   تَقَافِيٌّ
мадҳ кардан   (يَمْدَحُ) مَدَحٌ
мазраъа, киштзор   (غِيَاطٌ) غَيْطٌ
майл кардан   (يَصْبُو) صَبَا
маккидан   (يَمْتَصُّ) اِمْتَصَّ
мактуб   خِطَابٌ
мамлакат   مَمْلَكَةٌ
манъ кардан   (يُؤَخِّرُ) أَخَّرَ
мард   مَرءٌ
маслиҳат додан, тавсия кардан   (يُنْصَحُ) نَصَحَ
матлуб   مَطْلُوبٌ
матн   (نُصُوصٌ) نَصٌّ
матоъи шоҳӣ   حَرِيرٌ
машғул   مَشْغُولٌ
машқ   مُمَارَسَةٌ
машқҳои варзишӣ   مُمَارَسَاتٌ رِيَاضِيَّةٌ
маъқул шудан   (يُعْجَبُ) أَعْجَبَ
маҳв кардан   (يُزِيلُ) أزالَ
маҳоратнок, корозмуда   مَاهِرٌ
мева   (تَمَرَاتٌ) تَمْرٌ

мех مِسْمَارٌ
 меҳрубонӣ, неки یر
 миёна ثَانَوِيَّةٌ
 мактаби миёна مَدْرَسَةٌ ثَانَوِيَّةٌ
 мисрӣ مِصْرِيٌّ
 мубодила, иваз, бадал تَبَادُلٌ
 муддат, вақт فِتْرَةٌ
 мулоим لَيِّنٌ، نَاعِمٌ
 муносиб مُنَاسِبٌ
 муоина (тафтиш) кардан (беморро) (يَفْحَصُ)
 فَحَصَ
 модаговмеш جَامُوسَةٌ
 мол بِضَاعَةٌ
 молҳои ниёз حَاجَاتٌ
 монда шудан (يَتَعَبُ) تَعَبَ
 моҳӣ سَمَكٌ
 моҳи пурра بَذْرٌ
 мубаддал шудан (يَتَحَوَّلُ) تَحَوَّلَ
 мубориза бурдан (يُكَافِحُ) كَافَحَ
 муддат مُدَّةٌ
 муносибат مُعَاشِرَةٌ
 мунтазам مُنْتَزِمٌ
 муосир عَصْرِيٌّ
 мураттаб, ба тартиб مُرْتَبٌ
 мутараққӣ رَاقٍ (رَاقِيَةٌ)
 мушоҳида кардан, дидан (يُشَاهِدُ) شَاهَدَ
 муҳокима кардан (يُبْحَثُ) بَحَثَ
 мӯй شَعْرٌ
 мӯзадӯз حَدَاءٌ

Н

нав шудан (يَتَجَدَّدُ) تَجَدَّدَ
 назди... بجوار
 намоз صَلاة
 натиҷа نَتِيْجَةٌ
 нафас кашидан (يَسْتَنْشِقُ) اسْتَنْشَقَ
 наъл, пойафзол نَعْلٌ
 нақл кардан (يَحْكِي) حَكِي
 нақлкунанда نَاقِلٌ
 начот додан (يُنَجِّي) نُجِّي
 некӣ, меҳрубонӣ بِر
 нест кардан (يُزِيلُ) أزالَ
 несткунанда مُبِيدٌ
 ниғаҳбонӣ, назорат مُرَاقِبَةٌ
 нигоҳубин кардан (يُلَاحِظُ) لَاحِظٌ
 нафас гирифтан (يَسْتَمُّ) سَمَّ
 нишон додан (ба...) (يَعْرِضُ) عَرَضَ (علي)
 нишон деҳ ба ман فَرَّجِيْنِي أريني
 нигоҳ доштан (يَحْوِي) حَوَى
 нисф مُنْتَصِفٌ
 нисфирӯзӣ عَصْرٌ
 ният дошта عازِمٌ عَلِي
 нон رَغِيْفٌ خُبْزٌ
 нонушта кардан (يَفْطُرُ) فَطَرَ
 нон пухтан (يَخْبِزُ) خَبَزَ
 нонпаз خَبَّازٌ
 нумӯ, сабзиш نَمَاءٌ

O

об (مِيَاهٌ) ماءٌ
 оби хунуки чашма سَلْسَالٌ

обёрй رَى
 обёрй кардан (يَرْوَى) رَوَى، (يَسْقِي) سَقَى
 овоз (أَصْوَاتٌ) صَوْتُ
 одат доштан (يَعْتَادُ) اِعْتَادَ
 оила أُسْرَةٌ، أَهْلٌ
 олат (الْأَتُّ) آلَةٌ، (أَدَوَاتٌ) أَدَاةٌ
 олоти обёрй آلَاتُ الرَّيِّ
 ором هَادِيٌ
 ҳавои оромибахш الْجَوُّ الْهَادِيُّ
 оромӣ, осудагӣ هُدُوٌّ
 оромона, осуда بِهِدُوٌّ
 орд دَقِيقٌ
 орд кардан (يَطْحَنُ) طَحَنَ
 осиебон طَحَّانٌ
 осор (آثَارٌ) أَثَرٌ
 осорхона (مَتَاحِفٌ) مَتَحَفٌ
 охир اِنْتِهَاءٌ
 ба охир расидан, интихо ёфтан (يَنْتَهِي) اِنْتَهَى
 охири шаб آخِرُ اللَّيْلِ
 оянда, зерин (الْآتِي) آتٍ
 оҳан حَدِيدٌ
 оҳангар حَدَّادٌ
 оҳиста-оҳиста, зина ба зина شَيْئًا فَشَيْئًا
 ош шавад! غَدَاءً شَهِيًّا!

П

пагоҳӣ صَبَاحٌ
 пайвасткунӣ اِيصَالٌ
 пайдо шудан, намоён шудан (يَظْهَرُ) ظَهَرَ
 палто, либоси рӯй مِعْطَفٌ

панчара **فَضْبَانٌ** (فَضِيْبٌ)
пар **رِيْشٌ**
парвариш кардан, сабзондан **يُنِيْتُ** (يُنِيْتُ) أَنْبَتَ
партофтан **يُلْقِي** (يُلْقِي) أَلْقَى، **يَرْمِي** (يَرْمِي) رَمَى
пахол **تَبِنٌ**
пахта **فُطْنٌ**
пашм **صُوفٌ**
пашша **بَعُوضٌ**
пахн шудан **يَفُوحٌ** (يَفُوحٌ) فَاحَ، **يَنْتَشِرُ** (يَنْتَشِرُ) انْتَشَرَ
пахншуда **مُتْرَامِيَّةٌ**
пешвоз гирифтан **يَلْقَى** (يَلْقَى) لَقِيَ
пешин **ظَهْرٌ**
пешниход кардан, такдим кардан **يُقَدِّمُ** (يُقَدِّمُ) قَدَّمَ
печондан **يَلْفُ** (يَلْفُ) لَفَّ
пир **عَجُوزٌ**
писарам **بُنَيٌّ**
писарбача **صَبِيَانٌ** (صَبِيَانٌ) صَبَى
пойафзол **حِذَاءٌ**
посбонӣ кардан **يَحْرُسُ** (يَحْرُسُ) حَرَسَ
пурра гаштан **يَكْمُلُ** (يَكْمُلُ) كَمَلَ
пур кардан **يَمْلَأُ** (يَمْلَأُ) مَلَأَ
пурқувват кардан **يُقَوِّى** (يُقَوِّى) قَوَّى
пухтан **يَطْبَخُ** (يَطْبَخُ) طَبَخَ
пӯст **جِلْدٌ**
пӯшидашуда **مُغَطَّاءٌ**
пӯшондан **يُغَطِّي** (يُغَطِّي) غَطَّى

Р

равған **سَمْنٌ**
равшан кардан **يُنَوِّرُ** (يُنَوِّرُ) نَوَّرَ

раг, раги варид, вена (عُرُوقٌ) عِرْقٌ
 райҳон رَيْحَانٌ
 рафиқ (زُمَلَاءُ) زَمِيلٌ
 рафтан (يَمْشِي) مَشْيٌ، (يَسِيرٌ) سَارٌ
 рахшон (زَاهِيَةٌ) زَاهٍ
 раҳм кардан رَقٌّ
 раҳ-раҳ, раҳдор, алобуло مُخَطَّطٌ
 рег (رَمَالٌ) رَمَلٌ
 рехтан (يَسِيلٌ) سَالٌ
 риёл (ريال) (воҳиди пули Миср)
 риоя кардан (يُحَافِظُ) حَافِظٌ (عَلِي)
 ронанда سَائِقٌ
 ронандаи трактор, тракторрон سَائِقُ الْجَرَّارَةِ
 роҳ (طُرُقٌ) طَرِيقٌ
 роҳат мекунем نَلْقِي الرَّاحَةَ
 роҳи пиёдагард طَوَارٌ
 рушноӣ, нур ضَوْءٌ
 рӯзе يَوْمًا
 рӯзномаҳо صُحُفٌ
 рӯмолча, рӯмолчаи бинипоккунӣ مَنْدِيلٌ
 рӯҳбаланд (дилгарм) кардан (يُنْشِطُ) نَشِطٌ

С

сабад سَلَّةٌ
 сабза عُشْبٌ، (حَشَائِشٌ) حَشِيشٌ
 сабзондан, парвариш кардан (يُنْبِتُ) أَنْبَتَ
 сабук خَفِيفٌ
 савол سُؤَالٌ
 савор шудан (يَرْكَبُ) رَكَبَ
 савора فَارِسٌ

сағ (كَلْبٌ) كَلْبٌ
садонокҳоро гузоштан (يُشَكِّلُ) شَكَّلَ
сайру гашт кардан (يَتَنَزَّهُ) تَنَزَّهَ
сайру гашт карда истода مُتَنَزِّهٌ
саломатӣ عَافِيَةٌ
самимӣ مُخْلِصٌ
санги калон (صُحُورٌ) صَخْرَةٌ
сандуқ, қутти صُنْدُوقٌ
самт, қониб إِتْجَاهٌ
саодат, хушбахти هَنَاءٌ
сари дил, сина (صُدُورٌ) صَدْرٌ
сар шудан, шуруъ шудан (يَبْتَدِئُ) ابْتَدَأَ
саросема шудан (يُبَادِرُ) بَادَرَ
саҳеҳ صَحِيحٌ
серадад مُتَعَدِّدٌ
сер шудан (يَشْبَعُ) شَبَعَ
серҳосилий خِصْبٌ
сокин (سُكَّانٌ) سَاكِنٌ
синф, синфхона فَصْلٌ
сиҳату бардам فِي صِحَّةٍ وَنَشَاطٍ
собун صَابُونٌ
сокинони деҳа سُكَّانُ الْقَرْيَةِ
солим, тандуруст, сиҳат سَلِيمٌ
солим будан (يَسْلَمُ) سَلِمَ
сохтан (يَبْنِي) بَنَى، (يُنشِئُ) أَنشَأَ
сохташуда مَبْنِيٌّ
соя ظِلٌّ
соя додан (يُظِلُّ) ظَلَّلَ
соҳиб سَيِّدٌ
соҳил (شَوَاطِيءُ) شَاطِئٌ

стадион, майдони варзиш مَلْعَبٌ
 стакан أَكْوَابٌ (كُوبٌ)
 субҳатон ба хайр صَبَاحَ الْخَيْرِ، صَبَاحَ الثُّورِ
 суруд хондан (يُغَنِّي) غَنَّى
 сустӣ ضَعْفٌ

T

таачҷуб تَعَجُّبٌ
 дар таачҷуб мондан (يَتَعَجَّبُ) تَعَجَّبَ، (يَعْجَبُ) عَجِبَ،
 таб دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ
 табар فَأْسٌ
 тавонистан (يُقَدِّرُ) قَدَّرَ
 тайёр مُسْتَعِدٌّ
 танбалӣ كَسَلٌ
 тантанаи табиат مَهْرَجَانُ الطَّبِيعَةِ
 танӯр, оташдон (أَفْرَانٌ) فُرْنٌ
 тар кардан (يُبَيِّلُ) بَيَّلَ
 тараф جِهَةٌ، جَانِبٌ
 тарафи рост أَلْجِهَةُ الْيُمْنِي
 тарафи чап أَلْجِهَةُ الْيُسْرَى
 аз ду тарафаш عَلَي جَانِبَيْهِ
 ба тарафи рост يَمِينًا
 ба тарафи чап يَسَارًا
 тарбияи ҷисмонӣ الرِّيَاضَةُ الْبَدَنِيَّةُ
 тариқа, услуб طَرِيقَةٌ
 тарсидан (يَخْشَى) خَشِيَ
 тафс دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ
 таъбир تَعْبِيرٌ
 таътил عُطْلَةٌ
 таътили тобистона عُطْلَةُ الصَّيْفِ

таъм   طَعْمٌ   хуштаъм   لَذِيذُ الطَّعْمِ
тақлид (пайравӣ) кардан   يُقَلِّدُ (قَلَّدَ)
тахният   تَهَانِيٌّ (تَهَانَى)
тела додан   يَدْفَعُ (دَفَعَ)
тилло   ذَهَبٌ
тиреза   شَبَابِيكٌ (شَبَابِكُ)
тичорат   تِجَارَةٌ
тобон, тоза, рахшон   زَاهِيَةٌ (زَاهٍ)
тоза, тару тоза   طَرِيٌّ
тозагӣ   نِظَافَةٌ
торик шудан   يُظْلِمُ (أَظْلَمَ)
тренер, муаллими варзиш   مُدَرِّبٌ
тухм мондан   بَيِّضُ (بَيَّضَ)
тухмӣ   بُدُورٌ (بَدَّرَ)
тӯббозӣ, лапта   كُرَّةُ المِضْرَبِ

У

умр   عُمُرٌ
умумӣ   عَمِيمٌ

Ф

фаровон   غَزِيرٌ
фаромуш кардан   يَنْسِي (نَسِيَ)
фаррош, кӯчарӯб   كَنَاسٌ
фарш кардашуда   مَقْرُوشٌ
фарҳангӣ   تَقَافِيٌّ
фикр кардан   يُفَكِّرُ (فَكَّرَ)
фикр, андеша   تَفَكُّيرٌ, رَأْيٌ, (أَفْكَارٌ) فِكْرٌ
фикри шумо чист   مَا رَأَيْكُمْ

фишор ضَعَطُ
 фоида меорад يَعُودُ بِالنَّفْعِ
 фоида (فَوَائِدُ) فَائِدَةٌ
 фоиданок نَافِعٌ
 фурсат بُرْهَةٌ
 фурӯ бурдан (يَبْلَعُ) بَلَعٌ

X

хабар додан (يُبَشِّرُ) بَشَّرَ
 хайра мақдам ба у أَهْلًا بِهِ
 халифа (خُلَفَاءُ) خَلِيفَةٌ
 халта, киса (جُيُوبٌ) جَيْبٌ
 халқият (أُمَّةٌ) أُمَّةٌ
 хамир кардан (يَعِينُ) عَجَنَ
 (хамир) расидан (يَحْتَمِرُ) اِحْتَمَرَ
 хамиркунанда عَجَانٌ
 хамиртуруш, хамирмоя خَمِيرَةٌ
 ханда кардан (يَضْحَكُ) ضَحِكَ
 харак مَقْعَدٌ
 харидан (يَشْتَرِي) اشْتَرَى
 харидорӣ кардан (يَتَسَوَّقُ) تَسَوَّقَ
 хастагӣ, меҳнат تَعَبٌ
 хато кардан (يُخْطِئُ) اَخْطَأَ
 хестан (يَنْهَضُ) نَهَضَ، (يَقُومُ) قَامَ
 хизмат кардан (يَخْدِمُ) خَدَمَ
 хитой صِيْنِي
 хоб نَوْمٌ
 хоб рафтан (يَنَامُ) نَامَ
 хоб рафта نَائِمٌ
 хоидан (يَمْضَغُ) مَضَغَ

хостан, талаб кардан (يَطْلُبُ) طَلَبَ
 чӣ хел хуб аст! ما أَحْسَنَ!
 хун (دِمَاءٌ) دَمٌ
 хурмо تَمْرٌ
 дарахти хурмо نَخِيلٌ
 хурсанд مَسْرُورٌ
 хурсанд кардан (يَسُرُّ) سَرَّ، (يُبَسِّرُ) بَسَّرَ،
 хурсандӣ سُرُورٌ، طَرَبٌ
 хурсандӣ кардан (يَفْرَحُ) فَرَحَ
 хушк кардан (يُجَفِّفُ) جَفَّفَ
 хушк мешавад (маҷхул) (يُجَفِّفُ) جَفَّفَ
 хӯрдан (يَتَنَاوَلُ) تَنَاوَلَ، (يَأْكُلُ) أَكَلَ،
 хӯрок غِذَاءٌ
 хӯрондан (يُطْعِمُ) أَطْعَمَ
 хӯша عُنُقُودٌ
 хӯшаи ангур عُنُقُودُ الْعِنَبِ

Ч

чен кардан (يَقِيسُ) قَاسَ
 чоп кардан (يَنْشُرُ) نَشَرَ
 чӯча (فِرَاحٌ) فَرَّخَ
 чӯб خَشَبٌ

Ш

шавқовар رَائِعٌ
 шамол (رِيحٌ) رِيحٌ
 шамол додан (يُذَرِّي) ذَرَّى
 шаҳд رَحِيقٌ
 шеър гуфтан (يُنشِدُ) أَنْشَدَ
 шикастан (يُنْحِتُ) نَحَتَ

шиноварӣ   سِبَاخَةٌ
шинохта, машхур   ذَائِعٌ
шохаи дарахт   (أَغْصَانٌ) عُصْنٌ
шудан   (يَصِيرُ) صَارَ
шудгор кардан   (يَحْرَثُ) حَرَثَ
шустан   (يَغْسِلُ) غَسَلَ
шӯҳрат   شُهْرَةٌ

Э

эзор   سِرْوَالٌ
элак кардан, ғалбер кардан, бехтан   (يَنْخُلُ) نَخَلَ

эҳтиёт кардан   (يُحَافِظُ) حَافِظٌ (عَلَى)

Я

якчанд   يَضَعُ
якчанд қадам   يَضَعُ خَطَوَاتٍ

F

ғайб задан   (يَغِيبُ) غَابَ
ғайрат, чидду чаҳд, саъю кӯшиш   نَشَاطٌ
ғамхорӣ кардан   (يَعْتَنِي) اِعْتَنَى
ғарб   غَرَبٌ
ғарқшавӣ   غَرَقٌ
ғизо   (أَقْوَاتٌ) قُوْتٌ
ғойб будан   (يَتَغَيَّبُ) تَغَيَّبَ
ғубор   غُبَارٌ

Қ

қадам задан   (يَجُولُ) جَالَ

қиматбаҳо, арзанда ^{قِيم}
қишлоқ, деҳа ^{رَيْف}
қитъаи хушкӣ ^{قَارَة}
қубурҳои обгузар ^{بالوعات}
бо қувват будан ^{(يَقْوَى) قَوَى}
қулф ^{قُفْل}
қуттӣ ^{(عَلْب) عُلْبَة}

X

ҳавз ^{(أَحْوِاض) حَوْض}
ҳайат ^{لَجْنَة}
ҳайати таҳририяи рӯзномаи синфӣ
^{لَجْنَة صَحِيفَة الْفَصْل}
ҳайвони хонагӣ ^{(بَهَائِم) بَهِيمَة}
ҳайрон мондан ^{(يَعْجَب) عَجَب}
ҳама, ҳар як ^{كُل}
ҳамшираи тиббӣ ^{مُمرَّضَة}
ҳақ(қ) ^{حَق}
шумо ҳаққед, ҳақ ба қониби шумо ^{أَنْتُمْ عَلَي حَق}
ҳалво ^{(حَلَاوَى) حَلَوَى}
ҳаловат бурдан, ҳаловат бурдан ^{(يَتَمَنَّع) تَمَنَّع}
ҳалқ, ҳалқум ^{حَنْجَر}
ҳаммом ^{(حَمَّامَات) حَمَّام}
ҳамсоя ^{جَار}
ҳангоми ^{أَنْنَاء، فِي أَنْنَاء}
ҳарам ^{(أَهْرَام) هَرَم}
ҳарир ^{حَرِير}
ҳарорат ^{حَرَارَة}
ҳашарот ^{حَشَرَات}

ҲИҚМАТ, ПАНД, СУХАНИ ҲИҚМАТНОК، الْكَلِمَةُ الْمَأْتُورَةُ،
الْعِبَارَةُ الْمَأْتُورَةُ

ҲИЛОЛ, МОҲИ НАВ هِلَالٌ

ҲИМОЯ مُحَافِظَةٌ (عَلِي)

ҲИС КАРДАН (يَشْعُرُ) شَعَرَ

ҲИФЗКУНӢ حِفْظٌ

ҲОКИМИЯТ حُكْمٌ

Ҷ

ҶАВ شَعِيرٌ

ҶАВОБ جَوَابٌ

ҶАМЪ ШУДАН (يَجْمَعُ) تَجَمَّعَ، (يَجْتَمِعُ) اجْتَمَعَ

ҶАМЪОВАРӢ جَنِيٌّ

ҶАҲИДАН, ПАРИДАН (يَقْفِرُ) قَفَرَ

ҶИДДУ ҶАҲД جِدٌّ

ҶИСМОНӢ بَدَنِيٌّ

ҶОИ ИСТИРОҲАТИ ТОБИСТОНА (مَصَائِفُ) مَصَيْفٌ

ҶУДО КАРДАН (يَقْرَزُ) قَرَزَ

ҶӮРА (أَصْحَابٌ) صَاحِبٌ، رَفِيقٌ

ҶУРЪАТ, ҶАСОРАТ عَزَمٌ

ҶӮШИДАН (يَحْلِبُ) حَلَبٌ

Замима

Тасрифи феъли замони гузашта

шаҳс чинс	Шумораи танҳо	Шумораи мусанно	Шумораи ҷамъ
<i>I</i>	تُ -		نا -
II ҷ.м.	تَ -	نُما -	نُم -

II қ.з.	تْ -	تُمْما -	تُنْ -
III қ.м.	ت -	تَا -	تُوا -
III қ.з.	تْ -	تَا -	تَنْ -

шахс чинс	танҳо	мусанно	чамъ
I	كَتَبْتُ		كَتَبْنَا
II қ.м.	كَتَبْتِ	كَتَبْتُمْ	كَتَبْتُمْ
II қ.з.	كَتَبْتِ	كَتَبْتُمْ	كَتَبْتُمْ
III қ.м.	كَتَبَ	كَتَبَا	كَتَبُوا
III қ.з.	كَتَبْتِ	كَتَبْنَا	كَتَبْنَا

Тасрифи феъли замони ҳозира-оянда

шахс чинс	танҳо	мусанно	чамъ
I	أَ -		نَا -
II қ.м.	تَا -	تَا ان	تَا وَن
II қ.з.	تَا يِن		تَا ن
III қ.м.	يَا -	يَا ان	يَا وَن
III қ.з.	يَا -	يَا ان	يَا ن

Тасрифи феъли كَتَبَ (у) дар замони ҳозира-оянда

шахс чинс	танҳо	мусанно	чамъ
I	أَكْتُبُ		نَكْتُبُ
II қ.м.	تَكْتُبُ	تَكْتُبَان	تَكْتُبُونَ
II қ.з.	تَكْتُبِينَ		تَكْتُبِينَ
III қ.м.	يَكْتُبُ	يَكْتُبَان	يَكْتُبُونَ

Ш ҷ.з.	تَكْتُبُ	تَكْتُبَانِ	يَكْتُبْنَ
--------	----------	-------------	------------

Мундариҷа

Дарсҳои 1-2

Матни عيد الإستقلال

Шеъри العيد جاءَ

Дарсҳои 3-4

Матни المصيف

Дарсҳои 5-7

Шеъри المصيف

Дарси 8

Дарсҳои 9-10

Ҷумлаҳои саволи

Муколама اليوم المدرسي

Дарси 11

Матни يوم الدستور

Дарсҳои 12-13

Матни ترجمة حياتي

Дарси 14

Матни حجرتي

Дарсҳои 15-16

Ҷумлаи пайрави муайянкунанда

Дарсҳои 17-18

Матни جمع القطن
Тасрифи феъли дар замони гузашта
Дарси 19
Феъли амр. Сиғаи амрии феълҳои قام , قال
Ҳиссаҷаи ҷазмқунанадаи ان ва ҷумлаи шартӣ
Дарсҳои 20-22
Замони ояндаи феъл
Матни صحي وطرق المحافظة عليها
Дарсҳои 23-24
Матни اطلبوا العلم من المهد إلى اللحد
Дарси 25
Матни في المخزن
Дарси 26
Шумораҳои аслии аз 20 боло
Дарсҳои 27-28
Матни التسوق
Дарсҳои 29-30
Матни...تغيب سميرة...
Дарсҳои 31-32
Пурқунанда
Матни الفلاحة
Дарсҳои 33-34
Матни...في يوم الإثنين...
Дарсҳои 35-36
Зарф
Дарси 37
Матни الشمس
Матни القمر
Дарсҳои 38-39
Замони ҳозира-ояндаи феъли نظف

Матни المطر
Дарси 40
Матни السحاب تحدث
Дарсҳои 41-42
Замони гузаштаи давомдор
Матни هذه حديقتنا
Дарсҳои 43-44
Матни الصبيّ المؤدّب
Дарси 45
Сифаи амрии феъли حافظ (على)
Ҳиссаҷаи инкории لن
Матни هل نسيت؟
Дарси 46
Матни هل نسيت؟ (давомаш)
Дарсҳои 47-48
Матни هل نسيت؟ (давомаш)
Дарсҳои 49-51
Матни عيد نوروز
Дарси 52
Матни الرياضة البدنية
Дарси 53
Матни السباحة
Дарсҳои 54-55
Матни ابراهيم في الغيط
Дарсҳои 56-57
Матни الحرف والصناعات
Дарси 58
Матни الرغبة
Дарси 59
Матни الورق

Дарси 60

Матни الفلاح النشيط

Дарси 61

Матни ابن سينا

Дарси 62

Дараҷаи муқоисавӣ ва олии сифат

Дарси 63

Матни مصر و اكبر مدنها

Дарси 64

Матни نهر النيل

Дарсҳои 65-66

Матни الهرم الأكبر

Дарси 67 هشام يعيش...

Матни

Дарси 68

Матни المملكة العربية السعودية

Матни بغداد

Матнҳои иловагӣ барои хониш ва тарҷума

الأمثال والأقوال

الغاز عريّة

حكاية

القرذ والنجار

الصياد والدب

Луғати арабӣ-тоҷикӣ

Луғати тоҷикӣ-арабӣ

Замима

Тасрифи феъл дар замони гузашта

Тасрифи феъл дар замони ҳозира-оянда